

Conselleria de Participació, Transparència, Cooperació i Qualitat Democràtica

ACORD de 25 de març de 2022, del Consell, pel qual s'aprova el V Pla director de la cooperació valenciana al desenvolupament. [2022/3025]

El Consell elabora la seua política de cooperació al desenvolupament d'acord amb els principis rectors establits en la Llei 18/2017, de 14 de desembre, de la Generalitat, de cooperació i desenvolupament sostenible, i pels principis de la cooperació espanyola i del consens internacional sobre la matèria.

La Llei 18/2017, de 14 de desembre, de la Generalitat, de cooperació i desenvolupament sostenible, estableix en el seu article 4 que la política de la Generalitat en matèria de cooperació al desenvolupament s'articula mitjançant el Pla director de cooperació i els plans d'acció anuals. El Pla director, de duració quadriennal, fixarà el marc estratègic de la cooperació internacional al desenvolupament, les seues modalitats i instruments, les prioritats geogràfiques i sectorials, i els recursos pressupostaris que orientaran l'activitat de la cooperació internacional al desenvolupament durant el seu període de vigència.

Considerant els criteris que regeixen el model de cooperació valenciana establert per la citada Llei 18/2017, especialment la planificació i coordinació de totes les activitats que s'executen en l'àmbit de la Comunitat Valenciana, la proposta de Pla director que es presenta per a la seua aprovació pel Consell determina els principis i objectius de la seua política de cooperació al desenvolupament en els pròxims quatre anys.

Mitjançant el V Pla director de la cooperació valenciana al desenvolupament, la cooperació valenciana s'alinea amb l'Agenda 2030 de Desenvolupament Sostenible de les Nacions Unides, prioritzant les actuacions en les 5 dimensions que contempla: les Persones, la Prosperitat, el Planeta, la Pau i les Aliances. A més, el present pla director té un caràcter estratègic que inclou com a elements clau del mateix la revisió del marc d'instruments, el reforç dels agents valencians de cooperació, l'impuls d'un sistema d'avaluació i seguiment que garantisca una major eficiència de les actuacions, el reforç del sistema valencià d'acció humanitària i d'emergència, el foment de la innovació i la creació de nous instruments de coordinació i complementarietat entre agents en el marc de la coherència de polítiques.

Així mateix, el V Pla director de la Cooperació Valenciana al desenvolupament considera necessari partir de les recomanacions recollides en els informes d'avaluació intermèdia i final de l'anterior cicle de planificació estratègica, i de la premissa de la necessària consideració de la cooperació descentralitzada com a política social pública.

Igualment, el present pla director de la Cooperació Valenciana aprofundeix en el foment de la participació de la ciutadania en l'elaboració i seguiment de les polítiques públiques en matèria de cooperació internacional, educació per a la ciutadania global i acció humanitària, reforçant els instruments de comunicació, així com els mecanismes per a la transparència i la rendició de comptes.

El V Pla director és el resultat d'un ampli procés de consulta i participació. El Consell Valencià de Cooperació al Desenvolupament, en la seua sessió de 28 de juliol de 2021, va informar favorablement el projecte del V Pla director de la cooperació valenciana al desenvolupament, destacant-se per part dels seus vocals l'alt nivell de participació de tots els agents de la cooperació valenciana implicats en la seua elaboració, així com l'alt grau de consens aconseguit en la seua redacció.

D'altra banda, el Pla director ha sigut informat per la Comissió de Drets Humans de les Corts, mitjançant Resolució de 24 de febrer de 2022, a través de la qual els membres d'aquesta comissió van expressar significatives aportacions que han sigut íntegrament incorporades al text que es presenta per a la seua aprovació definitiva per part del Consell.

Per tot això, en atenció al que es disposa en la Llei 18/2017, de 14 de desembre, de la Generalitat, de cooperació i desenvolupament sostenible, i en l'exercici de les competències atribuïdes per l'article 16.b de la Llei 5/1983, de 30 de desembre, del Consell, a proposta de la consellera de Participació, Transparència, Cooperació i Qualitat Democràtica, el Consell, en la reunió de 25 de març de 2022,

Conselleria de Participación, Transparencia, Cooperación y Calidad Democrática

ACUERDO de 25 de marzo de 2022, del Consell, por el que se aprueba el V Plan director de la cooperación valenciana al desarrollo. [2022/3025]

El Consell elabora su política de cooperación al desarrollo de acuerdo con los principios rectores establecidos en la Ley 18/2017, de 14 de diciembre, de la Generalitat, de cooperación y desarrollo sostenible, y por los principios de la cooperación española y del consenso internacional sobre la materia.

La Ley 18/2017, de 14 de diciembre, de la Generalitat, de cooperación y desarrollo sostenible, establece en su artículo 4 que la política de la Generalitat en materia de cooperación al desarrollo se articula mediante el Plan director de cooperación y los planes de acción anuales. El Plan director, de duración cuatrienal, fijará el marco estratégico de la cooperación internacional al desarrollo (objetivos y prioridades), sus modalidades e instrumentos, prioridades geográficas y sectoriales, y recursos presupuestarios que orientarán la actividad de la cooperación internacional al desarrollo durante su período de vigencia.

Considerando los criterios que rigen el modelo de cooperación valenciana establecido por la citada Ley 18/2017, en especial la planificación y coordinación de todas las actividades que se ejecuten en el ámbito de la Comunitat Valenciana, la propuesta de Plan director que se presenta para su aprobación por el Consell determina los principios y objetivos de su política de cooperación al desarrollo en los próximos cuatro años.

Mediante el V Plan director de la cooperación valenciana al desarrollo, la cooperación valenciana se alinea con la Agenda 2030 de Desarrollo Sostenible de Naciones Unidas, priorizando las actuaciones en las 5 dimensiones que la misma contempla: las Personas, la Prosperidad, el Planeta, la Paz y las Alianzas. Además, el presente Plan director tiene un carácter estratégico que incluye como elementos clave del mismo la revisión del marco de instrumentos, el refuerzo de los agentes valencianos de cooperación, el impulso de un sistema de evaluación y seguimiento que garantice una mayor eficiencia de las actuaciones, el refuerzo del sistema valenciano de acción humanitaria y de emergencia, el fomento de la innovación y la creación de nuevos instrumentos de coordinación y complementariedad entre agentes en el marco de la coherencia de políticas.

Asimismo, el V Plan director de la cooperación valenciana al desarrollo considera necesario partir de las recomendaciones recogidas en los informes de evaluación intermedia y final del anterior ciclo de planificación estratégica, y de la premissa de la necesaria consideración de la cooperació descentralitzada com a política social pública.

Igualmente, el presente Plan director de la Cooperación Valenciana profundiza en el fomento de la participación de la ciudadanía en la elaboración y seguimiento de las políticas públicas en materia de cooperación internacional, educación para la ciudadanía global y acción humanitaria, reforzando los instrumentos de comunicación, así como los mecanismos para la transparencia y la rendición de cuentas.

El V Plan director es el resultado de un amplio proceso de consulta y participación. El Consejo Valenciano de Cooperación al Desarrollo, en su sesión de 28 de julio de 2021, informó favorablemente el proyecto del V Plan director de la cooperación valenciana al desarrollo, destacándose por parte de sus vocales el alto nivel de participación de todos los agentes de la cooperación valenciana implicados en su elaboración, así como el alto grado de consenso alcanzado en su redacción.

Por otra parte, el Plan director ha sido informado por la Comisión de Derechos Humanos de Les Corts, mediante Resolución de 24 de febrero de 2022, a través de la cual los miembros de dicha comisión expresaron significativas aportaciones que han sido íntegramente incorporadas al texto que se presenta para su aprobación definitiva por parte del Consell.

Por todo ello, en atención a lo dispuesto en 18/2017, de 14 de diciembre, de la Generalitat, de cooperación y desarrollo sostenible, y en el ejercicio de las competencias atribuidas por el artículo 16.b de la Ley 5/1983, de 30 de diciembre, del Consell, a propuesta de la consellera de Participación, Transparencia, Cooperación y Calidad Democrática, el Consell,

ACORDA

Primer

Aprovar el V Pla director de la cooperació valenciana al desenvolupament, que figura com a annex.

Segon

Ordenar la seua publicació en el *Diari Oficial de la Generalitat Valenciana*, així com donar-li la màxima difusió a través dels mitjans de comunicació tècnics i electrònics pertinents.

València, 25 de març de 2022

La consellera secretaria,
MÓNICA OLTRA JARQUE

ANNEX

V Pla director de la cooperació valenciana al desenvolupament

1. Introducció

Context:

L'IV Pla director de la cooperació valenciana al desenvolupament 2017-2020 té entre els principals èxits haver contribuït a la consolidació del sistema valencià de cooperació i a afermar el compromís de la política pública de cooperació i del conjunt d'agents amb l'agenda mundial per al desenvolupament sostenible.

Amb aquest horitzó i després de cinc anys de polítiques públiques sostingudes, la cooperació valenciana ha enfortit capacitats, desenvolupat instruments i recuperat els elements diferencials d'una cooperació descentralitzada que expressa el compromís dels poders públics i de la societat valenciana amb la solidaritat internacional i amb el desenvolupament humà sostenible.

Aquest procés de consolidació troba els punts de referència formals en la Llei 18/2017, de 14 de desembre, de la Generalitat, de cooperació i desenvolupament sostenible i en el Pla director. Però més enllà dels elements normatius, la resposta als reptes emergents del desenvolupament humà i sostenible, en l'actual model de convivència global, no hauria sigut possible sense el compromís decidit de la pluralitat d'agents que participen en la política pública i el valor afegit que representen. Cal destacar l'important actiu que constitueixen les ONGD, les universitats, els sindicats, les associacions empresarials, les organitzacions multilaterals de Nacions Unides, les entitats locals i les seues associacions en la definició de la política valenciana de cooperació internacional. En particular, les ONGD valencianes són actors fonamentals per a l'articulació de la societat civil en el camp de la solidaritat en tot el territori i tenen un paper indispensable en les labors de mobilització social, incidència política i vertebració de la participació ciutadana.

Des del treball conjunt de tots els agents, la cooperació valenciana ha avançat en la cerca de respostes davant de les noves dinàmiques globals en les quals els problemes de desenvolupament humà són percebuts com a resultat de processos de creixent interdependència dels fenòmens socials, ambientals i econòmics. La cooperació valenciana s'ha sumat a aquesta dinàmica de canvi, i ho ha fet de manera progressiva i crítica, a través d'un debat amb freqüència trobat, però que en últim terme ha contribuït a cohesionar el conjunt d'agents entorn d'una visió compartida de la cooperació al desenvolupament.

En aquest context, el V Pla director de la cooperació valenciana proposa una estratègia no disruptiva respecte a l'anterior cicle de gestió, quant al seu propòsit de continuar aprofundint en les oportunitats que l'Agenda 2030 aporta a les polítiques de cooperació per a augmentar el seu abast i capacitat de transformació:

– Oportunitat per a avançar en la coherència de polítiques públiques per al desenvolupament, i des de la lògica multidimensional que aporten els objectius de desenvolupament sostenible (ODS), reforçar els vincles intrainstitucionals i interinstitucionals entorn de la perspectiva del desenvolupament humà sostenible.

ACUERDA

Primero

Aprobar el V Plan director de la cooperación valenciana al desarrollo, que figura como anexo.

Segundo

Ordenar su publicación en el *Diari Oficial de la Generalitat Valenciana*, así como darle la máxima difusión a través de los medios de comunicación técnicos y electrónicos pertinentes.

València, 25 de marzo de 2022

La conselleria secretaria,
MONICA OLTRA JARQUE

ANEXO

V Plan director de la cooperació valenciana al desarrollo

1. Introducción

Contexto

El IV Plan director de la cooperación valenciana al desarrollo 2017-2020 cuenta entre sus principales logros haber contribuido a la consolidación del sistema valenciano de cooperación y a afirmar el compromiso de la política pública de cooperación y del conjunto de agentes con la agenda mundial para el desarrollo sostenible.

Con este horizonte y tras 5 años de políticas públicas sostenidas, la cooperación valenciana ha fortalecido capacidades, desarrollado instrumentos y recuperado los elementos diferenciales de una cooperación descentralizada que expresa el compromiso de los poderes públicos y de la sociedad valenciana con la solidaridad internacional y con el desarrollo humano sostenible.

Este proceso de consolidación encuentra sus puntos de referencia formales en la Ley 18/2017, de 14 de diciembre, de la Generalitat, de Cooperación y Desarrollo Sostenible y en el propio Plan director. Pero más allá de los elementos normativos, la respuesta a los retos emergentes del desarrollo humano y sostenible, en el actual modelo de convivencia global, no hubiera sido posible sin el compromiso decidido de la pluralidad de agentes que participan en la política pública y el valor añadido que representan. Cabe destacar el importante activo que constituyen las ONGD, las universidades, los sindicatos, las asociaciones empresariales, las organizaciones multilaterales de Naciones Unidas, las entidades locales y sus asociaciones en la definición de la política valenciana de cooperación internacional. En particular, las ONGD valencianas son actores fundamentales para la articulación de la sociedad civil en el campo de la solidaridad en todo el territorio y juegan un papel indispensable en las labores de movilización social, incidencia política y vertebración de la participación ciudadana.

Desde el trabajo conjunto de todos los agentes, la cooperación valenciana ha avanzado en la búsqueda de respuestas frente a las nuevas dinámicas globales en las que los problemas de desarrollo humano son percibidos como resultado de procesos de creciente interdependencia de los fenómenos sociales, ambientales y económicos. La cooperación valenciana se ha sumado a esta dinámica de cambio, y lo ha hecho de manera progresiva y crítica, a través de un debate con frecuencia encontrado, pero que en último término ha contribuido a cohesionar al conjunto de agentes en torno a una visión compartida de la cooperación al desarrollo.

En este contexto, el V Plan director de la Cooperación Valenciana propone una estrategia no disruptiva con respecto al anterior ciclo de gestión, en cuanto a su propósito de seguir profundizando en las oportunidades que la Agenda 2030 aporta a las políticas de cooperación para aumentar su alcance y capacidad de transformación:

– Oportunidad para avanzar en la coherencia de políticas públicas para el desarrollo, y desde la lógica multidimensional que aportan los ODS, reforzar los vínculos intra e interinstitucionales en torno a la perspectiva del desarrollo humano sostenible.

– Oportunitat per a aprofundir en l'enfocament basat en drets humans com a eix central de les polítiques de cooperació, basant-se en una visió inclusiva del desenvolupament sostenible on ningú quede arrere.

– Oportunitat per a aprofundir, també, en un enfocament local-global de la cooperació al desenvolupament que contribuïska a superar la dicotomia nord-sud, a connectar millor les actuacions de cooperació al desenvolupament amb la realitat pròxima i a generar una ciutadania crítica i èticament compromesa amb el desenvolupament sostenible.

– Oportunitat per a continuar ampliant la base social de la cooperació, mitjançant la implicació de més persones i d'altres agents socials, institucionals i econòmics, basant-se en les aliances per al desenvolupament humà sostenible.

D'altra banda, l'últim tram d'execució de l'IV Pla director s'ha desenvolupat en el context de la crisi sanitària, social i econòmica derivada de la covid-19. Una crisi sense precedents, en l'àmbit global, que ha condicionat de diverses maneres l'agenda de la cooperació, en la mesura que ha exigut un esforç d'adaptació per a donar resposta urgent a les necessitats de la població més vulnerable als països i territoris on es desenvolupen els projectes. Són molts els ajustos que ha sigut necessari realitzar i cal reconèixer l'esforç del conjunt d'agents per a portar avant els projectes en contextos de desenvolupament fortament afectats per la pandèmia.

Un any després dels primers contagis seguim sumits en aquesta crisi i encara és prompte per a avaluar l'impacte de la pandèmia en el sistema de cooperació. No obstant això, una de les lliçons apreses, i que ha influït en l'elaboració d'aquest pla director ha sigut que, en el context d'incertesa generat per les dinàmiques globals, es necessiten marcs de planificació estratègica més oberts, que deixen marge per a la flexibilitat, el canvi i l'adaptació davant els escenaris de crisis que puguen produir-se en el futur.

Si alguna cosa ha posat de manifest la pandèmia, ha sigut la naturalesa multidimensional dels problemes de desenvolupament. Aquesta crisi no pot explicar-se únicament en termes sanitaris, sinó que també ha amplificat les condicions de fragilitat que ja afectaven els països i poblacions empobrides, amb augment del risc de pobresa i exclusió, límit de l'avanç en la protecció de drets, aprofundiment de les violències masclistes, la bretxa de gènere, i el condicionament l'accés de les persones més vulnerables als mitjans de contenció, entre altres conseqüències. El repte que la cooperació valenciana té a llarg termini, i que afronta també aquest V Pla director, és el de doblegar la corba de les desigualtats i la pobresa, avançar en la protecció, respecte i garantia dels drets humans, i especialment els drets de les dones, situació agreujada per la pandèmia mundial que una vegada més afectarà especialment la població més vulnerable d'aquells territoris, regions i països que estan exclosos dels recursos per a previndre i afrontar l'impacte de la covid-19.

La resposta a aquest repte del conjunt dels agents de la cooperació valenciana s'ha expressat a través de la declaració del Consell Valencià de Cooperació Internacional al Desenvolupament «De la crisi s'ix cooperant». Una declaració que subratlla la necessitat de reforçar la cooperació internacional al desenvolupament, l'acció humanitària i l'educació per a la ciutadania global com a instruments imprescindibles per a superar aquesta crisi global. Una declaració que reflexiona, al seu torn, sobre la necessitat de no fer un pas arrere en el camí recorregut per la cooperació valenciana en matèria de defensa dels drets humans, de promoció de la salut, d'igualtat de gènere, de justícia social, d'accés equitatiu a l'educació o d'atenció a les persones més vulnerables en contextos d'elevada fragilitat.

El V Pla director reflecteix aquest compromís solidari i irrenunciable de la cooperació valenciana en la lluita contra la pandèmia, alhora que reconeix el context de crisi global com una oportunitat per a cohesionar el sistema, reforçar les capacitats dels agents, mobilitzar noves aliances i per a augmentar també el compromís de la ciutadania amb el desenvolupament humà sostenible.

En aquest sentit, la Generalitat Valenciana participa i subscriu l'«Estratègia de resposta conjunta de la cooperació espanyola a la crisi de la covid-19». Una estratègia que reforça el paper de l'Agenda 2030 per al Desenvolupament Sostenible, des de la seua visió multidimensional, centrada en les persones i en l'impuls de les aliances, com a marc comú per a buscar solucions coordinades, equitatives i sostenibles davant les conseqüències de la pandèmia.

– Oportunidad para profundizar en el enfoque basado en derechos humanos como eje central de las políticas de cooperación, basado en una visión inclusiva del desarrollo sostenible donde nadie quede atrás.

– Oportunidad para profundizar, también, en un enfoque local-global de la cooperación al desarrollo que contribuya a superar la dicotomía Norte Sur, a conectar mejor las actuaciones de cooperación al desarrollo con la realidad cercana y a generar una ciudadanía crítica y éticamente comprometida con el desarrollo sostenible.

– Oportunidad para seguir ampliando la base social de la cooperación, mediante la implicación de más personas y de otros agentes sociales, institucionales y económicos, sobre la base de las alianzas para el desarrollo humano sostenible.

Por otra parte, el último tramo de ejecución del IV Plan director se ha desarrollado en el contexto de la crisis sanitaria, social y económica derivada de la covid-19. Una crisis sin precedentes, a escala global, que ha condicionado de maneras diversas la agenda de la cooperación, en la medida que ha exigido un esfuerzo de adaptación para dar respuesta urgente a las necesidades de la población más vulnerable en los países y territorios donde se desarrollan los proyectos. Son muchos los ajustes que ha sido necesario realizar y hay que reconocer el esfuerzo del conjunto de agentes para llevar adelante los proyectos en contextos de desarrollo fuertemente afectados por la pandemia.

Un año después de los primeros contagios seguimos sumidos en esta crisis y todavía es pronto para evaluar el impacto de la pandemia en el sistema de cooperación. Sin embargo, una de las lecciones aprendidas, y que ha influido en la elaboración de este Plan director ha sido que, en el contexto de incertidumbre generado por las dinámicas globales, se necesitan marcos de planificación estratégica más abiertos, que dejen margen para la flexibilidad, el cambio y la adaptación ante los escenarios de crisis que puedan producirse en el futuro.

Si algo ha puesto de manifiesto la pandemia ha sido la naturaleza multidimensional de los problemas de desarrollo. Esta crisis no puede explicarse únicamente en términos sanitarios, sino que también ha amplificado las condiciones de fragilidad que ya afectaban a los países y poblaciones empobrecidas, aumentando el riesgo de pobreza y exclusión, limitando el avance en la protección de derechos, profundizando las violencias machistas, la brecha de género y condicionando el acceso de las personas más vulnerables a los medios de contención, entre otras consecuencias. El reto que la cooperación valenciana tiene a largo plazo, y que afronta también este V Plan director, es el de doblegar la curva de las desigualdades y la pobreza, avanzar en la protección, respeto y garantía de los derechos humanos, y especialmente los derechos de las mujeres, situación agravada por la pandemia mundial que una vez más afectará especialmente a la población más vulnerable de aquellos territorios, regiones y países que se ven excluidos de los recursos para prevenir y afrontar el impacto de la covid-19.

La respuesta a este reto del conjunto de los agentes de la cooperación valenciana se ha expresado a través de la declaración del Consejo Valenciano de Cooperación Internacional al Desarrollo «De la crisis se sale cooperando». Una declaración que subraya la necesidad de reforzar la cooperación internacional al desarrollo, la acción humanitaria y la educación para la ciudadanía global como instrumentos imprescindibles para superar esta crisis global. Una declaración que reflexiona, a su vez, sobre la necesidad de no dar un paso atrás en el camino recorrido por la cooperación valenciana en materia de defensa de los derechos humanos, de promoción de la salud, de igualdad de género, de justicia social, de acceso equitativo a la educación o de atención a las personas más vulnerables en contextos de elevada fragilidad.

El V Plan director refleja este compromiso solidario e irrenunciable de la cooperación valenciana en la lucha contra la pandemia, a la vez que reconoce el contexto de crisis global como una oportunidad para cohesionar el sistema, reforzar las capacidades de los agentes, movilizar nuevas alianzas y para aumentar también el compromiso de la ciudadanía con el desarrollo humano sostenible.

En este sentido, la Generalitat Valenciana participa y suscribe la «Estrategia de respuesta conjunta de la cooperación española a la crisis de la covid-19». Una Estrategia que refuerza el papel de la Agenda 2030 para el Desarrollo Sostenible, desde su visión multidimensional, centrada en las personas y en el impulso de las alianzas, como marco común para buscar soluciones coordinadas, equitativas y sostenibles ante las consecuencias de la pandemia.

D'altra banda, aquest pla director reflecteix el compromís de la cooperació valenciana amb l'«Acord per una Política Pública de Cooperació Internacional al Desenvolupament Transformadora», signat per tots els partits polítics amb representació parlamentària l'11 d'abril de 2019.

Aprenentatges derivats de l'avaluació de l'anterior Pla director

L'IV Pla director de la cooperació valenciana ha estat subjecte a dues fases d'avaluació; una intermèdia o de procés i una avaluació final. Les dues avaluacions les han realitzat consultories externes per a garantir la independència i la imparcialitat, i en el procés d'avaluació s'ha tingut en compte la participació del conjunt d'agents.

Les conclusions generals reconeixen l'avanç en la consolidació de la cooperació valenciana i l'esforç d'alineació de les polítiques públiques de cooperació amb l'Agenda 2030 per al Desenvolupament Sostenible, que ha obert una finestra d'oportunitat per a la generació d'una cooperació de més abast. No obstant això, l'avaluació de l'IV Pla director ha tingut com a finalitat, no sols la rendició de comptes sobre els resultats aconseguits, sinó també la identificació d'àrees de millora que poden incorporar-se en el cicle de gestió següent.

En aquest sentit, els dos informes recullen una sèrie de recomanacions que resulten complementàries en la definició dels objectius i del marc de resultats d'aquest pla director:

– Definir un marc pressupostari que facilite la consolidació de la cooperació valenciana al desenvolupament a llarg termini.

– Millorar el disseny de la planificació a través d'un marc d'indicadors i resultats operatius i d'instruments de seguiment i avaluació adaptats a les capacitats dels agents de cooperació que faciliten l'apropiació, la presa de decisions i que afavorisquen l'harmonització d'aquests entre els diferents finançadors valencians.

– Enfortir un paper més actiu dels òrgans de coordinació establits en matèria de cooperació i desenvolupament sostenible, per a impulsar la coherència de polítiques entre els departaments de la Generalitat i entre aquesta i els ens locals.

– Ampliar la base social de la cooperació promovent la col·laboració i les aliances entre diversos agents institucionals i de la societat civil.

– Millorar el model territorial de la cooperació valenciana i avançar cap a una millor definició i articulació d'àmbits estratègics.

– Una major eficiència i simplificació en els procediments de gestió administrativa de subvencions i en els protocols de seguiment, avaluació i justificació de projectes.

– En l'àmbit de l'educació per a la ciutadania global, apostar per la territorialització i estendre les activitats de manera decidida a les comarques, especialment les d'interior en poblacions rurals i municipis xicotets.

– Acostar la cooperació a la ciutadania a través de la definició i l'articulació d'instruments de comunicació en el marc d'una planificació que facilite la coordinació entre agents.

– Avançar cap a l'avaluació orientada a l'aprenentatge en el marc d'una planificació que definisca el model de gestió del coneixement.

– Augmentar l'apropiació del Pla director pel conjunt d'agents de la cooperació valenciana i reforçar els espais de participació i de relació col·laborativa.

El procés d'elaboració del V Pla director

El Consell Valencià de Cooperació va aprovar la creació d'una ponència tècnica específica que ha constituït el grup de pilotatge per a l'elaboració del V Pla director de la cooperació valenciana al desenvolupament. Aquesta ponència, que es va constituir formalment al maig de 2020, està formada per huit participants elegits entre els membres del Consell Valencià de Cooperació, i ha acompanyat el procés de redacció del V Pla director i ha coordinat, al seu torn, els instruments i les actuacions per a facilitar la participació del conjunt d'agents en les diferents fases d'elaboració del document.

En aquest marc, la Direcció General de Cooperació Internacional al Desenvolupament va impulsar, en col·laboració amb la ponència tècnica, el procés participatiu per a l'elaboració del V Pla director, que es va dur a terme en el context de restriccions derivades de la covid-19. Aquest procés va consistir en la realització de nou debats preliminars, en modalitat no presencial, sota el format metodològic de grups focals.

Por otra parte, este Plan director refleja el compromiso de la cooperación valenciana con el «Acuerdo por una Política Pública de Cooperación Internacional al Desarrollo Transformadora», firmado por todos los partidos políticos con representación parlamentaria el 11 de abril de 2019.

Aprendizajes derivados de la evaluación del anterior Plan director

El IV Plan director de la Cooperación Valenciana ha estado sujeto a 2 fases de evaluación; una intermedia o de proceso y una evaluación final. Ambas evaluaciones se han realizado por consultorías externas para garantizar la independencia y la imparcialidad, y en el proceso de evaluación se ha contado con la participación del conjunto de agentes.

Las conclusiones generales reconocen el avance en la consolidación de la cooperación valenciana y el esfuerzo de alineación de las políticas públicas de cooperación con la Agenda 2030 para el Desarrollo Sostenible, que ha abierto una ventana de oportunidad para la generación de una cooperación de mayor alcance. Sin embargo, la evaluación del IV Plan director ha tenido como finalidad, no solo la rendición de cuentas sobre los resultados alcanzados, sino también la identificación de áreas de mejora que pueden incorporarse en el siguiente ciclo de gestión.

En este sentido, ambos informes recogen una serie de recomendaciones que resultan complementarias en la definición de los objetivos y del marco de resultados del presente Plan director:

– Definir un marco presupuestario que facilite la consolidación de la cooperación valenciana al desarrollo a largo plazo.

– Mejorar el diseño de la planificación a través de un marco de indicadores y resultados operativos y de instrumentos de seguimiento y evaluación adaptados a las capacidades de los agentes de cooperación que faciliten la apropiación, la toma de decisiones y que favorezcan la armonización de los mismos entre los diferentes financiadores valencianos.

– Fortalecer un papel más activo de los órganos de coordinación establecidos en materia de cooperación y desarrollo sostenible, para impulsar la coherencia de políticas entre los departamentos de la Generalitat y entre esta y los entes locales.

– Ampliar la base social de la cooperación promoviendo la colaboración y las alianzas entre diversos agentes institucionales y de la sociedad civil.

– Mejorar el modelo territorial de la cooperación valenciana, avanzando hacia una mejor definición y articulación de ámbitos estratégicos.

– Una mayor eficiencia y simplificación en los procedimientos de gestión administrativa de subvenciones y en los protocolos de seguimiento, evaluación y justificación de proyectos.

– En el ámbito de la educación para la ciudadanía global, apostar por la territorialización y extender las actividades de manera decidida a las comarcas, especialmente las de interior en poblaciones rurales y pequeños municipios.

– Acercar la cooperación a la ciudadanía a través de la definición y articulación de instrumentos de comunicación en el marco de una planificación que facilite la coordinación entre agentes.

– Avanzar hacia la evaluación orientada al aprendizaje en el marco de una planificación que defina el modelo de gestión del conocimiento.

– Aumentar la apropiación del Plan director por el conjunto de agentes de la cooperación valenciana reforzando los espacios de participación y de relación colaborativa.

El proceso de elaboración del V Plan director

El Consejo Valenciano de Cooperación aprobó la creación de una Ponencia Técnica específica que ha constituido el grupo de pilotaje para la elaboración del V Plan director de la cooperación valenciana al desarrollo. Esta Ponencia, que se constituyó formalmente en mayo de 2020, está formada por 8 participantes elegidos por y entre los miembros del Consejo Valenciano de Cooperación, y ha acompañado el proceso de redacción del V Plan director y coordinado a su vez los instrumentos y actuaciones para facilitar la participación del conjunto de agentes en las diferentes fases de elaboración del documento.

En este marco, desde la Dirección General de Cooperación Internacional al Desarrollo se impulsó, en colaboración con la Ponencia Técnica, el proceso participativo para la elaboración del V Plan director, que se llevó a cabo en el contexto de restricciones derivadas de la Covid-19. Dicho proceso consistió en la realización de 9 debates preliminares, en modalidad no presencial, bajo el formato metodológico de grupos

En aquests debats van prendre part un total de 405 participants en representació dels agents socials i institucionals de la societat valenciana, i és destacable l'assistència d'un significatiu nombre de representants de les organitzacions sòcies que col·laboren en el desenvolupament dels projectes als països del sud global.

El procés participatiu es va desenvolupar entre els mesos de novembre i desembre de 2020. Una vegada finalitzat, es va elaborar un informe-memòria que recull les principals aportacions realitzades per les persones participants en els grups focals. Aquest informe, juntament amb una versió gravada dels nou debats realitzats, està disponible com a document de consulta en la pàgina web de la Direcció General de Cooperació Internacional al Desenvolupament.

El mes de maig de 2021, un esborrany avançat del V Pla director va ser sotmés a tràmit de consulta pública a través de la plataforma GVA Participa i de la Comissió Interdepartamental per a la Cooperació Internacional al Desenvolupament. Les aportacions rebudes van ser debatudes en el si de la ponència tècnica per a valorar-ne la incorporació.

La versió definitiva del V Pla director de la cooperació valenciana al desenvolupament va ser informada pel Consell Valencià de Cooperació en sessió extraordinària realitzada el 24 de juliol de 2021.

2. Objectius, enfocaments estratègics i principis d'actuació

Objectius

1. Contribuir al desenvolupament humà sostenible i a la realització efectiva dels drets humans de les persones i poblacions que viuen en contextos de major vulnerabilitat, pobresa i exclusió als països d'intervenció.

2. Fomentar una ciutadania valenciana crítica, corresponsable i mobilitzada en favor del desenvolupament sostenible i la defensa dels drets humans en l'àmbit local i global.

3. Enfortir el teixit social valencià i el dels països empobrits, com a senyal d'identitat de la cooperació valenciana.

Enfocaments estratègics

Enfocament basat en drets humans

La realització efectiva dels drets humans és la millor manera d'actuar sobre les causes multidimensionals que estan en la base de la pobresa, els conflictes i les desigualtats en qualsevol ordre de la vida. L'enfocament de drets humans es dirigeix a enfortir les capacitats individuals i col·lectives per a avançar en el desenvolupament humà sostenible i acompanyar processos de canvi impulsats des de l'interior de les comunitats, amb la finalitat de millorar les seues condicions de vida i el seu benestar.

Aquest enfocament situa la inclusió i la participació activa de la ciutadania en el centre de l'estratègia per a lluitar contra la pobresa i avançar en el desenvolupament humà sostenible, atés que considera les persones i comunitats com a subjectes actius de dret i, com a conseqüència, centra els seus esforços en l'empoderament dels grups i poblacions que viuen en contextos de major vulnerabilitat, marginalitat i risc de pobresa i exclusió, i facilita una distribució equitativa del poder i els recursos, mitjançant accions dirigides específicament a la defensa i promoció dels drets humans als països, regions i territoris on es desenvolupen les actuacions.

Enfocament global-local

Per a avançar en el desenvolupament humà i sostenible des d'un enfocament de drets no és suficient actuar als països empobrits del sud global. També és necessari activar processos de transformació del nord global avançant cap a la formació d'una ciutadania millor informada i amb més criteri en la seua manera de comprendre les causes últimes que es troben en la base de la pobresa i les desigualtats.

Aquest enfocament també es dirigeix a superar la dicotomia cooperació internacional-educació per al desenvolupament i connectar millor les actuacions en el sud amb les accions de sensibilització i educació per a la ciutadania global des d'un enfocament de comunicació per al desenvolupament sostenible.

Igualment, la perspectiva local-global com a enfocament estratègic es dirigeix a reforçar la coherència de polítiques públiques per al desenvolupament, a tots els àmbits administratius, i facilitar que en el seu disseny, desenvolupament i avaluació s'incorporen de manera decidida els principis i els valors del desenvolupament humà sostenible.

En dichos debates tomaron parte un total de 405 participantes en representación de los agentes sociales e institucionales de la sociedad valenciana, siendo destacable la asistencia de un significativo número de representantes de las organizaciones socias que colaboran en el desarrollo de los proyectos en los países del Sur Global.

El proceso participativo se desarrolló entre los meses de noviembre y diciembre de 2020. Una vez finalizado, se elaboró un informe-memoria que recoge las principales aportaciones realizadas por las personas participantes en los grupos focales. Dicho informe, junto con una versión grabada de los 9 debates realizados, está disponible como documento de consulta en la página web de la Dirección General de Cooperación Internacional al Desarrollo.

En el mes de mayo de 2021, un borrador avanzado del V Plan director fue sujeto a trámite de consulta pública a través de la plataforma GVA Participa y de la Comisión Interdepartamental para la Cooperación Internacional al Desarrollo. Las aportaciones recibidas fueron debatidas en el seno de la Ponencia Técnica para valorar su incorporación.

La versión definitiva del V Plan director de la cooperación valenciana al desarrollo fue informada por el Consejo Valenciano de Cooperación en sesión extraordinaria celebrada el 28 de julio de 2021.

2. Objetivos, enfoques estratègics y principios de actuación

Objetivos

1. Contribuir al desarrollo humano sostenible y a la realización efectiva de los derechos humanos de las personas y poblaciones que viven en contextos de mayor vulnerabilidad, pobreza y exclusión en los países de intervención.

2. Fomentar una ciudadanía valenciana crítica, corresponsable y movilizada en favor del desarrollo sostenible y la defensa de los derechos humanos a nivel local y global.

3. Fortalecer el tejido social valenciano y el de los países empobrecidos, como señal de identidad de la cooperación valenciana.

Enfoques estratègics

Enfoque basado en Derechos Humanos

La realización efectiva de los derechos humanos es la mejor forma de actuar sobre las causas multidimensionales que están en la base de la pobreza, los conflictos y las desigualdades en cualquier orden de la vida. El enfoque de derechos humanos se dirige a fortalecer las capacidades individuales y colectivas para avanzar en el desarrollo humano sostenible y acompañar procesos de cambio impulsados desde el interior de las comunidades, con la finalidad de mejorar sus condiciones de vida y su bienestar.

Este enfoque sitúa la inclusión y la participación activa de la ciudadanía en el centro de la estrategia para luchar contra la pobreza y avanzar en el desarrollo humano sostenible, en tanto que considera a las personas y comunidades como sujetos activos de derecho, y en consecuencia centra sus esfuerzos en el empoderamiento de los grupos y poblaciones que viven en contextos de mayor vulnerabilidad, marginalidad y riesgo de pobreza y exclusión, facilitando una distribución equitativa del poder y los recursos, mediante acciones dirigidas específicamente a la defensa y promoción de los derechos humanos en los países, regiones y territorios donde se desarrollan las actuaciones.

Enfoque global-local

Para avanzar en el desarrollo humano y sostenible desde un enfoque de derechos no es suficiente con actuar en los países empobrecidos del Sur Global. También es necesario activar procesos de transformación del Norte Global avanzando hacia la formación de una ciudadanía mejor informada y con mayor criterio en su forma de comprender las causas últimas que se encuentran en la base de la pobreza y las desigualdades.

Este enfoque también se dirige a superar la dicotomía Cooperación Internacional-Educación para el Desarrollo, conectando mejor las actuaciones en el sur con las acciones de sensibilización y educación para la ciudadanía global desde un enfoque de comunicación para el desarrollo sostenible.

Igualmente, la perspectiva local-global como enfoque estratégico se dirige a reforzar la coherencia de políticas públicas para el desarrollo, a todos los niveles administrativos, facilitando que en su diseño, desarrollo y evaluación se incorporen de manera decidida los principios y valores del desarrollo humano sostenible.

Enfocament de participació

La participació és el principi central de la governança del sistema de cooperació valenciana. Això comporta millorar la qualitat dels instruments de participació existents, generar espais de diàleg generatiu que faciliten una major apropiació del Pla director per part del conjunt d'agents i avançar en coherència intrainstitucional i interinstitucional en matèria de cooperació.

Aquest enfocament entén també que la cooperació ha d'ampliar la seua base social i articular un procés de diàleg amb la diversitat d'agents institucionals, socials, educatius i econòmics de la societat valenciana, amb la finalitat d'avançar en la cerca de solucions compartides en l'abordatge dels reptes globals del desenvolupament sostenible.

L'enfocament de participació també canalitzarà mesures que donen un major protagonisme als titulars de drets i responsabilitats en el disseny estratègic, en la presa de decisions i en l'avaluació de les polítiques públiques de cooperació valenciana.

Enfocament d'aprenentatge

Aquest enfocament situa la capacitat del sistema de cooperació per a generar coneixement des de l'acció transformadora com a base de la innovació i l'adaptació als canvis i els reptes emergents en el context de la realitat global. Suposa definir millor les agendes d'aprenentatge, superar la visió tradicional de l'avaluació com a rendició de comptes i avançar cap a enfocaments d'avaluació estratègica, millorar els instruments de socialització de resultats, facilitar espais multiactor per a la generació d'aprenentatges compartits i impulsar la investigació per al desenvolupament des d'un enfocament interdisciplinari que facilite la innovació aplicada als problemes i necessitats concretes de la cooperació valenciana, dels contextos on intervé i de la demanda dels agents que duen a terme els projectes i les actuacions.

Principis rectors

El V Pla director incorpora plenament els principis rectors d'actuació recollits en la Llei 18/2017, de 14 de desembre, de la Generalitat, de cooperació i desenvolupament sostenible, per a l'establiment i l'execució de la política en matèria de cooperació i desenvolupament i de consecució dels objectius establits per l'Agenda 2030 per al Desenvolupament Sostenible.

En coherència amb el paper central que aquest pla director confereix a l'enfocament basat en drets humans, s'estableixen com a principis específics d'actuació:

Justícia global

Totes les persones tenen els mateixos drets i en l'avanç cap al desenvolupament humà sostenible ningú ha de quedar arrere. El desenvolupament sostenible ha d'entendre's des d'una visió inclusiva i focalitzar les intervencions en els grups més vulnerables i amb major risc d'exclusió, discriminació i marginalitat.

Interculturalitat

Totes les actuacions han de respectar els grups i comunitats i la seua capacitat per a triar els seus processos de desenvolupament, d'acord amb la seua cosmovisió i amb total respecte als seus trets identitaris propis, així com als models de desenvolupament social, cultural, econòmic i polític dels pobles amb els quals es coopera, com a responsables principals del seu benestar.

Participació

Resulta central la consideració de les persones i les comunitats com a subjectes polítics de drets que participen activament en les decisions que afecten les seues vides. En aquest sentit, la participació no s'entén com un procés de consulta o implicació dels titulars de drets en la gestió del cicle de vida del projecte, sinó com un fi en si mateix, en la mesura que augmenta la presa de consciència dels titulars de drets i la seua capacitat d'influència entorn dels processos de desenvolupament.

Empoderament

La pobresa s'expressa en l'absència de drets i, en conseqüència, un enfocament de drets legítima la lluita contra la pobresa. Les actuacions

Enfoque de participación

La participación es el principio central de la gobernanza del sistema de cooperación valenciana. Esto conlleva mejorar la calidad de los instrumentos de participación existentes, generar espacios de diálogo generativo que faciliten una mayor apropiación del Plan director por parte del conjunto de agentes y avanzar en coherencia intra e interinstitucional en materia de cooperación.

Este enfoque entiende también que la cooperación debe ampliar su base social y articular un proceso de diálogo con la diversidad de agentes institucionales, sociales, educativos y económicos de la sociedad valenciana, con la finalidad de avanzar en la búsqueda de soluciones compartidas en el abordaje de los retos globales del desarrollo sostenible.

El enfoque de participación también canalizará medidas que den un mayor protagonismo a los titulares de derechos y responsabilidades en el diseño estratégico, en la toma de decisiones y en la evaluación de las políticas públicas de cooperación valenciana.

Enfoque de aprendizaje

Este enfoque sitúa la capacidad del sistema de cooperación para generar conocimiento desde la acción transformadora como base de la innovación y la adaptación a los cambios y los retos emergentes en el contexto de la realidad global. Supone definir mejor las agendas de aprendizaje, superar la visión tradicional de la evaluación como rendición de cuentas y avanzar hacia enfoques de evaluación estratégica, mejorar los instrumentos de socialización de resultados, facilitar espacios multiactor para la generación de aprendizajes compartidos e impulsar la investigación para el desarrollo desde un enfoque interdisciplinario que facilite la innovación aplicada a los problemas y necesidades concretas de la cooperación valenciana, de los contextos donde interviene y de la demanda de los agentes que llevan a cabo los proyectos y actuaciones.

Principios rectores

El V Plan director incorpora plenamente los principios rectores de actuación recogidos en la Ley 18/2017, de 14 de diciembre, de la Generalitat, de cooperación y desarrollo sostenible, para el establecimiento y ejecución de la política en materia de cooperación y desarrollo y de consecución de los objetivos establecidos por la Agenda 2030 para el Desarrollo Sostenible.

En coherencia con el papel central que este Plan director confiere al Enfoque Basado en Derechos Humanos, se establecen como principios específicos de actuación:

Justicia global

Todas las personas tienen los mismos derechos y en el avance hacia el desarrollo humano sostenible nadie debe quedar atrás. El desarrollo sostenible debe entenderse desde una visión inclusiva y focalizar las intervenciones en los grupos más vulnerables y con mayor riesgo de exclusión, discriminación y marginalidad.

Interculturalidad

Todas las actuaciones deben respetar a los grupos y comunidades y su capacidad para escoger sus propios procesos de desarrollo, de acuerdo con su cosmovisión y con total respeto a sus rasgos identitarios propios, así como a los modelos de desarrollo social, cultural, económico y político de los pueblos con los que se coopera, como responsables principales de su propio bienestar.

Participación

Resulta central la consideración de las personas y las comunidades como sujetos políticos de derechos que participan activamente en las decisiones que afectan a sus vidas. En este sentido la participación no se entiende como un proceso de consulta o implicación de los titulares de derechos en la gestión del ciclo de vida del proyecto, sino como un fin en sí misma, en la medida que aumenta la toma de conciencia de los titulares de derechos y su capacidad de influencia en torno a los procesos de desarrollo.

Empoderamiento

La pobreza se expresa en la ausencia de derechos y, en consecuencia, un enfoque de derechos legítima la lucha contra la pobreza. Las

de cooperació al desenvolupament s'orienten cap a l'empoderament de les persones i les comunitats, amb impuls de l'articulació de la societat civil per a augmentar el nivell d'influència en la lluita contra la pobresa, la defensa de drets individuals i col·lectius, els drets civils, polítics i legals, com també els drets econòmics, culturals i socials.

Corresponsabilitat

Implica la necessitat de reforçar sistemes de governança que asseguren l'efectiva realització dels drets humans, incloent-hi l'accés de la ciutadania a la informació pública, les mesures de transparència i la rendició de comptes.

Processos

No sols importen els resultats, també importen els processos de canvi. La generació de capacitats en la comunitat i en les institucions, per igual, s'entén com l'eix central per aconseguir la prosperitat i ajudar les comunitats a apropiarse dels processos de desenvolupament.

Integralitat

Encara que aquest pla director estableix prioritats en diferents àmbits d'acció, ha de prevaldre la visió multidimensional i sistèmica dels problemes de desenvolupament, i facilitar actuacions de caràcter integrat que faciliten processos de transformació social duradors i sostenibles.

Transparència

S'aposta per la difusió, accessibilitat i claredat, no sols en la gestió dels recursos, sinó també en les accions, pràctiques, polítiques i bon govern.

3. Eixos d'actuació

Els àmbits d'actuació de la cooperació valenciana s'articulen a través dels cinc eixos centrals de l'Agenda 2030 (planeta, persones, prosperitat, pau i aliances) i reforcen la perspectiva multidimensional integrada dels ODS vinculats a cadascun d'aquests.

Els eixos d'actuació no es defineixen com a sectors d'intervenció, sinó més aviat com a àmbits estratègics que faciliten la incorporació dels quatre enfocaments proposats en aquest pla director:

– Impulsen una perspectiva inclusiva, centrada en les persones i en les seues capacitats per a generar processos de canvi i transformació socials en cadascun dels eixos d'actuació.

– Faciliten una visió de ciutadania global amb la visibilització de les accions realitzades des d'un enfocament de comunicació per al desenvolupament i la vinculació en el context pròxim amb les dinàmiques globals en cadascun dels àmbits d'actuació.

– Coordinen l'esforç dels diferents agents i articulen iniciatives conjuntes que vinculen els actors socials i institucionals relacionats amb cada àmbit d'actuació per a avançar en la coherència de polítiques i per a ampliar la base social de la cooperació valenciana.

– Generen diàleg entre agents diversos i compartir experiència i coneixement des de la pràctica, facilitar l'avaluació estratègica en cada àmbit d'acció i impulsar la innovació a través de la investigació aplicada.

Des d'aquesta perspectiva multidimensional i interrelacionada dels problemes de desenvolupament, els eixos d'actuació s'entenen com un marc per al treball conjunt, per a impulsar una major complementaritat dels instruments i les modalitats d'intervenció, per a ampliar la base social de la cooperació i reforçar la corresponsabilitat d'actors diversos, per a avançar en coherència de polítiques i coordinació, per a l'aprenentatge i la innovació, i per a impulsar, amb tot això, una cooperació valenciana amb major capacitat d'impacte i transformació des de l'experiència i les capacitats generades pels agents valencians de cooperació.

En l'annex I d'aquest pla director es concreten les estratègies i els objectius operatius en cadascun dels eixos d'actuació, així com la seua alineació amb els objectius de desenvolupament sostenible.

Eix planeta

Generar processos de transició ecològica des d'un enfocament de desenvolupament humà sostenible que facilite solucions de mitigació, prevenció i adaptació davant les conseqüències de la crisi climàtica.

actuaciones de cooperación al desarrollo se orientan hacia el empoderamiento de las personas y las comunidades, impulsando la articulación de la sociedad civil para aumentar el nivel de influencia en la lucha contra la pobreza, la defensa de derechos individuales y colectivos, los derechos civiles, políticos y legales, así como los derechos económicos, culturales y sociales.

Corresponsabilidad

Implica la necesidad de reforzar sistemas de gobernanza que aseguren la efectiva realización de los derechos humanos, incluido el acceso de la ciudadanía a la información pública, las medidas de transparencia y la rendición de cuentas.

Procesos

No importan solo los resultados, sino también los procesos de cambio. La generación de capacidades en la comunidad y en las instituciones, por igual, se entiende como el eje central para lograr la prosperidad y ayudar a las comunidades a apropiarse de los procesos de desarrollo.

Integralidad

Aunque este Plan director establece prioridades en diferentes ámbitos de acción, ha de prevalecer la visión multidimensional y sistémica de los problemas de desarrollo, y facilitar actuaciones de carácter integrado que faciliten procesos de transformación social duraderos y sostenibles.

Transparencia

Apostando por la difusión, accesibilidad y claridad, no solo en la gestión de los recursos, sino también en las acciones, prácticas, políticas y buen gobierno.

3. Ejes de actuación

Los ámbitos de actuación de la cooperación valenciana se articulan a través de los cinco ejes centrales de la Agenda 2030 (Planeta, Personas, Prosperidad, Paz y Alianzas) y refuerzan la perspectiva multidimensional e integrada de los ODS vinculados a cada uno de ellos.

Los ejes de actuación no se definen como sectores de intervención, sino más bien como ámbitos estratégicos que facilitan la incorporación de los 4 enfoques propuestos en este Plan director:

– Impulsan una perspectiva inclusiva, centrada en las personas y en sus propias capacidades para generar procesos de cambio y transformación social en cada uno de los ejes de actuación.

– Facilitan una visión de ciudadanía global, visibilizando las acciones realizadas desde un enfoque de comunicación para el desarrollo y vinculando el contexto cercano con las dinámicas globales en cada uno de los ámbitos de actuación.

– Coordinan el esfuerzo de los diferentes agentes, articulando iniciativas conjuntas que vinculen a los actores sociales e institucionales relacionados con cada ámbito de actuación para avanzar en la coherencia de políticas y para ampliar la base social de la cooperación valenciana.

– Generan diálogo entre agentes diversos, compartiendo experiencia y conocimiento desde la práctica, facilitando la evaluación estratégica en cada ámbito de acción e impulsando la innovación a través de la investigación aplicada.

Desde esta perspectiva multidimensional e interrelacionada de los problemas de desarrollo, los ejes de actuación se entienden como un marco para el trabajo conjunto, para impulsar una mayor complementariedad de los instrumentos y las modalidades de intervención, para ampliar la base social de la cooperación reforzando la corresponsabilidad de actores diversos, para avanzar en coherencia de políticas y coordinación, para el aprendizaje y la innovación y para impulsar, con todo ello, una cooperación valenciana con mayor capacidad de impacto y transformación desde la experiencia y las capacidades generadas por los agentes valencianos de cooperación.

En el anexo I de este Plan director se concretan las estrategias y los objetivos operativos en cada uno de los ejes de actuación, así como su alineación con los Objetivos de Desarrollo Sostenible.

Eje Planeta

Generar procesos de transición ecológica desde un enfoque de desarrollo humano sostenible que facilite soluciones de mitigación, prevención y adaptación ante las consecuencias de la crisis climática.

La cooperació valenciana considera prioritària l'actuació en aquelles poblacions on la vulnerabilitat de les persones i la sostenibilitat de les formes de vida estan amenaçades per la degradació de l'entorn natural i ambiental en el qual viuen. En aquest sentit són rellevants les actuacions que asseguruen una gestió i ús sostenible dels béns naturals per a garantir el desenvolupament sostenible de les generacions futures.

Considera també prioritari treballar en la defensa del dret a la terra dels pobles indígenes i les comunitats locals que depenen de la terra, com a base per a garantir la seguretat alimentària i la lluita contra la pobresa, per a preservar la diversitat dels ecosistemes, per a protegir la cultura, la identitat i la cohesió de les comunitats i les seues formes de vida, i per a reforçar l'empoderament de les dones i afavorir una visió ecològica i feminista del desenvolupament sostenible.

S'adopta un enfocament ecològic i de drets en el desenvolupament de totes les actuacions de la cooperació valenciana. L'enfocament ecològic va més enllà de ponderar l'impacte dels projectes sobre el medi ambient, amplia el focus per a incorporar els factors socials vinculats a la degradació dels ecosistemes i posa les persones en el centre de les preocupacions, visibilitza l'impacte dels canvis ecològics sobre els grups i poblacions més vulnerables des d'una perspectiva de drets i gènere, i reforça models de sensibilització, educació i governança sostenible per a abordar solucions de prevenció, adaptació i mitigació davant l'emergència climàtica, incloent-hi l'atenció als contextos de desplaçament forçós a conseqüència del clima.

Es considera l'accés a l'aigua i sanejament com un dret i un bé públic global i es dona suport a models de governança que reforcen la participació de les comunitats locals en la millora de la gestió de l'aigua, el sanejament bàsic i la gestió de residus, com també l'enfortiment de l'atenció a la salut des d'un enfocament de prevenció davant les malalties vinculades a factors ambientals.

Es reconeix el dret universal a un medi ambient segur, saludable i sostenible, així com assegurar que els compromisos i accions assumits per les Nacions Unides sobre el canvi climàtic de 2021 per a implementar l'Acord de París integren la protecció dels drets humans. També es contribuirà a posar en valor qualsevol mecanisme de resposta ràpida per a protegir a les persones defensores mediambientals.

Eix persones

Impulsar el potencial transformador dels drets humans en la lluita contra la pobresa i la desigualtat en totes les seues formes.

La cooperació valenciana continuarà aprofundint en l'enfocament de gènere en desenvolupament, com a estratègia feminista que busca l'exercici de drets de les dones, l'equitat entre els gèneres i l'eliminació de qualsevol forma de violència per raó de gènere en els àmbits públic i privat, per a aconseguir un desenvolupament humà sostenible des de la igualtat i la justícia de gènere en l'accés i control dels recursos i el poder.

Impulsarà també un enfocament interseccional en totes les seues actuacions, a través del foment d'actuacions de defensa i garantia dels drets de les minories nacionals o ètniques, religioses i lingüístiques i de les persones discriminades per diversitat funcional, orientació o identitat de gènere i estatus socioeconòmic, i fomentarà que les persones i grups que pateixen qualsevol forma de discriminació o exclusió formen part de manera igualitària de la ciutadania global.

Igualment, considera fonamental l'impuls d'actuacions dirigides a garantir els drets de la població refugiada, desplaçada i apàtrida. En el marc de l'Estratègia Valenciana de Migracions, es consideren prioritàries les accions d'educació per a la ciutadania global dirigides a la sensibilització de les persones i els col·lectius socials entorn del fenomen migratori.

La perspectiva centrada en les persones de la cooperació valenciana proposa aprofundir més decididament en els drets de la infància, no sols com a enfocament transversal sinó també com a línia estratègica que reforce l'avanç des d'una consideració de la infància com a objecte de protecció cap a una visió de la infància com a titulars de drets, i garantir els quatre àmbits fonamentals dels drets de la infància: supervivència, desenvolupament, protecció i participació, des d'un enfocament d'equitat. En aquest sentit, és prioritari continuar treballant en la direcció de garantir una educació inclusiva i universal i, en concret, treballar en la

La cooperació valenciana considera prioritària la actuació en aquelles poblacions on la vulnerabilitat de les persones i la sostenibilitat de les formes de vida se ven amenaçades per la degradació del entorn natural i ambiental en el que viuen. En este sentido son relevantes las actuaciones que aseguren una gestión y uso sostenible de los bienes naturales para garantizar el desarrollo sostenible de las generaciones futuras.

Considera también prioritario trabajar en la defensa del derecho a la tierra de los pueblos indígenas y las comunidades locales que dependen de la tierra, como base para garantizar la seguridad alimentaria y la lucha contra la pobreza, para preservar la diversidad de los ecosistemas, para proteger la cultura, la identidad y la cohesión de las comunidades y sus formas de vida, y para reforzar el empoderamiento de las mujeres y favorecer una visión ecológica y feminista del desarrollo sostenible.

Se adopta un enfoque ecológico y de derechos en el desarrollo de todas las actuaciones de la cooperación valenciana. El enfoque ecológico va más allá de ponderar el impacto de los proyectos sobre el medio ambiente, amplía el foco para incorporar los factores sociales vinculados a la degradación de los ecosistemas y pone a las personas en el centro de las preocupaciones, visibilizando el impacto de los cambios ecológicos sobre los grupos y poblaciones más vulnerables desde una perspectiva de derechos y género, y reforzando modelos de sensibilización, educación y gobernanza sostenible para abordar soluciones de prevención, adaptación y mitigación ante la emergencia climática, incluida la atención a los contextos de desplazamiento forzoso como consecuencia del clima.

Se considera el acceso al agua y saneamiento como un derecho y un bien público global, apoyando modelos de gobernanza que refuercen la participación de las comunidades locales en la mejora de la gestión del agua, el saneamiento básico y la gestión de residuos, así como fortalecer la atención a la salud desde un enfoque de prevención ante las enfermedades vinculadas a factores ambientales.

Se reconoce el derecho universal a un medio ambiente seguro, saludable i sostenible, así como asegurar que los compromisos y acciones asumidos por las Naciones Unidas sobre el cambio climático de 2021 para implementar el Acuerdo de París integran la protección de los derechos humanos. También se contribuirá a posar en valor cualquier mecanismo de respuesta rápida para proteger a las personas defensoras medioambientales.

Eje Personas

Impulsar el potencial transformador de los derechos humanos en la lucha contra la pobreza y la desigualdad en todas sus formas.

La cooperació valenciana seguirà aprofundint en el Enfoque de Género en Desarrollo, como estrategia feminista que busca el ejercicio de derechos de las mujeres, la equidad entre los géneros y la eliminación de cualquier forma de violencia por razón de género en los ámbitos público y privado, para conseguir un desarrollo humano sostenible desde la igualdad y la justicia de género en el acceso y control de los recursos y el poder.

Impulsará también un enfoque interseccional en todas sus actuaciones, a través del fomento de actuaciones de defensa y garantía de los derechos de las minorías nacionales o étnicas, religiosas y lingüísticas y de las personas discriminadas por diversidad funcional, orientación o identidad de género y estatus socioeconómico, fomentando que las personas y grupos que sufren cualquier forma de discriminación o exclusión formen parte de manera igualitaria de la ciudadanía global.

Igualmente considera fundamental el impulso de actuaciones dirigidas a garantizar los derechos de la población refugiada, desplazada y apátrida. En el marco de la Estratègia Valenciana de Migracions, se consideran prioritarias las acciones de educación para la ciudadanía global dirigidas a la sensibilización de las personas y los colectivos sociales en torno al fenómeno migratorio.

La perspectiva centrada en las personas de la cooperació valenciana propone profundizar más decididamente en los Derechos de la Infancia, no solo como enfoque transversal sino también como línea estratégica que refuerce el avance desde una consideración de la infancia como objeto de protección hacia una visión de la infancia como titulares de derechos, garantizando los cuatro ámbitos fundamentales de los derechos de la infancia: supervivencia, desarrollo, protección y participación, desde un enfoque de equidad. En este sentido es prioritario seguir trabajando en la dirección de garantizar una educación

prevenció, adaptació i mitigació dels efectes de la covid-19, com també de qualsevol altra forma de conflicte, sobre el dret d'accés a l'educació en condicions d'equitat dels col·lectius amb major risc d'exclusió. Es consideren prioritàries les actuacions que adopten mesures per a protegir els xiquets i les xiquetes afectats per la guerra i que tinguen per finalitat evitar la violència, l'explotació sexual, el treball forçat, l'esclavitud i qualsevol altra situació que supose una vulneració dels seus drets fonamentals.

L'accés a la salut de totes les persones s'entén com a objectiu prioritari i les actuacions de la cooperació valenciana incorporaran transversalment la perspectiva de prevenció, adaptació i mitigació dels efectes de la covid-19 en les persones i poblacions més vulnerables, amb perspectiva de gènere i infància, en el marc de l'Estratègia de Resposta Conjunta de la Cooperació Espanyola. Igualment, es dirigiran esforços a facilitar la realització efectiva del dret a la salut sexual i reproductiva i maternoinfantil i la lluita contra altres malalties transmissibles.

Es consideren també prioritàries les actuacions dirigides a la protecció dels drets laborals i la promoció d'un entorn de treball segur, l'eliminació de totes les formes de discriminació basades en el gènere en l'àmbit laboral, la protecció de les persones treballadores migrants i transfrontereres, així com les dirigides a l'erradicació del treball infantil i de qualsevol forma d'explotació contra els xiquets, les xiquetes i les dones.

Eix prosperitat

Fomentar l'economia social i solidària per a avançar cap a un model de desenvolupament econòmic centrat en les necessitats de les persones i orientat a la gestió equitativa i sostenible dels recursos, que garantisca unes condicions de vida dignes per a totes les persones, amb enfocament de gènere i drets humans.

Les actuacions de la cooperació valenciana situen a les persones, la seua dignitat, la seua identitat i la seua cultura en el centre del desenvolupament econòmic i social, des d'un enfocament clarament inclusiu.

Són prioritàries les actuacions orientades cap a l'empoderament de les persones i de les comunitats per a defensar els seus interessos col·lectius (com a consumidores, treballadores o productores), especialment de les dones i dels grups socials exclosos o marginats.

S'impulsaran les actuacions dirigides al foment del treball decent, l'enfortiment de les capacitats productives, la formalització de l'economia informal, com també les orientades a la formació i la capacitació tècnica i professional, incloent-hi la de les persones amb diversitat funcional, per a accedir a l'ocupació i l'emprenedoria.

Des de l'enfocament local-global són prioritàries les accions que fomenten el comerç just, la compra pública ètica i verda com una eina de desenvolupament i coherència de polítiques, el consum responsable, les xarxes d'economia social i solidària i la incorporació entre els agents econòmics de mesures de vertadera responsabilitat social basada en un enfocament de drets humans, d'acord amb els valors i principis establits en la Llei de la Generalitat per al foment de la responsabilitat social.

També les actuacions de la cooperació sindical al desenvolupament com a agents de canvi i d'impuls, des dels òrgans de participació i representació en l'empresa, de mesures que fomenten una major integració dels valors i principis del desenvolupament humà sostenible i de l'enfocament basat en drets humans en l'àmbit laboral.

Eix pau

Promoure el compromís per la pau i la no-violència, la seguretat, el bon govern, la justícia i la prevenció de conflictes.

La cooperació valenciana reconeix com a prioritàries les actuacions dirigides a reforçar el protagonisme dels actors locals en la construcció de processos de pau i seguretat, i contribuir des de la cooperació a generar diàleg inclusiu i basat en relacions de poder horitzontals entre persones, organitzacions de la societat civil i institucions, des d'una perspectiva de sensibilitat al conflicte.

Impulsa l'enfocament de gènere com a element essencial per a avançar cap a societats pacífiques, justes i segures i impulsar la participació de les dones en totes les etapes de la prevenció i la resolució

inclusiva i universal y, en concreto, trabajar en la prevención, adaptación y mitigación de los efectos de la Covid-19, así como de cualquier otra forma de conflicto, sobre el derecho de acceso a la educación en condiciones de equidad de los colectivos con mayor riesgo de exclusión. Se consideran prioritarias las actuaciones que adopten medidas para proteger a los niños y las niñas afectados por la guerra y que tengan por finalidad evitar la violencia, la explotación sexual, el trabajo forzado, la esclavitud y cualquier otra situación que suponga una vulneración de sus derechos fundamentales.

El acceso a la salud de todas las personas se entiende como objetivo prioritario y las actuaciones de la cooperación valenciana incorporarán transversalmente la perspectiva de prevención, adaptación y mitigación de los efectos de la Covid-19 en las personas y poblaciones más vulnerables, con perspectiva de género e infancia, en el marco de la Estrategia de Respuesta Conjunta de la Cooperación Española. Igualmente, se dirigirán esfuerzos a facilitar la realización efectiva del derecho a la salud sexual y reproductiva y materno-infantil y la lucha contra otras enfermedades transmisibles.

Se consideran también prioritarias las actuaciones dirigidas a la protección de los derechos laborales y la promoción de un entorno de trabajo seguro, la eliminación de todas las formas de discriminación basadas en el género en el ámbito laboral, la protección de las personas trabajadoras migrantes y transfronterizas, así como las dirigidas a la erradicación del trabajo infantil y de cualquier forma de explotación contra los niños, las niñas y las mujeres.

Eje Prosperidad

Fomentar la economía social y solidaria para avanzar hacia un modelo de desarrollo económico centrado en las necesidades de las personas y orientado a la gestión equitativa y sostenible de los recursos, que garantice unas condiciones de vida dignas para todas las personas, con enfoque de género y derechos humanos.

Las actuaciones de la cooperación valenciana sitúan a las personas, su dignidad, su identidad y su cultura en el centro del desarrollo económico y social, desde un enfoque claramente inclusivo.

Son prioritarias las actuaciones orientadas hacia el empoderamiento de las personas y de las comunidades para defender sus intereses colectivos (como consumidoras, trabajadoras o productoras), especialmente de las mujeres y de los grupos sociales excluidos o marginados.

Se impulsarán las actuaciones dirigidas al fomento del trabajo decente, el fortalecimiento de las capacidades productivas, la formalización de la economía informal, así como las orientadas a la formación y la capacitación técnica y profesional, incluida la de las personas con diversidad funcional, para acceder al empleo y el emprendimiento.

Desde el enfoque local-global son prioritarias las acciones que fomenten el comercio justo, la compra pública ética y verde como una herramienta de desarrollo y coherencia de políticas, el consumo responsable, las redes de economía social y solidaria, y la incorporación entre los agentes económicos de medidas de verdadera responsabilidad social basada en un enfoque de derechos humanos, en consonancia con los valores y principios establecidos en la Ley de la Generalitat para el fomento de la responsabilidad social.

También las actuaciones de la cooperación sindical al desarrollo como agentes de cambio y de impulso, desde los órganos de participación y representación en la empresa, de medidas que fomenten una mayor integración de los valores y principios del desarrollo humano sostenible y del enfoque basado en derechos humanos en el ámbito laboral.

Eje Paz

Promover el compromiso por la paz y la no violencia, la seguridad, el buen gobierno, la justicia y la prevención de conflictos.

La cooperación valenciana reconoce como prioritarias las actuaciones dirigidas a reforzar el protagonismo de los actores locales en la construcción de procesos de paz y seguridad, contribuyendo desde la cooperación a generar diálogo inclusivo y con base en relaciones de poder horizontales entre personas, organizaciones de la sociedad civil e instituciones, desde una perspectiva de sensibilidad al conflicto.

Impulsa el enfoque de género como elemento esencial para avanzar hacia sociedades pacíficas, justas y seguras e impulsar la participación de las mujeres en todas las etapas de la prevención y la resolución de

de conflictes i en la consolidació de processos de pau duradors i sostenibles.

Reconeix també la centralitat de la protecció de la dignitat de les persones en contextos de conflicte, postconflicte i vulnerabilitat, amb atenció a les crisis oblidades i a la defensa dels drets humans en contextos de conflicte bèl·lic, de refugi i desplaçament forçós.

Considera prioritàries les actuacions dirigides a visibilitzar i denunciar la situació d'amenaça que pateixen les organitzacions que treballen en defensa dels drets humans (polítics, civils, econòmics, socials, culturals, sindicals i ambientals) i de les persones que les integren, mitjançant la realització d'actuacions de protecció, acompanyament i sensibilització tant als seus països d'origen com a la Comunitat Valenciana, i contribuir a l'eliminació efectiva de totes les violacions de drets humans i al foment del gaudi efectiu d'aquests, ja siguen de caràcter individual o col·lectiu.

Es consideren també prioritàries les actuacions dirigides a posar fi al maltractament, l'explotació, el tràfic d'éssers humans, la tortura i totes les formes de violència contra els xiquets i xiquetes en tots els àmbits, públic i privat, com també contra la població afectada per situacions de conflicte, emergència i crisi crònica.

Des de l'enfocament local-global, es reforcen les actuacions dirigides a augmentar la implicació i el compromís de la ciutadania valenciana amb la construcció de societats pacífiques, justes i inclusives, a través de l'impuls d'una Llei valenciana de foment de la pau i els drets humans que involucre la diversitat d'agents socials i institucionals valencians en la seua elaboració.

Eix aliances

Fomentar la participació, el diàleg i l'associació entre els agents socials, institucionals i econòmics per a l'impuls de pràctiques de bon govern coherents amb un model de desenvolupament humà inclusiu i sostenible.

La cooperació valenciana assumeix que, per a posar en pràctica els processos de transformació social que pretén generar, és fonamental avançar cap a models de governança més horitzontals que reconeguen la ciutadania en termes de titulars de drets i els governs com a titulars d'obligacions i responsabilitats en la cerca de l'interès col·lectiu i la generació de les condicions per a la realització efectiva dels drets humans.

Des d'aquest enfocament és fonamental reforçar la cooperació entre la diversitat d'actors institucionals, econòmics i socials que interactuen en cada context on la cooperació valenciana intervé, i facilitar aliances per a generar compromisos compartits i espais de negociació, coordinació i associació que fomenten les capacitats socials i institucionals que, en cada context, puguen afavorir el desenvolupament humà sostenible i l'erradicació de la pobresa.

L'empoderament de col·lectius amb major risc d'exclusió és una condició per a l'exercici d'una ciutadania amb capacitat de contribuir a generar models de governança orientats a reduir la bretxa de la pobresa i les desigualtats i, en aquest sentit, és fonamental identificar i reduir les barreres institucionals que limiten la participació i la mobilització dels sectors socials exclosos i marginals.

Resulta també prioritari reforçar el paper actiu de les dones en el foment de la qualitat democràtica i en la generació de polítiques públiques de lluita contra les desigualtats, i la cooperació valenciana ha de dirigir els seus esforços cap a l'augment del lideratge de les dones en els espais de canvi social, polític i institucional des dels quals es construeixen les bases per a avançar cap al desenvolupament humà sostenible.

La cooperació valenciana promourà la participació de les organitzacions sindicals en el desenvolupament de les comunitats, les regions i els estats a través del diàleg social, com a element bàsic de la governança democràtica, i impulsarà el desenvolupament sostenible a través del treball decent i la defensa dels drets laborals, com a estratègia de lluita contra la pobresa i les desigualtats des d'una consciència solidària global i integradora que permeta la definició de les estratègies d'acció dels sindicats i la seua implementació.

En el context més pròxim, es consideren fonamentals les actuacions dirigides a augmentar la coherència de polítiques, la coordinació interinstitucional, així com les mesures orientades a ampliar la base social de la cooperació i reforçar els vincles amb el teixit social valen-

conflictos y en la consolidación de procesos de paz duraderos y sostenibles.

Reconoce también la centralidad de la protección de la dignidad de las personas en contextos de conflicto, postconflicto y vulnerabilidad, con atención a las crisis olvidadas y a la defensa de los derechos humanos en contextos de conflicto bélico, de refugio y desplazamiento forzoso.

Considera prioritarias las actuaciones dirigidas a visibilitzar i denunciar la situación de amenaza que sufren las organizaciones que trabajan en defensa de los derechos humanos (políticos, civiles, económicos, sociales, culturales, sindicales y ambientales) y de las personas que las integran, mediante la realización de actuaciones de protección, acompañamiento y sensibilización tanto en sus países de origen como en la Comunitat Valenciana, contribuyendo a la eliminación efectiva de todas las violaciones de derechos humanos y al fomento del disfrute efectivo de los mismos, ya sean de carácter individual o colectivo.

Se consideran también prioritarias las actuaciones dirigidas a poner fin al maltrato, la explotación, el tráfico de seres humanos, la tortura y todas las formas de violencia contra los niños y las niñas en todos los ámbitos, público y privado, como también contra la población afectada por situaciones de conflicto, emergencia y crisis crónica.

Desde el enfoque local-global, se refuerzan las actuaciones dirigidas a aumentar la implicación y el compromiso de la ciudadanía valenciana con la construcción de sociedades pacíficas, justas e inclusivas, a través del impulso de una Ley Valenciana de Fomento de la Paz y los Derechos Humanos que involucre a la diversidad de agentes sociales e institucionales valencianos en su elaboración.

Eje Alianzas

Fomentar la participación, el diálogo y la asociación entre los agentes sociales, institucionales y económicos para el impulso de prácticas de buen gobierno coherentes con un modelo de desarrollo humano inclusivo y sostenible.

La cooperació valenciana assumeix que, per a posar en pràctica els processos de transformació social que pretén generar, és fonamental avançar cap a models de governança més horitzontals que reconeguen a la ciutadania en termes de titulars de drets i a los gobiernos como titulares de obligaciones y responsabilidades en la búsqueda del interés colectivo y la generación de las condiciones para la realización efectiva de los derechos humanos.

Desde este enfoque es fundamental reforzar la cooperació entre la diversitat de actores institucionals, econòmics i socials que interactúan en cada contexto donde la cooperació valenciana interviene, facilitando alianzas para generar compromisos compartidos y espacios de negociación, coordinación y asociación que fomenten las capacidades sociales e institucionales que, en cada contexto, puedan favorecer el desarrollo humano sostenible y la erradicación de la pobreza.

El empoderamiento de colectivos con mayor riesgo de exclusión es una condición para el ejercicio de una ciudadanía con capacidad de contribuir a generar modelos de gobernanza orientados a reducir la brecha de la pobreza y las desigualdades y, en este sentido, es fundamental identificar y reducir las barreras institucionales que limitan la participación y la movilización de los sectores sociales excluidos y marginales.

Resulta también prioritario reforzar el papel activo de las mujeres en el fomento de la calidad democrática y en la generación de políticas públicas de lucha contra las desigualdades, y la cooperació valenciana debe dirigir sus esfuerzos hacia el aumento del liderazgo de las mujeres en los espacios de cambio social, político e institucional desde los que se construyen las bases para avanzar hacia el desarrollo humano sostenible.

La cooperació valenciana promoverà la participació de las organizaciones sindicales en el desarrollo de las comunidades, las regiones y los estados a través del diálogo social, como elemento básico de la gobernanza democrática, impulsando el desarrollo sostenible a través del trabajo decente y la defensa de los derechos laborales, como estrategia de lucha contra la pobreza y las desigualdades desde una conciencia solidaria global e integradora que permita la definición de las estrategias de acción de los sindicatos y su implementación.

En el contexto más cercano, se consideran fundamentales las actuaciones dirigidas a aumentar la coherencia de políticas, la coordinación interinstitucional, así como las medidas orientadas a ampliar la base social de la cooperació reforzando los vínculos con el tejido social

cià rellevant en cadascun dels àmbits d'actuació proposats en aquest pla director.

4. Marc instrumental

La cooperació valenciana disposa d'instruments diversos que poden donar resposta eficient en contextos geogràfics i sectorials molt variats, i amb un conjunt d'organitzacions àmpliament capacitats per a portar-los a terme de manera eficient. El diagnòstic de capacitats de la cooperació valenciana reflecteix que el marc instrumental ha facilitat la consolidació d'actuacions i projectes de gran abast i capacitat de transformació de les realitats en les quals es duen a terme. No obstant això, també posa de manifest algunes àrees de millora en les quals aquest pla director pretén incidir:

D'una banda, és necessari avançar en la capacitat dels instruments per a complementar-se en l'impuls d'estratègies que possibiliten processos de transformació de major importància i abast en termes de desenvolupament. És cert que en aquest sentit s'han fet alguns avanços i ja s'han identificat intervencions en contextos complexos en les quals es coordinen, en un mateix país, accions humanitàries com a resposta davant situacions de crisis, amb actuacions de cooperació econòmica orientades a generar canvis estructurals que possibiliten el desenvolupament de factors de resiliència a llarg termini. També s'han incorporat actuacions de sensibilització i educació per a la ciutadania global en el marc de l'instrument de programes. No obstant això, és necessari avaluar l'eficàcia d'aquestes mesures, l'impacte de les quals només és possible apreciar en el llarg termini, i continuar implementant unes altres que faciliten una millor complementarietat entre els instruments de cooperació econòmica, acció humanitària, cooperació tècnica, investigació i educació per a la ciutadania global, en la mesura que tots aquests, des de la seua especificitat, poden contribuir a millorar aspectes concrets en un mateix àmbit d'intervenció.

També s'ha identificat com a àrea de millora l'oportunitat d'implementar mesures que faciliten l'eficiència en la tramitació i resolució de les convocatòries de subvencions i per a millorar la utilitat dels instruments de seguiment i avaluació dels projectes cofinançats. Ja s'han adoptat algunes decisions en aquesta direcció, a través de la definició d'una nova ordre de bases reguladores de les subvencions en matèria de cooperació al desenvolupament, amb vista a simplificar la càrrega documental i de gestió associada a la tramitació i el seguiment de les actuacions. No obstant això, és necessari continuar aprofundint en aquest debat amb el conjunt d'agents per a avançar cap a un model de relació entre els agents i l'Administració pública que facilite la comunicació sobre la base d'una major autonomia de les organitzacions, sempre que es garantisca la qualitat dels procediments administratius i de rendició de comptes. En aquest sentit, i amb la finalitat de fer més àgils i eficients els procediments de tramitació de subvencions i gestió projectes en matèria de cooperació al desenvolupament, la normativa reguladora en la Comunitat Valenciana s'adaptarà al marc general que definisca la nova Llei de Cooperació per al Desenvolupament Sostenible i la Solidaritat Global que s'aprove en l'àmbit estatal.

El diagnòstic també revela que ha existit una correlació entre l'augment pressupostari destinat al cofinançament dels diferents instruments i la concentració de fons en un nombre reduït d'organitzacions. Fins ara, les mesures correctores implementades en el marc dels plans d'acció anual i de les convocatòries no han aconseguit revertir aquesta tendència de manera significativa. El debat no és menor i en el fons del problema subjau la definició d'un model de distribució i d'uns instruments de cofinançament que incentiven la competitivitat per l'accés als fons entre organitzacions amb capacitats de gestió desiguals. És necessari continuar aprofundint en la implementació de mesures per a facilitar que les organitzacions més xicotetes, que tenen un paper decisiu en el manteniment del teixit associatiu local, no queden al marge del sistema de repartiment i puguem accedir als fons en condicions més equitatives. Entre altres mesures, en les successives convocatòries de cooperació econòmica s'incorporarà una nova modalitat d'intervencions específiques, dirigida al cofinançament d'actuacions de fins a 12 mesos de duració i no circumscrites exclusivament a l'àmbit dels països prioritaris, amb especial atenció a aquelles organitzacions amb àmplia base social a la Comunitat Valenciana que, per les seues capacitats de gestió, poden tindre dificultats per a respondre les exigències d'altres instruments de cofinançament, i sempre que es

valenciano relevante en cada uno de los ámbitos de actuación propuestos en este Plan director.

4. Marco instrumental

La cooperación valenciana cuenta con instrumentos diversos que pueden dar respuesta eficiente en contextos geográfico y sectoriales muy variados, y con un conjunto de organizaciones ampliamente capacitadas para llevarlos a término de manera eficiente. El Diagnóstico de Capacidades de la Cooperación Valenciana refleja que el marco instrumental ha facilitado la consolidación de actuaciones y proyectos de gran alcance y capacidad de transformación de las realidades en las que se llevan a cabo. Sin embargo, también pone de manifiesto algunas áreas de mejora en las que este Plan director pretende incidir:

Por una parte, es necesario avanzar en la capacidad de los instrumentos para complementarse en el impulso de estrategias que posibiliten procesos de transformación de mayor calado y alcance en termino de desarrollo. Es cierto que en este sentido se han hecho algunos avances y ya se han identificado intervenciones en contextos complejos en las que se coordinan, en un mismo país, acciones humanitarias como respuesta ante situaciones de crisis, con actuaciones de cooperación económica orientadas a generar cambios estructurales que posibiliten el desarrollo de factores de resiliencia a largo plazo. También se han incorporado actuaciones de sensibilización y educación para la ciudadanía global en el marco del instrumento de Programas. No obstante, es necesario evaluar la eficacia de estas medidas, cuyo impacto solo es posible apreciar en el largo plazo, y seguir implementando otras que faciliten una mejor complementariedad entre los instrumentos de cooperación económica, acción humanitaria, cooperación técnica, investigación y educación para la ciudadanía global, en la medida que todos ellos, desde su especificidad, pueden contribuir a mejorar aspectos concretos en un mismo ámbito de intervención.

También se ha identificado como área de mejora la oportunidad de implementar medidas que faciliten la eficiencia en la tramitación y resolución de las convocatorias de subvenciones y para mejorar la utilidad de los instrumentos de seguimiento y evaluación de los proyectos cofinanciados. Ya se han adoptado algunas decisiones en esta dirección, a través de la definición de una nueva orden de bases reguladoras de las subvenciones en materia de cooperación al desarrollo, en orden a simplificar la carga documental y de gestión asociada a la tramitación y el seguimiento de las actuaciones. Sin embargo, es necesario seguir profundizando en este debate con el conjunto de agentes para avanzar hacia un modelo de relación entre los agentes y la Administración Pública que facilite la comunicación sobre la base de una mayor autonomía de las organizaciones, siempre que se garantice la calidad de los procedimientos administrativos y de rendición de cuentas. En este sentido, y con el fin de hacer más ágiles y eficientes los procedimientos de tramitación de subvenciones y gestión proyectos en materia de cooperación al desarrollo, la normativa reguladora en la Comunitat Valenciana se adaptará al marco general que defina la nueva Ley de Cooperación para el Desarrollo Sostenible y la Solidaridad Global que se apruebe en el ámbito estatal.

El diagnóstico también revela que ha existido una correlación entre el aumento presupuestario destinado a la cofinanciación de los diferentes instrumentos y la concentración de fondos en un número reducido de organizaciones. Hasta ahora, las medidas correctoras implementadas en el marco de los planes de acción anual y de las convocatorias no han conseguido revertir esta tendencia de manera significativa. El debate no es menor y en el fondo del problema subyace la definición de un modelo de distribución y de unos instrumentos de cofinanciación que incentivan la competitividad por el acceso a los fondos entre organizaciones con capacidades de gestión desiguals. Es necesario seguir profundizando en la implementación de medidas para facilitar que las organizaciones más pequeñas, que juegan un papel decisivo en el mantenimiento del tejido asociativo local, no queden al margen del sistema de reparto y puedan acceder a los fondos en condiciones más equitativas. Entre otras medidas, en las sucesivas convocatorias de cooperación económica se incorporará una nueva modalidad de Intervenciones Específicas, dirigida a la cofinanciación de actuaciones de hasta 12 meses de duración y no circumscritas exclusivamente al ámbito de los países prioritaris, con especial atención a aquellas organizaciones con amplia base social en la Comunitat Valenciana que, por sus capacidades de gestión, pueden tener dificultades para responder a las exigencias de otros instrumentos de

garantisca la qualitat d'aquestes accions i la inclusió dels enfocaments definits en aquest pla director.

Finalment, el context de la covid-19 ha obert també el debat de la capacitat del marc instrumental per a adaptar-se i desenvolupar una resposta ràpida i eficient en contextos de crisi. Alguns instruments, com l'acció humanitària i els convenis d'ajuda d'emergència, han mostrat una major capacitat de resposta. Uns altres com la cooperació econòmica o l'educació per a la ciutadania global han presentat majors dificultats per a adaptar-se al context generat per la pandèmia. L'esforç de tots els agents per a donar resposta als reptes de la pandèmia ha sigut encomiable, però també ha revelat una oportunitat per a definir fórmules més flexibles, que faciliten una millor comunicació entre les organitzacions que desenvolupen els projectes i l'òrgan gestor a l'hora d'articular solucions per a ajustar els projectes a les necessitats dels contextos en els quals es desenvolupen.

5. Àmbits de la cooperació internacional al desenvolupament i la cooperació tècnica

En el marc de l'IV Pla director de la cooperació valenciana s'ha produït la plena consolidació de la modalitat de cooperació econòmica, que es desenvolupa principalment a través de l'instrument de cofinançament a ONGD de programes i projectes de cooperació internacional al desenvolupament en països i territoris empobrits. En termes percentuals, les convocatòries de cooperació internacional al desenvolupament han acumulat com a mitjana el 85,20 % dels fons destinats a cooperació al desenvolupament en tercers països per la Generalitat Valenciana en el període 2016-2019. Així mateix, l'any 2019 es va incorporar a la convocatòria de cooperació internacional al desenvolupament l'instrument de cofinançament de programes plurianuals, de fins a 36 mesos de duració, que ha facilitat el desenvolupament d'actuacions de major abast, sostenibilitat i capacitat transformadora.

A més, en la convocatòria de subvencions de l'any 2021 s'ha posat en marxa la nova modalitat d'intervencions específiques dirigida al cofinançament d'actuacions puntuals i localitzades en contextos d'alta vulnerabilitat, no circumscrites exclusivament a l'àmbit geogràfic dels països considerats prioritaris, i la finalitat de les quals és enfortir el teixit associatiu local en matèria de cooperació al desenvolupament i facilitar l'accés al sistema de cofinançament d'ONGD que, per les seues capacitats de gestió, puguen trobar majors dificultats en la concurrència a modalitats d'actuació de major complexitat. L'avaluació de l'abast i eficàcia d'aquesta nova modalitat haurà de dur-se a terme en el marc del seguiment d'aquest pla director.

D'altra banda, l'instrument de cooperació tècnica, incorporat com una modalitat específica de cofinançament a partir de la convocatòria de subvencions de l'any 2018, ha vehiculat progressivament una major resposta per part de les ONGD, com un instrument complementari a les actuacions de desenvolupament per al foment de les capacitats mútues i l'establiment de partenariats estables que reforcen els processos de canvi. No obstant això, la cooperació tècnica directa de la Generalitat, com a instrument per a facilitar la coherència de polítiques públiques per al desenvolupament, continua sent un objectiu pendent de consolidació que s'ha d'impulsar amb la finalitat de reforçar partenariats públics duradors i facilitadors de processos de governança i de transferència de coneixement. Igualment, és necessari continuar avançant en la identificació de les capacitats municipals i reforçar els instruments de seguiment i avaluació de les actuacions de cooperació tècnica impulsades des de la Comunitat Valenciana per agents diversos, mitjançant l'impuls de mesures que faciliten la coordinació, la formació, l'intercanvi d'informació, el tractament de dades i la rendició de comptes.

El V Pla director es proposa reforçar els instruments de cooperació internacional al desenvolupament i cooperació tècnica i impulsar les mesures següents:

– La posada en funcionament d'una ponència tècnica del Consell Valencià de Cooperació en matèria de cooperació internacional, com a òrgan per a la coordinació i complementarietat d'agents i l'impuls d'iniciatives que faciliten el seguiment i avaluació del V Pla director.

– El reforç de l'enfocament local-global en l'àmbit de la cooperació internacional al desenvolupament, i millorar la informació a la societat valenciana sobre les intervencions finançades amb la finalitat d'avançar

cofinanciación, y siempre que se garantice la calidad de estas acciones y la inclusión de los enfoques definidos en este Plan director.

Por último, el contexto covid-19 ha abierto también el debate de la capacidad del marco instrumental para adaptarse y desarrollar una respuesta rápida y eficiente en contextos de crisis. Algunos instrumentos, como la acción humanitaria y los convenios de ayuda de emergencia, han mostrado una mayor capacidad de respuesta. Otros como la cooperación económica o la educación para la ciudadanía global han presentado mayores dificultades para adaptarse al contexto generado por la pandemia. El esfuerzo de todos los agentes para dar respuesta a los retos de la pandemia ha sido encomiable, pero también ha revelado una oportunidad para definir fórmulas más flexibles, que faciliten una mejor comunicación entre las organizaciones que desarrollan los proyectos y el órgano gestor a la hora de articular soluciones para ajustar los proyectos a las necesidades de los contextos en los que se desarrollan.

5. Ámbitos de la cooperación internacional al desarrollo y la cooperación técnica

En el marco del IV Plan director de la Cooperación Valenciana se ha producido la plena consolidación de la modalidad de cooperación económica, que se desarrolla principalmente a través del instrumento de cofinanciación a ONGD de programas y proyectos de cooperación internacional al desarrollo en países y territorios empobrecidos. En términos porcentuales, las convocatorias de cooperación internacional al desarrollo han acumulado como promedio el 85,20 % de los fondos destinados a cooperación al desarrollo en terceros países por la Generalitat Valenciana en el periodo 2016-2019. Asimismo, en el año 2019 se incorporó a la convocatoria de cooperación internacional al desarrollo el instrumento de cofinanciación de programas plurianuales, de hasta 36 meses de duración, que ha facilitado el desarrollo de actuaciones de mayor alcance, sostenibilidad y capacidad transformadora.

Además, en la convocatoria de subvenciones del año 2021 se ha puesto en marcha la nueva modalidad de intervenciones específicas, dirigida a la cofinanciación de actuaciones puntuales y localizadas en contextos de alta vulnerabilidad, no circunscritas exclusivamente al ámbito geográfico de los países considerados prioritarios, y cuya finalidad es fortalecer el tejido asociativo local en materia de cooperación al desarrollo, facilitando el acceso al sistema de cofinanciación de ONGD que, por sus capacidades de gestión, puedan encontrar mayores dificultades en la concurrència a modalidades de actuación de mayor complejidad. La evaluación del alcance y eficacia de esta nueva modalidad deberá llevarse a cabo en el marco del seguimiento de este Plan director.

Por otra parte, el instrumento de cooperación técnica, incorporado como una modalidad específica de cofinanciación a partir de la convocatoria de subvenciones del año 2018, ha ido vehiculizando progresivamente una mayor respuesta por parte de las ONGD, como un instrumento complementario a las actuaciones de desarrollo para el fomento de las capacidades mutuas y el establecimiento de partenariados estables que refuercen los procesos de cambio. Sin embargo, la cooperación técnica directa de la Generalitat, como instrumento para facilitar la coherencia de políticas públicas para el desarrollo, sigue siendo un objetivo pendiente de consolidación que debe impulsarse con la finalidad de reforzar partenariados públicos duraderos y facilitadores de procesos de gobernanza y de transferencia de conocimiento. Igualmente, es necesario seguir avanzando en la identificación de las capacidades municipales y reforzar los instrumentos de seguimiento y evaluación de las actuaciones de cooperación técnica impulsadas desde la Comunitat Valenciana por agentes diversos, mediante el impulso de medidas que faciliten la coordinación, la formación, el intercambio de información, el tratamiento de datos y la rendición de cuentas.

El V Plan director se propone reforzar los instrumentos de cooperación internacional al desarrollo y cooperación técnica impulsando las siguientes medidas:

– La puesta en funcionamiento de una Ponencia Técnica del Consejo Valenciano de Cooperación en materia de Cooperación Internacional, como órgano para la coordinación y complementariedad de agentes y el impulso de iniciativas que faciliten el seguimiento y evaluación del V Plan director.

– El refuerzo del enfoque local-global en el ámbito de la cooperación internacional al desarrollo, mejorando la información a la sociedad valenciana sobre las intervenciones financiadas con la finalidad de

en la sensibilització de la ciutadania valenciana i la presa de consciència sobre les causes últimes de la pobresa i les desigualtats.

– Augmentar la contribució diferencial de la cooperació valenciana al desenvolupament sostenible, en el marc de l'agenda internacional, mitjançant la identificació de prioritats sectorials estratègiques en territoris concrets i la consolidació d'aliances duradores i facilitadores de processos de canvi.

– La consolidació d'un catàleg d'instruments més eficaç, més ben adaptat a la realitat dels agents amb presència efectiva a la Comunitat Valenciana i amb majors possibilitats de coordinació i complementarietat.

– La identificació i l'enfortiment de les capacitats i les aliances que promouen partenariats estratègics de cooperació tècnica.

– La definició d'un programa més ampli i integral d'actuacions de promoció i defensa de persones defensores de drets humans en coordinació amb altres administracions públiques i organitzacions de la societat civil valenciana.

6. Àmbits de l'acció humanitària

El sistema valencià d'acció humanitària s'ha consolidat en els últims anys en el marc de l'Estratègia d'Acció Humanitària de la Comunitat Valenciana a través del desenvolupament de tres instruments complementaris: el Comitè Permanent d'Acció Humanitària (CAHE), els convenis de col·laboració amb entitats especialitzades en acció humanitària i l'instrument de cofinançament de projectes d'acció humanitària.

En el període d'implementació de l'anterior Pla director la cooperació valenciana va canalitzar una mitjana del 13,8 % dels recursos d'ajuda oficial al desenvolupament a través d'aquests instruments, i en 2020 es va aconseguir el percentatge del 15 %. En aquesta consolidació ha tingut un paper central la incorporació, a partir de l'any 2018, d'una convocatòria específica per al cofinançament d'actuacions d'acció humanitària dirigides a les víctimes de desastres naturals i conflictes armats, o a poblacions en situació de vulnerabilitat extrema. En el marc d'aquest instrument, la cooperació valenciana ha ampliat el focus de l'acció humanitària, més enllà de la resposta a contextos humanitaris d'emergència, i ha orientat les seues prioritats a la intervenció en contextos humanitaris de conflicte i crisi crònica o de llarga duració, amb especial incidència en les crisis de la població refugiada i desplaçada. També ha focalitzat les seues actuacions preferentment en territoris d'Àfrica subsahariana on hi ha conflictes relacionats amb el desplaçament de la població i en territoris d'Orient Pròxim, especialment en els territoris ocupats palestins i en el context diàspora de la població Síria. Aquest instrument ha posat també en relleu les fortaleses dels agents valencians de cooperació per a atendre contextos humanitaris, generar resiliència i enfortir el teixit social, i donar resposta als reptes de l'acció humanitària.

Aquest pla director es proposa reforçar el sistema valencià d'acció humanitària i avançar en els àmbits següents:

– La posada en funcionament de la ponència tècnica del Consell Valencià de Cooperació en matèria d'acció humanitària, com a òrgan d'avaluació de l'acció humanitària i participació dels agents humanitaris valencians, per a la coordinació i impuls d'iniciatives per a avançar en els objectius establits en l'Estratègia d'Acció Humanitària de la Comunitat Valenciana.

– L'avaluació de l'Estratègia d'Acció Humanitària de la Comunitat Valenciana 2018-2022, des d'un enfocament de participació que incorpore la diversitat d'agents humanitaris, amb la finalitat d'identificar els aprenentatges i les àrees de millora en matèria d'acció humanitària. Des dels aprenentatges obtinguts, s'impulsarà l'elaboració, des de la Ponència Tècnica d'Acció Humanitària com a grup motor, d'un nou marc estratègic que impulse el diàleg i l'acció coordinada dels agents especialitzats, institucionals i de la societat civil, des d'un enfocament participatiu i integrador.

– Millorar el funcionament del Comitè Permanent d'Acció Humanitària, com un òrgan de consulta i participació que reforce la coordinació entre donants; agilitze la resposta en la tramitació i adjudicació dels fons; impulse la coherència de política i els marcs d'associació publicoprivada, i millore els instruments d'avaluació i la rendició de comptes en matèria d'acció humanitària i d'emergència. En aquest context, s'impulsarà un debat amb els agents especialitzats que establisca les bases per a reformar el reglament regulador del CAHE que done

avanzar en la sensibilització de la ciutadania valenciana i la toma de consciència sobre les causes últimes de la pobresa i les desigualtats.

– Aumentar la contribució diferencial de la cooperació valenciana al desenvolupament sostenible, en el marc de la agenda internacional, mitjançant la identificació de prioritats sectorials estratègiques en territoris concrets i la consolidació de aliances duradores i facilitadores de procesos de cambio.

– La consolidación de un catálogo de instrumentos más eficaz, mejor adaptado a la realidad de los agentes con presencia efectiva en la Comunitat Valenciana y con mayores posibilidades de coordinación y complementariedad.

– La identificación y fortalecimiento de las capacidades y las alianzas que promuevan partenariados estratégicos de cooperación técnica.

– La definición un programa más amplio e integral de actuaciones de promoción y defensa de personas defensoras de Derechos Humanos en coordinación con otras administraciones públicas y organizaciones de la sociedad civil valenciana.

6. Ámbitos de la acción humanitaria

El sistema valenciano de acción humanitaria se ha consolidado en los últimos años en el marco de la Estrategia de Acción Humanitaria de la Comunitat Valenciana a través del desarrollo de 3 instrumentos complementarios: El Comité Permanente de Acción Humanitaria (CAHE), los convenios de colaboración con entidades especializadas en Acción Humanitaria y el instrumento de cofinanciación de proyectos de acción humanitaria.

En el periodo de implementación del anterior Plan director la cooperación valenciana canalizó un promedio del 13,8 % de los recursos de ayuda oficial al desarrollo a través de estos instrumentos, y en 2020 se alcanzó el porcentaje del 15 %. En esta consolidación ha jugado un papel central la incorporación, a partir del año 2018, de una convocatoria específica para la cofinanciación de actuaciones de acción humanitaria dirigidas a las víctimas de desastres naturales y conflictos armados, o a poblaciones en situación de vulnerabilidad extrema. En el marco de este instrumento la cooperación valenciana ha ampliado el foco de la acción humanitaria, más allá de la respuesta a contextos humanitarios de emergencia, orientando sus prioridades a la intervención en contextos humanitarios de conflicto y crisis crónica o de larga duración, con especial incidencia en las crisis de la población refugiada y desplazada, y focalizando sus actuaciones preferentemente en territorios de África subsahariana donde hay conflictos relacionados con el desplazamiento de la población y en territorios de Oriente Próximo, especialmente en los Territorios Ocupados Palestinos y en el contexto diáspora de la población Siria. Este instrumento ha puesto también de relevancia las fortalezas de los agentes valencianos de cooperación para atender contextos humanitarios, generar resiliencia y fortalecer el tejido social, dando respuesta a los retos de la acción humanitaria.

Este Plan director se propone reforzar el sistema valenciano de acción humanitaria, avanzando en los siguientes ámbitos:

– La puesta en funcionamiento de la Ponencia Técnica del Consejo Valenciano de Cooperación en materia de Acción Humanitaria, como órgano de evaluación de la Acción Humanitaria y participación de los agentes humanitarios valencianos, para la coordinación e impulso de iniciativas para avanzar en los objetivos establecidos en la Estrategia de Acción Humanitaria de la Comunitat Valenciana.

– La evaluación de la Estrategia de Acción Humanitaria de la Comunitat Valenciana 2018-2022, desde un enfoque de participación que incorpore a la diversidad de agentes humanitarios, con la finalidad de identificar los aprendizajes y las áreas de mejora en materia de acción humanitaria. Desde los aprendizajes obtenidos, se impulsará la elaboración, desde la Ponencia Técnica de Acción Humanitaria como grupo motor, de un nuevo marco estratégico que impulse el diálogo y la acción coordinada de los agentes especializados, institucionales y de la sociedad civil, desde un enfoque participativo e integrador.

– Mejorar el funcionamiento del Comité Permanente de Acción Humanitaria, como un órgano de consulta y participación que refuerce la coordinación entre donantes, agilice la respuesta en la tramitación y adjudicación de los fondos, impulse la coherencia de política y los marcos de asociación público-privada, y mejore los instrumentos de evaluación y la rendición de cuentas en materia de acción humanitaria y de emergencia. En este contexto se impulsará un debate con los agentes especializados que sienten las bases para reformar el reglamento

resposta als objectius de l'Estratègia d'Acció Humanitària i per a posar en marxa actuacions que permeten ampliar el marc institucional i social de col·laboració en el treball humanitari.

– El reforç de l'enfocament local-global en l'àmbit de l'acció humanitària, amb millora de la informació a la societat valenciana sobre les intervencions finançades amb la finalitat d'avançar en la sensibilització i la presa de consciència cap a l'acció humanitària com a necessitat en l'escenari global: conflictes oblidats, crisis cròniques, emergències, desastres, efectes del canvi climàtic i dret internacional humanitari, entre altres.

– El reforç de la complementaritat entre les accions de cooperació i acció humanitària, amb l'impuls d'accions conjuntes per a respondre millor a les necessitats humanitàries i de desenvolupament de les persones, especialment per a contribuir a la construcció de la pau en contextos de crisis complexes que es prolonguen en el temps.

– La incorporació de l'enfocament de sensibilitat al conflicte en les actuacions d'acció humanitària i cooperació al desenvolupament. En aquest sentit, des de la Ponència Tècnica d'Acció Humanitària s'impulsarà un debat amb els agents especialitzats per a l'elaboració d'una guia orientativa per a millorar la transversalització d'aquest enfocament en totes les actuacions.

– Continuar avançant cap a una millor alineació amb els compromisos i les metes establides en el Grand Bargain i, especialment, desenvolupar els procediments per a activar les transferències d'efectiu com una eina per a l'empoderament i la dignitat de les persones en contextos de crisi humanitària. Aquesta línia de treball té encara més rellevància en el context de crisi humanitària generat per la covid-19. Amb aquesta finalitat, des de la Ponència Tècnica d'Acció Humanitària s'estudiaran propostes concretes per a desenvolupar aquest instrument i per a activar els procediments necessaris que permeten avaluar la seua eficàcia i la seua eficiència.

– Incorporar progressivament en les convocatòries de subvencions l'enfocament de triple nexa (acció humanitària, desenvolupament i pau) per a facilitar el desenvolupament de projectes de major abast i capacitat transformadora.

– Crear la unitat administrativa amb especialització en acció humanitària que serà el punt focal en la matèria tant per a les ONGD de la Comunitat Valenciana, com per als membres del CAHE i de l'Oficina d'Acció Humanitària de l'AECID, i que, a més, assumirà les funcions establides en el marc del CAHE.

7. Àmbits de l'educació per a la ciutadania global

El model d'educació per a la ciutadania global constitueix un dels àmbits identitaris més consolidats de la cooperació valenciana. Un model edificat sobre les fortaleses dels agents de cooperació i la seua llarga trajectòria de treball en l'àmbit de l'educació per al desenvolupament i que ha avançat decididament cap a una visió compartida d'educació per a la ciutadania global, entesa com un procés educatiu que aspira a generar una consciència crítica i transformadora, que connecta l'aspecte local amb el global, que té en compte les múltiples identitats que configuren l'ésser humà, en el qual les persones es reconegen com a agents de canvi per a avançar en el desenvolupament sostenible i la defensa dels drets humans.

En el marc de l'educació per a la ciutadania global, s'impulsaran mesures per a avançar en els àmbits d'actuació següents:

– Afermar la ponència tècnica del Consell Valencià de Cooperació en matèria d'Educació per a la Ciutadania Global com un espai de coordinació, participació, representació, apropiació i d'impuls d'iniciatives per a avançar en els objectius de l'Estratègia d'Educació per al Desenvolupament.

– Impulsar un procés d'avaluació que implique el conjunt d'agents per a identificar els avanços i les àrees de millora i, des dels aprenentatges obtinguts, impulsar una nova estratègia més integrada, alineada amb l'enfocament basat en drets humans i amb els eixos estratègics definits en aquest pla director, i que abaste tots els àmbits de l'educació, entesa com un procés personal i social permanent que es desenvolupa al llarg de tota la vida.

– En el marc de les convocatòries, l'establiment de modalitats (formal, no formal i sensibilització) ha permès establir prioritats i obtenir informació més clara dels resultats aconseguits en cada context d'intervenció. No obstant això, també ha portat com a conseqüència limitaci-

regulador del CAHE que dé respuesta a los objetivos de la Estrategia de Acción Humanitaria y para poner en marcha actuaciones que permitan ampliar el marco institucional y social de colaboración en el trabajo humanitario.

– El refuerzo enfoque local-global en el ámbito de la acción humanitaria, mejorando la información a la sociedad valenciana sobre las intervenciones financiadas con la finalidad de avanzar en la sensibilización y la toma de conciencia hacia la acción humanitaria como necesidad en el escenario global: conflictos olvidados, crisis crónicas, emergencias, desastres, efectos del cambio climático y derecho internacional humanitario, entre otros.

– El refuerzo de la complementariedad entre las acciones de cooperación y acción humanitaria, impulsando acciones conjuntas para responder mejor a las necesidades humanitarias y de desarrollo de las personas, especialmente para contribuir a la construcción de la paz en contextos de crisis complejas que se prolongan en el tiempo.

– La incorporación del enfoque de sensibilidad al conflicto en las actuaciones de Acción Humanitaria y Cooperación al Desarrollo. En este sentido desde la Ponencia Técnica de Acción Humanitaria se impulsará un debate con los agentes especializados para la elaboración de una guía orientativa para mejorar la transversalización de este enfoque en todas las actuaciones.

– Seguir avanzando hacia una mejor alineación con los compromisos y las metas establecidas en el Grand Bargain, y en especial, desarrollar los procedimientos para activar las transferencias de efectivo como una herramienta para el empoderamiento y la dignidad de las personas en contextos de crisis humanitaria. Esta línea de trabajo cobra aún mayor relevancia en el contexto de crisis humanitaria generado por la covid-19. Con esta finalidad desde la Ponencia Técnica de Acción Humanitaria se estudiarán propuestas concretas para desarrollar este instrumento y para activar los procedimientos necesarios que permitan evaluar su eficacia y su eficiencia.

– Incorporar progresivamente en las convocatorias de subvenciones el enfoque de Triple Nexa (acción humanitaria, desarrollo y paz) para facilitar el desarrollo de proyectos de mayor alcance y capacidad transformadora.

– Crear la unidad administrativa con especialización en Acción Humanitaria que será el punto focal en la materia tanto para las ONGD de la Comunitat Valenciana, como para los miembros del CAHE y de la Oficina de Acción Humanitaria de la AECID, y que además asumirá las funciones establecidas en el marco del CAHE.

7. Ámbitos de la educación para la ciudadanía global

El modelo de educación para la ciudadanía global constituye uno de los ámbitos identitarios más consolidados de la cooperación valenciana. Un modelo edificado sobre las fortalezas de los agentes de cooperación y su larga trayectoria de trabajo en el ámbito de la educación para el desarrollo y que ha avanzado decididamente hacia una visión compartida de educación para la ciudadanía global, entendida como un proceso educativo que aspira a generar una conciencia crítica y transformadora, que conecta lo local con lo global, que tiene en cuenta las múltiples identidades que configuran al ser humano, en el que las personas se reconozcan como agentes de cambio para avanzar en el desarrollo sostenible y la defensa de los derechos humanos.

En el marco de la educación para la ciudadanía global, se impulsarán medidas para avanzar en los siguientes ámbitos de actuación:

– Afianzar la Ponencia Técnica del Consejo Valenciano de Cooperación en materia de Educación para la Ciudadanía Global como un espacio de coordinación, participación, representación apropiación y de impulso de iniciativas para avanzar en los objetivos de la Estrategia de Educación para el Desarrollo.

– Impulsar un proceso de evaluación que implique al conjunto de agentes para identificar los avances y las áreas de mejora, y desde los aprendizajes obtenidos, impulsar una nueva estrategia más integrada, alineada con el enfoque basado en derechos humanos y con los ejes estratégicos definidos en este Plan director, y que abarque todos los ámbitos de la educación, entendida como un proceso personal y social permanente que se desarrolla a lo largo de toda la vida.

– En el marco de las convocatorias, el establecimiento de modalidades (formal, no formal y sensibilización) ha permitido establecer prioridades y obtener información más clara de los resultados alcanzados en cada contexto de intervención. Sin embargo, también ha traído

ons en el desenvolupament de programes de major complexitat i abast que incloguen actuacions complementàries en els àmbits de l'educació formal, no formal i la sensibilització. En aquest sentit, s'avançarà cap a l'establiment en les convocatòries d'una modalitat d'educació per a la ciutadania global que facilite el desenvolupament d'actuacions amb una visió de comunitat educativa més àmplia i interconnectada.

– L'impuls de mesures, en el marc de les convocatòries i els plans d'acció anual, que faciliten la desconcentració territorial de les actuacions d'educació per a la ciutadania global i augmenten progressivament la incidència a les comarques de l'interior i la incorporació del món rural, des d'una lògica respectuosa amb la vida col·lectiva dels pobles, la seua cultura i els seus valors.

– Reforça de les mesures per a aprofundir en l'enfocament local-global amb la finalitat de facilitar el retorn a la Comunitat Valenciana, en termes de sensibilització i generació de ciutadania global, de les actuacions desenvolupades als països del sud. En aquesta direcció, la convocatòria de cooperació econòmica mantindrà l'obligatorietat d'incorporar actuacions de sensibilització a la Comunitat Valenciana i, en funció dels resultats obtinguts, s'estudiarà la possibilitat d'ampliar aquest mateix model a altres instruments de cofinançament.

– Impulsar la sensibilització i el desenvolupament d'una economia social i sostenible en l'àmbit de l'empresa, especialment des de la cooperació sindical.

– Impulsar un paper més actiu per a la sensibilització ciutadana, implementant accions de caràcter informatiu i divulgador als centres educatius, amb especial incidència en els centres d'educació secundària i de formació professional.

– Promoure l'educació per a la pau com a element indissociable de l'educació per a la ciutadania global, així com la cultura de pau i no violència.

8. Altres àmbits de la cooperació valenciana al desenvolupament

La cooperació municipalista: una acció municipal compromesa amb el desenvolupament sostenible

El diagnòstic de capacitats ha posat de manifest la important aportació que els ens locals realitzen a la cooperació valenciana, i també la necessitat de fer visible i coordinar millor les diverses iniciatives que, des de la pluralitat d'agents municipals, es duen a terme en matèria de cooperació i d'educació per a la ciutadania global.

La cooperació municipalista al desenvolupament aporta valors propis i diferencials que aquest pla director vol identificar i posar en valor:

– Té la capacitat de connectar-se de manera molt directa i horitzontal amb les administracions locals i amb altres actors i xarxes del sud, i reforça la cooperació tècnica com una manera de generar capacitats i aprenentatges de doble sentit que beneficien institucions i comunitats del sud global i del nord global, gràcies als intercanvis directes i a l'experiència en àrees de gestió específiques.

– Des de la seua proximitat a la ciutadania i la vinculació de l'acció de govern amb els problemes de les realitats locals, l'àmbit municipal constitueix un espai idoni per a l'impuls d'accions de sensibilització i educació transformadora, atès que canalitza la solidaritat de la ciutadania des de models de treball que reforcen la comprensió local-global dels problemes de desenvolupament sostenible.

– Representen també un àmbit necessari per a la territorialització de l'Agenda 2030 i per a impulsar el compromís de la ciutadania i de les institucions locals amb els objectius de desenvolupament sostenible.

– És un espai privilegiat per a impulsar la coherència de polítiques, amb transversalització de les actuacions de cooperació al desenvolupament en les diverses àrees de la política municipal.

– Els municipis tenen més facilitat, per la seua naturalesa i proximitat, d'articular projectes i processos de cooperació millor focalitzats, com també per a fer un acompanyament més flexible i pròxim de les intervencions, i adaptar-se a necessitats concretes i als contextos canviants.

Des del marc de la diversitat i pluralitat municipals, i amb ple respecte a l'autonomia dels ens locals per a la definició de les polítiques que li són pròpies, el V Pla director reforçarà la cooperació municipalista, a través de les mesures següents:

– Activar el Consell Territorial Sectorial per a la Cooperació al Desenvolupament, com un espai de coordinació, de participació, de

como consecuencia limitaciones en el desarrollo de programas de mayor complejidad y alcance que incluyan actuaciones complementarias en los ámbitos de la educación formal, no formal y la sensibilización. En este sentido, se avanzará hacia el establecimiento en las convocatorias de una modalidad de educación para la ciudadanía global que facilite el desarrollo de actuaciones con una visión de comunidad educativa más amplia e interconectada.

– El impulso de medidas, en el marco de las convocatorias y los planes de acción anual, que faciliten la desconcentración territorial de las actuaciones de educación para la ciudadanía global, aumentando progresivamente la incidencia en las comarcas del interior y la incorporación del mundo rural, desde una lógica respetuosa con la vida colectiva de los pueblos, su cultura y sus valores propios.

– Refuerzo de las medidas para profundizar en el enfoque local-global con la finalidad de facilitar el retorno en la Comunitat Valenciana, en términos de sensibilización y generación de ciudadanía global, de las actuaciones desarrolladas en los países del Sur. En esta dirección, la convocatoria de cooperación económica mantendrá la obligatoriedad de incorporar actuaciones de sensibilización en la Comunitat Valenciana y, en función de los resultados obtenidos, se estudiará la posibilidad de ampliar este mismo modelo a otros instrumentos de cofinanciación.

– Impulsar la sensibilización en ciudadanía global y el desarrollo de una economía social y sostenible en el ámbito de la empresa, especialmente desde la cooperación sindical.

– Impulsar un papel más activo para la sensibilización ciutadana, implementando acciones de carácter informativo y divulgador en los centros educativos, con especial incidencia en los centros de educación secundaria y de formación profesional.

– Promover la educación para la paz como elemento indissociable de la educación para la ciudadanía global, así como la cultura de paz y no violencia.

8. Otros ámbitos de la cooperación valenciana al desarrollo

La cooperació municipalista: una acció municipal comprometeda amb el desenvolupament sostenible

El Diagnòstico de capacidades ha puesto de manifiesto la importante aportación que los entes locales realizan a la cooperación valenciana, y también la necesidad de visibilizar y coordinar mejor las diversas iniciativas que, desde la pluralidad de agentes municipales, se llevan a cabo en materia de cooperación y de educación para la ciudadanía global.

La cooperació municipalista al desarrollo aporta valores propios y diferenciales que este Plan director quiere identificar y poner en valor:

– Tiene la capacidad de conectarse de manera muy directa y horizontal con las administraciones locales y con otros actores y redes del Sur, reforzando la cooperación técnica como una forma de generar capacidades y aprendizajes de doble sentido que benefician a instituciones y comunidades del Sur Global y del Norte Global, gracias a los intercambios directos y a la experiencia en áreas de gestión específicas.

– Desde su proximidad a la ciudadanía y la vinculación de la acción de gobierno con los problemas de las realidades locales, el ámbito municipal constituye un espacio idóneo para el impulso de acciones de sensibilización y educación transformadora, canalizando la solidaridad de la ciudadanía desde modelos de trabajo que refuercen la comprensión local-global de los problemas de desarrollo sostenible.

– Representan también un ámbito necesario para la territorialización de la Agenda 2030 y para impulsar el compromiso de la ciudadanía y de las instituciones locales con los Objetivos de Desarrollo Sostenible.

– Es un espacio privilegiado para impulsar la coherencia de políticas, transversalizando las actuaciones de cooperación al desarrollo en las diversas áreas de la política municipal.

– Los municipios tienen más facilidad, por su naturaleza y proximidad, de articular proyectos y procesos de cooperación mejor focalizados, así como para hacer un acompañamiento más flexible y próximo de las intervenciones, adaptándose a necesidades concretas y a los contextos cambiantes.

Desde el marco de la diversidad y pluralidad municipales, y con pleno respeto a la autonomía de los entes locales para la definición de las políticas que le son propias, el V Plan director reforzará la cooperación municipalista, a través de las siguientes medidas:

– La activación del Consejo Territorial Sectorial para la Cooperación al Desarrollo, como un espacio de coordinación, de participación, de

col·laboració i impuls d'iniciatives conjuntes entre el Consell i els ens locals en matèria de cooperació, educació per a la ciutadania global i consecució dels objectius de desenvolupament sostenible.

– Reforçar els espais d'associacionisme municipalista i el treball en xarxa dels municipis en matèria de cooperació per a impulsar l'acció i participació efectiva de tots els municipis en el desenvolupament de polítiques de cooperació. S'adoptaran mesures per a donar suport al treball realitzat a través del Fons Valencià per la Solidaritat i per a reforçar el paper de la Federació Valenciana de Municipis i Províncies en l'impuls d'agendes locals per a l'avanç en els ODS i per a continuar impulsant l'Aliança de Ciutats per al Desenvolupament Sostenible.

– Enfortir les capacitats del personal al servei de l'Administració local en matèria de cooperació al desenvolupament, mitjançant l'impuls d'accions de formació, sensibilització, intercanvi d'experiències i bones pràctiques.

– Reforçar el paper de les entitats locals com a agents d'educació per a la ciutadania global. Per a facilitar aquest objectiu s'establirà una convocatòria específica dirigida a potenciar, des de l'àmbit municipal, actuacions de promoció i territorialització dels ODS des d'un enfocament de desenvolupament humà sostenible i ciutadania global.

– Millorar la identificació, la visibilitat, la coordinació i la complementaritat de les actuacions en matèria de cooperació impulsades des dels ens locals de la Comunitat Valenciana. Per a avançar en aquest objectiu es posaran en marxa dues actuacions. En primer lloc, es realitzarà un estudi amb la finalitat d'elaborar un mapa complet de la situació de la cooperació municipal, identificant els instruments, actors, enfocaments i pràctiques diverses que permeten capitalitzar millor la contribució de les entitats locals en matèria de cooperació al desenvolupament. En segon lloc, s'impulsarà la creació d'un grup de treball tècnic de coordinació intermunicipal, com un instrument que facilite la complementaritat i l'intercanvi, la captura d'aprenentatges, la valoració la cooperació municipalista, com també l'elaboració d'un marc comú per al seguiment, la sistematització i l'anàlisi de les actuacions en matèria de cooperació al desenvolupament realitzades pels ens locals. Aquest grup també elaborarà criteris compartits per a gestionar els diferents esforços en matèria de cooperació al desenvolupament realitzats per la diversitat d'ens locals, així com per a minimitzar la dispersió de recursos i iniciatives amb la finalitat de millorar l'eficiència en la gestió i l'impacte del conjunt d'actuacions.

La Cooperació Universitària al Desenvolupament (CUD)

La Cooperació Universitària al Desenvolupament (CUD) és el conjunt d'activitats dutes a terme per la comunitat universitària i orientades a la transformació social als països i territoris empobrits, transformació en la qual l'enfortiment institucional i acadèmic té un important paper.

En els últims anys, les universitats públiques valencianes han incorporat decididament la visió i els valors representats en l'Agenda 2030 per al Desenvolupament Sostenible. Des d'aquesta perspectiva, la Cooperació Universitària al Desenvolupament contribueix a generar una visió de la Universitat entesa com a gran àgora de la societat, lloc de trobada de les aliances amb altres universitats i centres d'investigació, entitats públiques i organismes multilaterals, organitzacions no governamentals de desenvolupament, moviments socials i col·lectius ciutadans, i el sector privat empresarial, amb la finalitat d'avançar en la construcció d'una comunitat universitària compromesa amb la transformació social, la pau, l'equitat, el desenvolupament humà i la sostenibilitat ambiental als països del sud i en el nostre context més pròxim.

El V Pla director contribueix a donar suport a aquesta visió de la comunitat universitària com a lloc de trobada i impuls del desenvolupament humà sostenible i subscriu plenament les directrius de la Cooperació Universitària al Desenvolupament per al període 2019-2030, aprovades pel ple de la Comissió Sectorial d'Internacionalització i Cooperació de la Crue al març de 2019.

En coherència amb aquestes directrius, el Pla director considera com a línies d'acció preferent de la Cooperació Universitària al Desenvolupament:

– La formació d'una ciutadania socialment responsable, que reconega i es comprometa amb els reptes i desafiaments d'un món global.

de colaboración e impulso de iniciativas conjuntas entre el Consell y los entes locales en materia de cooperación, educación para la ciudadanía global y consecución de los objetivos de desarrollo sostenible.

– Reforzar los espacios de asociacionismo municipalista y el trabajo en red de los municipios en materia de cooperación para impulsar la acción y participación efectiva de todos los municipios en el desarrollo de políticas de cooperación. Se adoptarán medidas para apoyar el trabajo realizado a través del Fons Valencià per la Solidaritat y para reforzar el papel de la Federación Valenciana de Municipios y Provincias en el impulso de agendas locales para el avance en los ODS y para seguir impulsando la Alianza de Ciudades para el Desarrollo Sostenible.

– Fortalecer las capacidades del personal al servicio de la administración local en materia de cooperación al desarrollo, mediante el impulso de acciones de formación, sensibilización, intercambio de experiencias y buenas prácticas.

– Refuerzo del papel de las entidades locales como agentes de educación para la ciudadanía global. Para facilitar este objetivo se establecerá una convocatoria específica dirigida a potenciar, desde el ámbito municipal, actuaciones de promoción y territorialización de los ODS desde un enfoque de desarrollo humano sostenible y ciudadanía global.

– Mejorar la identificación, la visibilidad, la coordinación y la complementariedad de las actuaciones en materia de cooperación impulsadas desde los entes locales de la Comunitat Valenciana. Para avanzar en este objetivo se pondrán en marcha dos actuaciones. En primer lugar, se realizará un estudio con la finalidad de elaborar un mapa completo de la situación de la cooperación municipal, identificando los instrumentos, actores, enfoques y prácticas diversas que permitan capitalizar mejor la contribución de las entidades locales en materia de cooperación al desarrollo. En segundo lugar, se impulsará la creación de un grupo de trabajo técnico de coordinación intermunicipal, como un instrumento que facilite la complementariedad y el intercambio, la captura de aprendizajes y la valorización la cooperación municipalista, así como la elaboración de un marco común para el seguimiento, la sistematización y el análisis de las actuaciones en materia de cooperación al desarrollo realizadas por los entes locales. Este grupo también elaborará criterios compartidos para gestionar los diferentes esfuerzos en materia de cooperación al desarrollo realizados por la diversidad de entes locales, así como para minimizar la dispersión de recursos e iniciativas con el fin de mejorar la eficiencia en la gestión y el impacto del conjunto de actuaciones.

La Cooperació Universitària al Desenvolupament (CUD)

La Cooperació Universitària al Desenvolupament (CUD) es el conjunto de actividades llevadas a cabo por la comunidad universitaria y orientadas a la transformación social en los países y territorios empobrecidos, transformación en la que el fortalecimiento institucional y académico tiene un importante papel.

En los últimos años las universidades públicas valencianas han incorporado decididamente la visión y los valores representados en la Agenda 2030 para el Desarrollo Sostenible. Desde esta perspectiva, la Cooperación Universitària al Desenvolupament contribuye a generar una visión de la Universidad entendida como gran àgora de la sociedad, lugar de encuentro de las alianzas con otras universidades y centros de investigación, entidades públicas y organismos multilaterales, organizaciones no gubernamentales de desarrollo, movimientos sociales y colectivos ciudadanos, y el sector privado empresarial, con la finalidad de avanzar en la construcción de una comunidad universitaria comprometida con la transformación social, la paz, la equidad, el desarrollo humano y la sostenibilidad ambiental en los países del Sur y en nuestro contexto más próximo.

El V Plan director contribuye a apoyar esta visión de la Comunidad Universitària como lugar de encuentro e impulso del desarrollo humano sostenible y suscribe plenamente las Directrices de la Cooperación Universitària al Desenvolupament para el período 2019-2030, aprobadas por el pleno de la comisión sectorial de Internacionalización y Cooperación de la Crue en marzo de 2019.

En coherencia con estas Directrices, el Plan director considera como líneas de acción preferente de la Cooperación Universitària al Desenvolupament:

– La formación de una ciudadanía socialmente responsable, que reconozca y se comprometa con los retos y desafíos de un mundo global.

– La investigació, com a instruments per a aportar respostes innovadores, interdisciplinàries i transversals als reptes que planteja el desenvolupament sostenible.

– La transferència de coneixement i connexió amb la societat, amb el reforçament dels espais de diàleg amb altres actors de la cooperació i el suport a la cultura del voluntariat i de la participació activa en projectes de caràcter internacional.

Per a contribuir al desenvolupament d'aquestes línies d'actuació, es consoliden els espais de col·laboració entre la Generalitat i les universitats públiques de la Comunitat Valenciana en matèria de cooperació al desenvolupament, a través del reforç dels convenis de col·laboració per al reforç de la CUD.

Igualment, es consolidaran les càtedres d'estudis en matèria de cooperació i desenvolupament sostenible, per al foment de la investigació i la transferència de coneixement en cadascun dels eixos d'actuació estratègica establits en aquest pla director: persones, planeta, prosperitat, pau i aliances.

La cooperació sindical

En el marc de l'Agenda 2030, els sindicats són essencials per a aconseguir un desenvolupament sostenible amb la promoció del treball digne a través del diàleg social, instrument central de governança del desenvolupament sostenible, la protecció social i la lluita contra les desigualtats, amb promoció de la coherència de polítiques quant a drets laborals internacionals, drets humans, igualtat de gènere i sostenibilitat mediambiental.

La Llei 18/2017, de 14 de desembre, de cooperació i desenvolupament sostenible, defineix, en l'article 3.2, els principis generals de la política de la Generalitat en matèria de cooperació internacional al desenvolupament, entre els quals destaca la promoció del treball decent com a eina de desenvolupament. Així mateix, incorpora el treball decent dins de les prioritats sectorials de la cooperació internacional al desenvolupament en el marc del dret als béns públics globals (article 7.3). I reconeix, en l'article 27, el paper de les organitzacions sindicals de la Comunitat Valenciana en matèria de cooperació internacional al desenvolupament.

En aquest context, la cooperació sindical té com a principal finalitat enfortir les organitzacions sindicals i socials de base dels països socis en el paper d'agents de desenvolupament, per a superar la pobresa i la desigualtat a través de la justícia social, la protecció social i la inclusió, com també el ple exercici dels drets civils, polítics, econòmics, socials, culturals i ambientals. La defensa i reivindicació del treball decent, objectiu 8 de l'Agenda de Desenvolupament Sostenible, definit per l'Organització Internacional del Treball en 1999, és un element fonamental i vertebrador per a l'erradicació de la pobresa i la desigualtat i l'enfortiment de la democràcia sobre la base de les oportunitats d'ocupació, el respecte als drets laborals de les persones treballadores, la protecció social i el diàleg social.

La cooperació sindical s'articula, fonamentalment, d'acord amb els àmbits següents: programes de suport a l'enfortiment de les organitzacions sindicals i socials de base dels països empobrits, que tinguen per objecte accions relacionades amb la millora del diàleg i la protecció social, l'equitat de gènere en l'accés al mercat de treball i l'erradicació de les inequitats en les condicions laborals, la formació professional i contínua, l'accés a serveis públics de qualitat, els processos de democratització, governança, la defensa dels drets fonamentals, el desenvolupament sostenible i la sostenibilitat mediambiental.

Cal destacar el paper que tenen les organitzacions sindicals en l'impuls de la sensibilització i l'educació per a la ciutadania global de la població treballadora, des de l'enfocament de la defensa dels drets laborals, econòmics, socials, culturals i ambientals en l'àmbit global.

Per a reforçar i operativitzar la cooperació sindical, en el marc del V Pla director de la cooperació valenciana al desenvolupament, s'impulsarà l'elaboració d'un document de planificació, de manera participativa, entre les organitzacions especialitzades, la Direcció General de Cooperació Internacional al Desenvolupament i altres agents socials i institucionals rellevants. En aquest document, es definiran els eixos i instruments que permeten materialitzar l'aposta per, entre altres: la defensa del treball decent i els drets humans i laborals com a prioritats sectorial, l'enfortiment del diàleg social, la lluita contra la pobresa i la

– La investigación, como instrumentos para aportar respuestas innovadoras, interdisciplinarias y transversales a los retos que plantea el desarrollo sostenible.

– La transferencia de conocimiento y conexión con la sociedad, reforzando los espacios de diálogo con otros actores de la cooperación y apoyando la cultura del voluntariado y de la participación activa en proyectos de carácter internacional.

Para contribuir al desarrollo de estas líneas de actuación, se consolidan los espacios de colaboración entre la Generalitat y las universidades públicas de la Comunitat Valenciana en materia de cooperación al desarrollo, a través del refuerzo de los convenios de colaboración para el refuerzo de la CUD.

Igualmente, se consolidarán las cátedras de estudios en materia de cooperación y desarrollo sostenible, para el fomento de la investigación y la transferencia de conocimiento en cada uno de los ejes de actuación estratégica establecidos en este Plan Directo: Personas, Planeta, Prosperidad, Paz y Alianzas.

La cooperació sindical

En el marco de la Agenda 2030, los sindicatos resultan esenciales para lograr un desarrollo sostenible promoviendo el trabajo digno a través del diálogo social, instrumento central de gobernanza del desarrollo sostenible, la protección social y la lucha contra las desigualdades, promoviendo la coherencia de políticas en cuanto a derechos laborales internacionales, derechos humanos, igualdad de género y sostenibilidad medioambiental.

La Ley 18/2017, de 14 de diciembre, de cooperación y desarrollo sostenible, define, en su artículo 3.2, los principios generales de la política de la Generalitat en materia de cooperación internacional al desarrollo, entre los cuales destaca la promoción del trabajo decente como herramienta de desarrollo. Asimismo, incorpora el trabajo decente dentro de las prioridades sectoriales de la cooperación internacional al desarrollo en el marco del derecho a los bienes públicos globales (art. 7.3). Y reconoce, en su artículo 27, el papel de las organizaciones sindicales de la Comunitat Valenciana en materia de cooperación internacional al desarrollo.

En este contexto, la cooperación sindical tiene como principal finalidad fortalecer a las organizaciones sindicales y sociales de base de los países socios en su papel de agentes de desarrollo, para superar la pobreza y la desigualdad a través de la justicia social, la protección social y la inclusión, así como el pleno ejercicio de los derechos civiles, políticos, económicos, sociales, culturales y ambientales. La defensa y reivindicación del Trabajo Decente, Objetivo 8 de la Agenda de Desarrollo Sostenible, definido por la Organización Internacional del Trabajo en 1999, es un elemento fundamental y vertebrador para la erradicación de la pobreza y la desigualdad y el fortalecimiento de la democracia en base a las oportunidades de empleo, el respeto a los derechos laborales de las personas trabajadoras, la protección social y el diálogo social.

La cooperación sindical se articula, fundamentalmente, de acuerdo a los siguientes ámbitos: programas de apoyo al fortalecimiento de las organizaciones sindicales y sociales de base de los países empobrecidos, que tengan por objeto acciones relacionadas con la mejora del diálogo y la protección social, la equidad de género en el acceso al mercado de trabajo y la erradicación de las inequidades en las condiciones laborales, la formación profesional y continua, el acceso a servicios públicos de calidad, los procesos de democratización, gobernanza, la defensa de los derechos fundamentales, el desarrollo sostenible y la sostenibilidad medioambiental.

Cabe destacar el papel que tienen las organizaciones sindicales en el impulso de la sensibilización y la educación para la ciudadanía global de la población trabajadora, desde el enfoque de la defensa de los derechos laborales, económicos, sociales, culturales y ambientales a nivel global.

Para reforzar y operativizar la cooperación sindical, en el marco del V Plan director de Cooperación Valenciana al Desarrollo, se impulsará la elaboración de un documento de planificació, de forma participativa, entre las organizaciones especializadas, la Dirección General de Cooperación Internacional al Desarrollo y otros agentes sociales e institucionales relevantes. En dicho documento, se definirán los ejes e instrumentos que permitan materializar la apuesta por, entre otras: la defensa del trabajo decente y los derechos humanos y laborales como prioridad sectorial, el fortalecimiento del diálogo social, la lucha contra la pobreza

desigualtat i la implementació de l'Agenda 2030, sobretot pel que fa a l'ODS 8, a través de la generació i enfortiment de sinergies entre diferents actors i en diferents àmbits.

9. Prioritats geogràfiques

Críteris de priorització

– Es dona continuïtat als països i territoris establits com a prioritaris en l'anterior Pla director, entenent que l'arrelament de la cooperació valenciana en aquests països facilita el desenvolupament d'un treball de continuïtat amb major capacitat d'impacte sobre les realitats que es volen canviar.

– Amb la finalitat de reforçar el valor diferencial aportat per les ONGD i el conjunt d'agents, des de la seua trajectòria i experiència de treball, les actuacions cofinançades a Amèrica Central i al Magreb no estaran limitades a una llista de països concrets. S'avança així cap a un model més flexible de treball, focalitzat en el principi d'actuació sobre poblacions, territoris o regions més vulnerables, més enllà de la localització en països prioritzats. Durant la implementació del Pla director es realitzarà un seguiment i avaluació contínua de l'eficàcia d'aquest model territorial i en el marc de la planificació anual es podrà limitar o ampliar la seua aplicació a altres àrees geogràfiques.

– En l'àrea geogràfica d'Amèrica Central, atenent l'arrelament de la cooperació valenciana en El Salvador, Hondures, Guatemala i Nicaragua, i a l'actual context de crisi en la regió, es podran implementar mesures dirigides a reforçar la continuïtat de les actuacions i el suport a les organitzacions que treballen en l'àmbit de la defensa i protecció dels drets humans en aquests països.

– En les àrees geogràfiques en les quals s'estableixen països prioritaris, la relació de països no serà en cap cas exclouent ni una llista tancada i només tindrà com a finalitat donar continuïtat a les actuacions als països o territoris on la cooperació valenciana aporta un valor acumulat. La llista de països podrà ser modificada en el marc dels plans d'acció anuals, després de l'acord del Consell Valencià de Cooperació. En aquest marc es podran contemplar entre els països i territoris elegibles, de manera extraordinària, aquells que estan travessant conflictes bèl·lics i suporten les seues conseqüències.

– S'estableixen com a prioritaris en l'àmbit de l'acció humanitària els contextos de conflicte de diversa índole, situacions de violència, el suport a les poblacions sotmeses a greus vulneracions dels drets humans (especialment els territoris palestins i el Sàhara Occidental) i les diàspores a Orient Pròxim, Àfrica subsahariana, el Magreb, la població veneçolana, colombiana i Amèrica Central. Igualment s'estableix com a línia prioritària les actuacions de prevenció, preparació i rehabilitació en contextos afectats o especialment vulnerables a l'efecte de la crisi climàtica.

– Les actuacions d'acció humanitària i les desenvolupades a través de la modalitat d'intervencions específiques no estaran subjectes en la seua execució a la llista de països prioritzats, amb la finalitat de reforçar una major flexibilitat en la resposta a les necessitats canviants dels contextos amb majors índexs de vulnerabilitat.

– En el marc dels plans d'acció anual s'adoptaran mesures positives en relació amb les àrees geogràfiques del Magreb i d'Orient Pròxim, amb la finalitat de sostindre les actuacions desenvolupades per la cooperació valenciana als països i territoris prioritzats i com a expressió del seu compromís amb la crisi humanitària del Mediterrani.

– Als països i territoris on la cooperació valenciana té major presència s'adoptaran mesures per a reforçar la coordinació i la complementaritat dels projectes impulsats per la diversitat d'agents, a través del foment d'espais d'intercanvi per països i regions, l'impuls d'avaluacions estratègiques, el foment de les associacions i la millora dels instruments de socialització de resultats intermedis i finals. En la mateixa direcció, s'adoptaran mesures positives per a facilitar els projectes de continuïtat i l'establiment de partenariats estables i duradors amb organitzacions i institucions en terreny.

– S'avançarà cap a una millor identificació i definició de les prioritats estratègiques per països i àrees geogràfiques, prenent com a referència els eixos d'actuació estratègica establits en aquest pla director i sobre la base de la trajectòria i del valor diferencial que els agents valencians de cooperació aporten en cada context d'intervenció.

y la desigualdad y la implementación de la Agenda 2030, sobre todo por lo que se refiere al ODS 8, a través de la generación y fortalecimiento de sinergias entre diferentes actores y en diferentes niveles.

9. Prioridades geográficas

Críteris de priorització

– Se da continuidad en los países y territorios establecidos como prioritarios en el anterior Plan director, entendiendo que el arraigo de la cooperación valenciana en estos países facilita el desarrollo de un trabajo de continuidad con mayor capacidad de impacto sobre las realidades que se quieren cambiar.

– Con el fin de reforzar el valor diferencial aportado por las ONGD y el conjunto de agentes, desde su trayectoria y experiencia de trabajo, las actuaciones cofinanciadas en América Central y en el Magreb no estarán limitadas a una lista de países concretos. Se avanza así hacia un modelo más flexible de trabajo, focalizado en el principio de actuación sobre poblaciones, territorios o regiones más vulnerables, más allá de la localización en países priorizados. Durante la implementación del Plan director se realizará un seguimiento y evaluación continua de la eficacia de este modelo territorial y en el marco de la planificación anual se podrá limitar o ampliar su aplicación a otras áreas geográficas.

– En el área geográfica de América Central, atendiendo al arraigo de la cooperación valenciana en El Salvador, Honduras, Guatemala y Nicaragua, y al actual contexto de crisis en la región, se podrán implementar medidas dirigidas a reforzar la continuidad de las actuaciones y el apoyo a las organizaciones que trabajan en el ámbito de la defensa y protección de los derechos humanos en estos países.

– En las áreas geográficas en las que se establecen países prioritarios, la relación de países no será en ningún caso excluyente ni un listado cerrado, y solo tiene como finalidad dar continuidad a las actuaciones en los países o territorios donde la Cooperación Valenciana aporta un valor acumulado. La relación de países podrá ser modificada en el marco de los planes de acción anuales, previo acuerdo del Consejo Valenciano de Cooperación. En este marco se podrán contemplar entre los países y territorios elegibles, de manera extraordinaria, aquellos que están atravesando conflictos bélicos y soportan sus consecuencias.

– Se establecen como prioritarios en el ámbito de la acción humanitaria los contextos de conflicto de diversa índole, situaciones de violencia, el apoyo a las poblaciones sometidas a graves vulneraciones de los derechos humanos (en especial los territorios Palestinos y el Sahara Occidental) y las diásporas en Oriente Pròxim, Àfrica subsahariana, El Magreb, la población veneçolana, colombiana y centroamericana. Igualmente se establece como línea prioritaria las actuaciones de prevención, preparación y rehabilitación en contextos afectados o especialmente vulnerables a los efectos de la crisis climàtica.

– Las actuaciones de acción humanitaria y las desarrolladas a través de la modalidad de intervenciones específicas no estarán sujetas en su ejecución a la lista de países priorizados, con la finalidad de reforzar una mayor flexibilidad en la respuesta a las necesidades cambiantes de los contextos con mayores índices de vulnerabilidad.

– En el marco de los planes de acción anual se adoptarán medidas positivas con relación a las áreas geográficas de El Magreb y de Oriente Pròxim, con la finalidad de sostener las actuaciones desarrolladas por la cooperación valenciana en los países y territorios priorizados y como expresión de su compromiso con la crisis humanitaria del Mediterráneo.

– En los países y territorios donde la cooperación valenciana tiene mayor presencia, se adoptarán medidas para reforzar la coordinación y la complementariedad de los proyectos impulsados por la diversidad de agentes, a través del fomento de espacios de intercambio por países y regiones, el impulso de evaluaciones estratègiques, el fomento de las asociaciones y la mejora de los instrumentos de socialización de resultados intermedios y finales. En la misma direcció, se adoptarán medidas positivas para facilitar los proyectos de continuidad y el establecimiento de partenariados estables y duraderos con organizaciones e instituciones en terreno.

– Se avanzará hacia una mejor identificación y definición de las prioridades estratègiques por países y áreas geográficas, tomando como referencia los ejes de actuación estratègica establecidos en este Plan director y sobre la base de la trayectoria y del valor diferencial que los agentes valencianos de cooperación aportan en cada contexto de intervención.

– La cooperació al desenvolupament del sistema universitari públic valencià, d'acord amb la seua missió, en el sentit més ampli de cooperació bilateral o multilateral, n'orientarà els esforços cap als països empobrits en els quals tradicionalment cada universitat es trobe compromesa, per a l'enfortiment dels sistemes universitaris en aquests països i la promoció de la formació dels seus recursos humans.

– En l'àmbit de la Comunitat Valenciana s'adoptaran mesures, en el marc de la planificació anual i de les convocatòries, per a avançar cap a la descentralització territorial de les actuacions d'educació per a la ciutadania global, amb especial atenció al foment d'intervencions en les poblacions rurals i els municipis xicotets.

Àrees geogràfiques i països prioritaris

- Amèrica del Sud: Bolívia, Colòmbia, l'Equador i el Perú.
- Amèrica Central: no s'estableixen països prioritaris, es consideren viables els projectes dirigits a poblacions, regions i comunitats vulnerables.
- Regió del Carib: Cuba, Haití i República Dominicana.
- El Magreb: no s'estableixen països prioritaris, es consideren viables els projectes dirigits a poblacions, regions i comunitats vulnerables.
- Orient Pròxim: territoris palestins i la població desplaçada i refugiada a conseqüència de les diàspores a la regió.
- Àfrica subsahariana: els països del SAHEL (el Senegal, Mauritània, Mali, Burkina Faso, Níger, Nigèria, Txad, Sudan, Eritrea i Etiòpia), Kenya, Moçambic i Sudan del Sud.
- Àsia: l'Índia

10. Prioritats transversals de les actuacions en matèria de cooperació al desenvolupament

Aquest pla director considera prioritaris els enfocaments transversals següents en les intervencions en matèria de cooperació al desenvolupament:

- Enfocament de gènere en desenvolupament.
- Enfocament de sostenibilitat mediambiental.
- Enfocament de drets de la infància.
- Enfocament de cultura de pau.
- Enfocament d'interculturalitat.

La Direcció General impulsarà, en col·laboració amb els agents especialitzats, instruments de caràcter formatiu que faciliten l'efectiva incorporació pel conjunt d'agents dels enfocaments transversals.

En el marc dels drets de la infància, es prioritzaran les actuacions i instruments orientats a incorporar en el conjunt de projectes un enfocament preventiu i mitigador del treball infantil, el trànsit de xiquets i xiquetes, la violència sexual i qualsevol altre tipus d'abús i explotació sexual infantil.

En el marc de la planificació anual es podran proposar i concretar altres enfocaments transversals, en funció de l'evolució conceptual per a l'anàlisi, planificació, seguiment i avaluació de les intervencions i projectes en matèria de cooperació al desenvolupament.

11. Coherència de polítiques públiques per al desenvolupament

La Generalitat Valenciana afirma el seu compromís amb la coherència de polítiques per al desenvolupament, entesa com la vinculació amb el desenvolupament humà sostenible, els drets humans i l'equitat de gènere, entre altres valors, de tota l'activitat de l'Administració de la Generalitat valenciana i dels agents de la cooperació valenciana.

La coherència de polítiques amb el desenvolupament sostenible dels agents de la cooperació valenciana remet a garantir que totes les instàncies de disseny, implementació i avaluació del V Pla director responguen als compromisos i objectius que la política de cooperació valenciana al desenvolupament persegueix. En aquest sentit, el Consell Valencià de Cooperació al Desenvolupament, com a òrgan col·legiat, constitueix l'espai públic de participació i debat amb el conjunt dels agents de la cooperació valenciana i la ciutadania, per a debatre la política pública de cooperació al desenvolupament, orientada a l'Agenda 2030 per als objectius de desenvolupament sostenible. En el marc del Consell Valencià de Cooperació al Desenvolupament s'impulsaran ponències tècniques i grups de treball que faciliten el seguiment i l'ava-

– La cooperació al desenvolupament del Sistema Universitario Público Valenciano, de acuerdo con su misión, en su sentido más amplio de cooperación bilateral o multilateral, orientará sus esfuerzos hacia los países empobrecidos en los que tradicionalmente cada Universidad se encuentre comprometida, para el fortalecimiento de los sistemas universitarios en dichos países y la promoción de la formación de sus recursos humanos.

– En el ámbito de la Comunitat Valenciana se adoptarán medidas, en el marco de la planificación anual y de las convocatorias, para avanzar hacia la descentralización territorial de las actuaciones de educación para la ciudadanía global, con especial atención al fomento de intervenciones en las poblaciones rurales y los pequeños municipios.

Áreas Geográficas y países prioritarios

- América del Sur: Bolivia, Colombia, Ecuador y Perú.
- Centroamérica: no se establecen países prioritarios, considerándose viables los proyectos dirigidos a poblaciones, regiones y comunidades vulnerables.
- Región Caribe: Cuba, Haití y República Dominicana.
- El Magreb: no se establecen países prioritarios, considerándose viables los proyectos dirigidos a poblaciones, regiones y comunidades vulnerables.
- Oriente Próximo: Territorios Palestinos y la población desplazada y refugiada como consecuencia de las diásporas en la región.
- África subsahariana: los países del SAHEL (Senegal, Mauritania, Mali, Burkina Faso, Níger, Nigeria, Chad, Sudán, Eritrea y Etiopía), Kenia, Mozambique y Sudán del Sur.
- Asia: India

10. Prioridades transversales de las actuaciones en materia de cooperación al desarrollo

El presente Plan director considera prioritarios los siguientes enfoques transversales en las intervenciones en materia de cooperación al desarrollo:

- Enfoque de género en desarrollo.
- Enfoque de sostenibilidad medioambiental.
- Enfoque de derechos de la Infancia.
- Enfoque de cultura de paz.
- Enfoque de interculturalidad.

La Dirección General impulsará, en colaboración con los agentes especializados, instrumentos de carácter formativo que faciliten la efectiva incorporación por el conjunto de agentes de los enfoques transversales.

En el marco de los derechos de la infancia, se priorizarán las actuaciones e instrumentos orientados a incorporar en el conjunto de proyectos un enfoque preventivo y mitigador del trabajo infantil, el tráfico de niños y niñas, la violencia sexual y cualquier otro tipo de abuso y explotación sexual infantil.

En el marco de la planificación anual se podrán proponer y concretar otros enfoques transversales, en función de la evolución conceptual para el análisis, planificación, seguimiento y evaluación de las intervenciones y proyectos en materia de cooperación al desarrollo.

11. Coherencia de políticas públicas para el desarrollo

La Generalitat Valenciana afirma su compromiso con la coherencia de políticas para el desarrollo, entendida como la vinculación con el desarrollo humano sostenible, los derechos humanos y la equidad de género, entre otros valores, de toda la actividad de la Administración de la Generalitat Valenciana y de los agentes de la cooperación valenciana.

La coherencia de políticas con el desarrollo sostenible de los agentes de la cooperación valenciana remite a garantizar que todas las instancias de diseño, implementación y evaluación del V Plan director respondan a los compromisos y objetivos que la política de cooperación valenciana al desarrollo persigue. En este sentido el Consejo Valenciano de Cooperación al Desarrollo, como órgano colegiado, constituye el espacio público de participación y debate con el conjunto de los agentes de la cooperación valenciana y la ciudadanía, para debatir la política pública de cooperación al desarrollo, orientada a la Agenda 2030 para los Objetivos de Desarrollo Sostenible. En el Marco del Consejo Valenciano de Cooperación al Desarrollo se impulsarán ponencias técnicas y grupos de trabajo que faciliten el seguimiento y evaluación de los

luació dels diversos documents de planificació estratègica impulsats en aquest pla director.

La coherència de polítiques amb el desenvolupament sostenible, en el conjunt de l'acció de govern de la Generalitat Valenciana, es durà a terme a través de la Comissió Interdepartamental per a la Cooperació Internacional al Desenvolupament, òrgan al qual correspon assegurar la informació, la coordinació, la coherència i la complementarietat de l'activitat de l'Administració de la Generalitat en l'àmbit de la cooperació internacional al desenvolupament, com també la coordinació de la política de cooperació amb la resta d'activitats exteriors de la Generalitat.

El Consell i els ens locals es coordinen i col·laboren en l'àmbit de l'execució de les seues actuacions de cooperació i consecució dels objectius de desenvolupament sostenible a través del Consell Territorial Sectorial per a la Cooperació Internacional al Desenvolupament, com a òrgan al qual correspon aconseguir la màxima coherència en la determinació i aplicació de les diverses polítiques públiques en matèria de cooperació internacional al desenvolupament i implementació de l'Agenda 2030 per al Desenvolupament Sostenible.

La Generalitat Valenciana promourà i impulsarà l'harmonització dels procediments de gestió i de les polítiques de cooperació, com també la coordinació i col·laboració amb els ens locals de la Comunitat Valenciana, amb la finalitat d'aconseguir la màxima coherència en la determinació i aplicació de les diverses polítiques públiques en matèria de cooperació al desenvolupament sostenible, sense perjudici de l'autonomia respectiva.

La Generalitat promourà la coordinació i col·laboració en l'àmbit de la cooperació al desenvolupament amb les comunitats autònomes, amb l'Administració de l'Estat i amb altres països del nostre entorn, amb la finalitat d'harmonitzar les línies de treball, coordinar les actuacions i maximitzar els resultats.

12. Generació de coneixement i consolidació d'una cultura d'aprenentatge

En el marc de l'anterior Pla director, la cooperació valenciana ha desenvolupat instruments que permeten a tots els agents millorar les capacitats per al seguiment i l'avaluació de les actuacions i projectes. Les avaluacions responen hui millor als estàndards d'utilitat, viabilitat, legitimitat, precisió i responsabilitat, i aporten informació més rellevant per a valorar l'abast dels projectes de manera individual. No obstant això, s'han presentat més limitacions en la capacitat per a compartir tota la informació i el coneixement generats i per a traduir-los en termes d'aprenentatge col·lectiu i d'innovació.

En els últims anys, la cultura de l'avaluació ha continuat creixent i creant debats que transcendeixen l'enfocament tradicional de rendició de comptes, per a donar cabuda a noves funcions com l'aprenentatge per a la millora i l'adaptació a contextos cada vegada més complexos i canviants. Des d'aquest debat s'accepta que la cooperació valenciana únicament podrà desenvolupar tot el seu potencial si és capaç de transitar des d'un enfocament de l'avaluació quantitatiu, centrat preferentment en els resultats i en la rendició de comptes, cap a un model d'avaluació i investigació que prenga com a referència la gestió del coneixement generat col·lectivament des de l'acció, la seua difusió i l'aplicació d'aquesta en termes d'aprenentatge, com a elements indispensables per a la innovació i la millora permanent del sistema de cooperació.

Per a avançar en l'enfocament de gestió del coneixement es proposa aprofundir en els àmbits de treball següents:

– L'augment de la coherència, la complementarietat i l'eficàcia dels diferents instruments de seguiment i avaluació, mitjançant la seua integració en un marc de planificació comuna que contribueixca a identificar les metes estratègiques, a definir les agendes d'aprenentatge i el model de gestió del coneixement des del qual es vol treballar.

– L'impuls d'avaluacions estratègiques que faciliten una millor informació de l'abast i l'impacte dels diferents instruments en àrees geogràfiques o àmbits sectorials més amplis. En aquest sentit, els eixos estratègics proposats en aquest pla director han de servir com a punt de referència per a generar coneixement i traduir-ho en aprenentatges que orienten la presa de decisions.

– La revisió, des d'un enfocament participatiu que tinga en compte l'aportació del conjunt d'agents, de la guia de seguiment i avaluació de projectes, de manera que les evidències generades es puguin

diversos documentos de planificación estratégica impulsados en este Plan director.

La coherencia de políticas con el desarrollo sostenible, en el conjunto de la acción de gobierno de la Generalitat Valenciana, se llevará a cabo a través de la Comisión Interdepartamental para la Cooperación Internacional al Desarrollo, órgano al que corresponde asegurar la información, la coordinación, la coherencia y la complementariedad de la actividad de la administración de la Generalitat en el ámbito de la cooperación internacional al desarrollo, así como la coordinación de la política de cooperación con el resto de actividades exteriores de la Generalitat.

El Consejo y los entes locales se coordinan y colaboran en el ámbito de la ejecución de sus actuaciones de cooperación y consecución de los objetivos de desarrollo sostenible a través del Consejo Territorial Sectorial para la Cooperación Internacional al Desarrollo, como órgano al cual corresponde conseguir la máxima coherencia en la determinación y aplicación de las varias políticas públicas en materia de cooperación internacional al desarrollo e implementación de la Agenda 2030 para el Desarrollo Sostenible.

La Generalitat Valenciana promoverá e impulsará la armonización de los procedimientos de gestión y de las políticas de cooperación, así como la coordinación y colaboración con los entes locales de la Comunidad Valenciana, con el fin de conseguir la máxima coherencia en la determinación y aplicación de las diversas políticas públicas en materia de cooperación al desarrollo sostenible, sin perjuicio de la autonomía respectiva.

La Generalitat promoverá la coordinación y colaboración en el ámbito de la cooperación al desarrollo con las comunidades autónomas, con la Administración del Estado y con otros países de nuestro entorno, con el fin de armonizar las líneas de trabajo, coordinar las actuaciones y maximizar los resultados.

12. Generación de conocimiento y consolidación de una cultura de aprendizaje

En el marco del anterior Plan director la cooperación valenciana ha desarrollado instrumentos que permiten a todos los agentes mejorar las capacidades para el seguimiento y la evaluación de las actuaciones y proyectos. Las evaluaciones responden hoy mejor a los estándares de utilidad, viabilidad, legitimidad, precisión y responsabilidad, y aportan información más relevante para valorar el alcance de los proyectos de manera individual. Sin embargo, se han presentado mayores limitaciones en la capacidad para compartir toda la información y el conocimiento generados y para traducirlos en términos de aprendizaje colectivo y de innovación.

En los últimos años la cultura de la evaluación ha seguido creciendo y creando debates que trascienden el enfoque tradicional de rendición de cuentas, para dar cabida a nuevas funciones como el aprendizaje para la mejora y la adaptación a contextos cada vez más complejos y cambiantes. Desde este debate se acepta que la cooperación valenciana únicamente podrá desarrollar todo su potencial si es capaz de transitar desde un enfoque de la evaluación cuantitativo, centrado preferentemente en los resultados y en la rendición de cuentas, hacia un modelo de evaluación e investigación que tome como referencia la gestión del conocimiento generado colectivamente desde la acción, su difusión y su aplicación en términos de aprendizaje, como elementos indispensables para la innovación y la mejora permanente del sistema de cooperación.

Para avanzar en el enfoque de gestión del conocimiento se propone profundizar en los siguientes ámbitos de trabajo:

– El aumento de la coherencia, la complementariedad y la eficacia de los diferentes instrumentos de seguimiento y evaluación, mediante su integración en un marco de planificación común que contribuya a identificar las metas estratégicas, a definir las agendes de aprendizaje y el modelo de gestión del conocimiento desde el que se quiere trabajar.

– El impulso de evaluaciones estratégicas que faciliten una mejor información del alcance y el impacto de los diferentes instrumentos en áreas geográficas o ámbitos sectoriales más amplios. En este sentido, los ejes estratégicos propuestos en este Plan director tienen que servir como punto de referencia para generar conocimiento y traducirlo en aprendizajes que orienten la toma de decisiones.

– La revisión, desde un enfoque participativo que cuente con la aportación del conjunto de agentes, de la guía de seguimiento y evaluación de proyectos, de manera que las evidencias generadas se puedan

comparar i integrar en el marc d'un model de gestió del coneixement compartit.

– Impuls, en l'àmbit dels eixos estratègics d'actuació establits en el Pla director, d'espais d'aprenentatge col·laboratiu i intercanvi de bones pràctiques entre els agents de la cooperació valenciana.

– Reforç de les accions de socialització de resultats de les avaluacions de projectes i programes desenvolupats en el marc dels diferents instruments i que puguin contribuir a compartir els aprenentatges generats des de les diferents perspectives, expectatives i contextos dels agents involucrats en els processos de seguiment i avaluació.

– Impuls d'actuacions que faciliten el desenvolupament d'avaluacions centrades en els processos de canvi i transformació generats, i no sols en els resultats. En aquest sentit, resulta rellevant el treball iniciat des de la ponència tècnica d'Educació per a la Ciutadania Global, a través de la generació d'un espai de participació amb els agents especialitzats per a la creació d'eines que responguen a un enfocament de teoria del canvi en l'avaluació. Es continuarà treballant en aquesta direcció, estudiant la viabilitat d'impulsar projectes pilot que faciliten la incorporació progressiva d'aquest nou enfocament d'avaluació en el marc dels projectes cofinançats.

– L'impuls, a través de les càtedres de Cooperació i Desenvolupament Sostenible de les cinc universitats públiques, en el marc de cadascun dels eixos estratègics d'actuació proposats en aquest pla director (persones, planeta, prosperitat, pau i aliances), i dels convenis de col·laboració amb aquestes universitats, d'iniciatives que contribuïsquen a facilitar la resposta de la cooperació valenciana als reptes globals del desenvolupament sostenible, a través de la formació, la innovació, la investigació aplicada i el treball en xarxa.

13. Comunicació per al desenvolupament

L'IV Pla director incorporava un clar enfocament de comunicació per al desenvolupament, entès com un procés orientat a millorar la percepció per part de la ciutadania de la cooperació valenciana, de la seua funció i les actuacions desenvolupades, com també reforçar el compromís de la societat valenciana en la lluita contra la pobresa i en la promoció del desenvolupament humà sostenible. No obstant això, tal com reflecteixen els informes d'avaluació realitzats, la comunicació continua sent una àrea de millora important i és necessari avançar més decididament en la generació de marcs de treball que permeten promoure la comunicació, no solament com a instrument de rendició de comptes sinó també com un mitjà per a generar ciutadania crítica i èticament compromesa amb la solidaritat i el desenvolupament sostenible.

En una societat mediàtica, la comunicació té un paper central en la conformació de les percepcions de la ciutadania sobre la manera de comprendre i abordar els problemes de desenvolupament. Els mitjans i els instruments de comunicació actualment al nostre abast en el marc de les tecnologies de la informació són molt diversos, i les xarxes socials són una oportunitat per a generar nous escenaris de comunicació que faciliten l'intercanvi mutu des d'una perspectiva local-global, la participació, l'aprenentatge i la sensibilització.

El V Pla director pretén donar a la comunicació per al desenvolupament un decidit impuls, com a instrument de sensibilització, d'educació per a la ciutadania global i de rendició de comptes a la ciutadania a través de:

– L'elaboració d'un pla de comunicació per al desenvolupament, elaborat de manera participativa amb els agents de cooperació, per a avançar en l'apropiació de la política de cooperació per part de la ciutadania, impulsar llenguatges i formats que permeten visibilitzar les accions realitzades entre un públic més ampli i que promoga, també, una millor coordinació i complementaritat dels instruments de comunicació i incidència emprats pels diferents agents de la cooperació valenciana.

– El desenvolupament d'accions que milloren la qualitat de la informació i la comunicació en matèria de cooperació, mitjançant el reforç de les aliances i els espais de diàleg i formació entre els agents de cooperació, altres agents socials i els mitjans de comunicació.

– El reforç dels instruments de rendició de comptes i informació pública per part del conjunt d'agents de la cooperació valenciana, a través d'iniciatives que faciliten, no sols una major transparència en la informació sobre l'ús i la destinació dels fons públics, sinó també una

comparar e integrar en el marco de un modelo de gestión del conocimiento compartido.

– Impulso, en el ámbito de los ejes estratégicos de actuación establecidos en el Plan director, de espacios de aprendizaje colaborativo e intercambio de buenas prácticas entre los agentes de la cooperación valenciana.

– Refuerzo de las acciones de socialización de resultados de las evaluaciones de proyectos y programas desarrollados en el marco de los diferentes instrumentos y que puedan contribuir a compartir los aprendizajes generados desde las distintas perspectivas, expectativas y contextos de los agentes involucrados en los procesos de seguimiento y evaluación.

– Impulsar actuaciones que faciliten el desarrollo de evaluaciones centradas en los procesos de cambio y transformación generados, y no solo en los resultados. En este sentido resulta relevante el trabajo iniciado desde la Ponencia Técnica de Educación para la Ciudadanía Global, a través de la generación de un espacio de participación con los agentes especializados para la creación de herramientas que respondan a un enfoque de teoría del cambio en la evaluación. Se continuará trabajando en esta dirección, estudiando la viabilidad de impulsar proyectos piloto que faciliten la incorporación progresiva de este nuevo enfoque de evaluación en el marco de los proyectos cofinanciados.

– El impulso, a través de las cátedras de Cooperación y Desarrollo Sostenible de las 5 universidades públicas, en el marco cada uno de los ejes estratégicos de actuación propuestos en este Plan director (Personas, Planeta, Prosperidad, Paz y Alianzas), y de los convenios de colaboración con dichas universidades, de iniciativas que contribuyan a facilitar la respuesta de la cooperación valenciana a los retos globales del desarrollo sostenible, a través de la formación, la innovación, la investigación aplicada y el trabajo en red.

13. Comunicación para el desarrollo

El IV Plan director incorporaba un claro enfoque de comunicación para el desarrollo, entendido como un proceso orientado a mejorar la percepción por parte de la ciudadanía de la cooperació valenciana, de su función y las actuaciones desarrolladas, así como reforzar el compromiso de la sociedad valenciana en la lucha contra la pobreza y en la promoción del desarrollo humano sostenible. Sin embargo, tal y como reflejan los informes de evaluación realizados, la comunicación continúa siendo un área de mejora importante y es necesario avanzar más decididamente en la generación de marcos de trabajo que permitan promover la comunicación, no solamente como instrumento de rendición de cuentas sino también como un medio para generar ciudadanía crítica y éticamente comprometida con la solidaridad y el desarrollo sostenible.

En una sociedad mediática la comunicación juega un papel central en la conformación de las percepciones de la ciudadanía sobre la forma de comprender y abordar los problemas de desarrollo. Los medios y los instrumentos de comunicación actualmente a nuestro alcance en el marco de las tecnologías de la información son muy diversos, y las redes sociales son una oportunidad para generar nuevos escenarios de comunicación que faciliten el intercambio mutuo desde una perspectiva local-global, la participación, el aprendizaje y la sensibilización.

El V Plan director pretende dar a la comunicación para el desarrollo un decidido impulso, como instrumento de sensibilización, de educación para la ciudadanía global y de rendición de cuentas a la ciudadanía a través de:

– La elaboración de un plan de comunicación para el desarrollo, elaborado de manera participativa con los agentes de cooperació, para avanzar en la apropiación de la política de cooperació por parte de la ciudadanía, impulsar lenguajes y formatos que permitan visibilitzar las acciones realizadas entre un público más amplio y que promueva, también, una mejor coordinación y complementariedad de los instrumentos de comunicación e incidencia empleados por los diferentes agentes de la cooperació valenciana.

– El desarrollo de acciones que mejoren la calidad de la información y la comunicación en materia de cooperació, mediante el refuerzo de las alianzas y los espacios de diálogo y formación entre los agentes de cooperació, otros agentes sociales y los medios de comunicación.

– El refuerzo de los instrumentos de rendición de cuentas e información pública por parte del conjunto de agentes de la cooperació valenciana, a través de iniciativas que faciliten, no solo una mayor transparencia en la información sobre el uso y destino de los fondos públicos,

millor comprensió de les actuacions desenvolupades i dels resultats aconseguits.

14. Seguiment i avaluació del Pla director

Instruments d'avaluació

Per a realitzar el seguiment i avaluació del Pla director es posen en marxa els instruments següents:

– Un seguiment anual de la política de cooperació, a través dels plans d'acció anuals i de les memòries, que incorporaran un informe de seguiment del grau d'avanç en els objectius, resultats i actuacions.

– Una avaluació intermèdia i una avaluació final externa, realitzada des d'una perspectiva participativa i d'apropiació, i que haurà d'aportar informació rellevant no sols del compliment dels resultats i l'eficiència dels mitjans implementats, sinó també sobre els processos de canvi i transformació impulsats pel conjunt d'agents en el marc de la política pública de cooperació al desenvolupament, d'acord amb els enfocaments i àmbits d'acció estratègics establits en el Pla director.

– La socialització de resultats: com una manera de traduir en aprenentatges el coneixement generat des de l'avaluació, i compartir els resultats amb el conjunt d'agents, des d'un enfocament participatiu, amb la finalitat de facilitar l'apropiació i la incorporació dels aprenentatges obtinguts.

– La transparència i rendició de comptes en els processos de seguiment i avaluació del Pla director: amb la finalitat de reforçar l'apropiació de la política pública de cooperació per part de la ciutadania valenciana, a través d'accions de comunicació per al desenvolupament que faciliten la comprensió de la cooperació internacional com un instrument col·lectiu per a avançar en la lluita contra la pobresa, l'exclusió i l'erradicació de totes les formes de desigualtat.

Amb caràcter anual, el Consell remetrà a les Corts un informe sobre el grau d'execució del Pla director i del Pla d'acció anual.

Marc de resultats i indicadors

Les avaluacions intermèdia i final de l'anterior Pla director van posar de manifest la necessitat d'elaborar un marc de resultats i indicadors que facilite el seguiment i l'avaluació de les actuacions realitzades, però també de l'abast obtingut per la política pública de cooperació.

En aquest sentit, en l'annex II s'introdueix una proposta del marc de resultats per al seguiment i avaluació del Pla director. Els resultats s'han organitzat en sis àmbits:

- a. Àmbit instrumental
- b. Àmbit de l'enfortiment d'agents
- c. Àmbit de la participació
- d. Àmbit de la coordinació i la coherència de polítiques
- e. Àmbit de l'avaluació i gestió del coneixement
- f. Àmbit de la comunicació transparència i rendició de comptes.

En cadascun d'aquests àmbits s'estableixen els objectius específics i els resultats esperats. Els resultats establits no s'han d'entendre com a objectius o accions finalistes, sinó com un marc ampli per a explicitar els processos de canvi i millora en els quals el Pla director es proposa anar avançant, en col·laboració amb el conjunt d'agents de la cooperació valenciana. Des d'aquest enfocament, el marc de resultats s'ha d'entendre com un procés flexible, que haurà de revisar-se a través dels instruments de seguiment i avaluació, i que possibilita la incorporació progressiva d'ajustos en el marc de la planificació anual.

En el primer semestre d'implementació del Pla director es disposarà d'un marc d'indicadors d'avaluació i d'una matriu de seguiment dels resultats. El procés d'elaboració dels indicadors serà promogut per la Direcció General de Cooperació Internacional al Desenvolupament a través de la ponència tècnica del Consell Valencià de Cooperació per a l'Elaboració del V Pla director, la qual acordarà els termes de referència per a la contractació d'un servei de consultoria extern que facilite els treballs a realitzar. El marc d'indicadors per a l'avaluació del Pla director haurà de ser informat pel Consell Valencià de Cooperació abans de la seua aprovació.

sino también una mejor comprensión de las actuaciones desarrolladas y de los resultados alcanzados.

14. Seguimiento y evaluación del Plan director

Instrumentos de evaluación

Para realizar el seguimiento y evaluación del Plan director se ponen en marcha los siguientes instrumentos:

– Un seguimiento anual de la política de cooperació, a través de los planes de acción anuales y de las memorias, que incorporarán un informe de seguimiento del grado de avance en los objetivos, resultados y actuaciones.

– Una evaluación intermedia y una evaluación final externa, realizada desde una perspectiva participativa y de apropiación, y que deberá aportar información relevante no solo del cumplimiento de los resultados y la eficiencia de los medios implementados, sino también sobre los procesos de cambio y transformación impulsados por el conjunto de agentes en el marco de la política pública de cooperación al desarrollo, de acuerdo con los enfoques y ámbitos de acción estratégicos establecidos en el Plan director.

– La socialización de resultados: como una forma de traducir en aprendizajes el conocimiento generado desde la evaluación, compartiendo los resultados con el conjunto de agentes, desde un enfoque participativo, con la finalidad de facilitar la apropiación y la incorporación de los aprendizajes obtenidos.

– La transparencia y rendición de cuentas en los procesos de seguimiento y evaluación del Plan director: con la finalidad de reforzar la apropiación de la política pública de cooperación por parte de la ciudadanía valenciana, a través de acciones de comunicación para el desarrollo que faciliten la comprensión de la cooperación internacional como un instrumento colectivo para avanzar en la lucha contra la pobreza, la exclusión y la erradicación de todas las formas de desigualdad.

Con carácter anual El Consell remitirá a Les Corts un informe sobre el grado de ejecución del Plan director y del Plan de Acción Anual.

Marco de resultados e indicadores

Las evaluaciones intermedia y final del anterior Plan director pusieron de manifiesto la necesidad de elaborar un marco de resultados e indicadores que facilite el seguimiento y la evaluación de las actuaciones realizadas, pero también del alcance obtenido por la política pública de cooperación.

En este sentido, en el anexo II se introduce una propuesta del marco de resultados para el seguimiento y evaluación del Plan director. Los resultados se han organizado en 6 ámbitos:

- a) Ámbito instrumental
- b) Ámbito del fortalecimiento de agentes
- c) Ámbito de la participación
- d) Ámbito de la coordinación y la coherencia de políticas
- e) Ámbito de la evaluación y gestión del conocimiento
- f) Ámbito de la comunicación transparencia y rendición de cuentas

En cada uno de estos ámbitos se establecen los objetivos específicos y los resultados esperados. Los resultados establecidos no deben entenderse como objetivos o acciones finalistas, sino como un marco amplio para explicitar los procesos de cambio y mejora en los que el Plan director se propone ir avanzando, en colaboración con el conjunto de agentes de la cooperación valenciana. Desde este enfoque, el marco de resultados debe entenderse como un proceso flexible, que deberá revisarse a través de los instrumentos de seguimiento y evaluación, posibilitando la incorporación progresiva de ajustes en el marco de la planificación anual.

En el primer semestre de implementación del Plan director se dispondrá de un marco de indicadores de evaluación y de una matriz de seguimiento de los resultados. El proceso de elaboración de los indicadores será promovido por la Dirección General de Cooperación Internacional al Desarrollo a través de la Ponencia Técnica del Consejo Valenciano de Cooperación para la Elaboración del V Plan director, quien acordará los términos de referencia para la contratación de un servicio de consultoria externo que facilite los trabajos a realizar. El marco de indicadores para la evaluación del Plan director deberá ser informado por el Consejo Valenciano de Cooperación previamente a su aprobación.

15. Marc pressupostari

Compromís pressupostari

La llei de pressupostos de la Generalitat Valenciana establirà anualment els crèdits destinats a la cooperació al desenvolupament, per a avançar en l'objectiu de destinar un 0,7 % del seu pressupost, en el marc dels termes i objectius establits en la Llei de la Generalitat de cooperació i desenvolupament sostenible.

El compromís pressupostari per als dos pròxims anys de la legislatura serà d'almenys d'un augment d'un 10 % anual en el pressupost del Programa de cooperació.

Aquest compromís se supeditarà a les disponibilitats reals d'hisenda de la Generalitat, al compliment dels compromisos adquirits en matèria d'estabilitat pressupostària i sostenibilitat financera i als escenaris pressupostaris plurianuals.

En el marc de l'objectiu de desenvolupament sostenible 17, la Direcció General de Cooperació Internacional al Desenvolupament elaborarà un informe sobre la previsió de destinar, abans de l'any 2030, el 0,7 % del pressupost de la Generalitat a l'ajuda oficial per al desenvolupament i dels recursos personals necessaris per a la seua gestió pressupostària. Aquest informe, que s'elaborarà abans de finalitzar l'actual legislatura, serà traslladat a les Corts.

Percentatges de finançament per modalitats de cooperació

Les prioritats establides en aquest pla director per a l'assignació de recursos per modalitats d'intervenció són les següents:

MODALITAT	PERCENTATGE DE FINANÇAMENT
Cooperació internacional al desenvolupament – Un màxim del 2,5 % es destinarà a cooperació tècnica	Mínim 65 %
EpCG, comerç just, enfortiment d'agents i xarxes locals – Un màxim del 2,5 % es destinarà a l'enfortiment d'agents	Mínim 15 %
Formació, investigació i estudis	Mínim 2,5 %
Acció humanitària	Mínim 15 %

La prioritat establida en aquest pla director quant a l'assignació de recursos a les diferents modalitats d'intervenció té un caràcter orientatiu, i podran actualitzar-se en el marc dels plans d'acció anual, després de l'informe del Consell Valencià de Cooperació al Desenvolupament.

El 85 % dels recursos es destinaran a finançar actuacions en el marc de les convocatòries d'ajudes pel procediment de concurrència competitiva.

El Consell Valencià de Cooperació al Desenvolupament haurà de ser informat dels projectes finançats a través de convenis de col·laboració amb la Generalitat.

15. Marco presupuestario

Compromiso presupuestario

La Ley de Presupuestos de la Generalitat Valenciana establecerá anualmente los créditos destinados a la cooperación al desarrollo, para ir avanzando en el objetivo de destinar un 0,7 % de su presupuesto, en el marco de los términos y objetivos establecidos en la Ley de la Generalitat de cooperación y desarrollo sostenible.

El compromiso presupuestario para los dos próximos años de la legislatura será de al menos de un aumento de un 10 % anual en el presupuesto del programa de Cooperación.

Este compromiso se supeditarà a las disponibilidades reales de hacienda de la Generalitat, al cumplimiento de los compromisos adquiridos en materia de estabilidad presupuestaria y sostenibilidad financiera y a los escenarios presupuestarios plurianuales.

En el marco del Objetivo de Desarrollo Sostenible 17, la Dirección General de Cooperación Internacional al Desarrollo elaborará, un informe sobre la previsión de destinar, antes del año 2030, el 0,7 % del presupuesto de la Generalitat a la ayuda oficial para el desarrollo y de los recursos personales necesarios para su gestión presupuestaria. De este informe, que se elaborará antes de finalizar la actual legislatura, se dará traslado a Les Corts.

Porcentajes de financiación por modalidades de cooperación

Las prioridades establecidas en este Plan director para la asignación de recursos por modalidades de intervención son las siguientes:

MODALIDAD	PORCENTAJE DE FINANCIACIÓN
Cooperación Internacional al desarrollo – Un máximo del 2,5 % se destinará a cooperación técnica	Mínimo 65 %
EpCG, comercio justo, fortalecimiento de agentes y redes locales – Un máximo del 2,5 % se destinará al fortalecimiento de agentes	Mínimo 15 %
Formación, investigación y estudios	Mínimo 2,5 %
Acción Humanitaria	Mínimo 15 %

La prioridad establecida en el presente Plan director en cuanto a la asignación de recursos a las diferentes modalidades de intervención tiene un carácter orientativo, y podrán actualizarse en el marco de los planes de acción anual, previo informe del Consejo Valenciano de Cooperación al Desarrollo.

El 85 % de los recursos se destinarán a financiar actuaciones en el marco de las convocatorias de ayudas por el procedimiento de concurrència competitiva.

El Consejo Valenciano de Cooperación al Desarrollo deberá ser informado de los proyectos financiados a través de convenios de colaboración con la Generalitat.

16. ANNEXOS

**ANNEX I. ESTRATÈGIES I OBJECTIUS OPERATIUS
DELS EIXOS D'ACTUACIÓ I ALINEACIÓ AMB ELS ODS**

EIX 1 PLANETA

ESTRATÈGIA 1.1. DRETS DE LA TERRA	
Objectiu operatiu	ODS
1.1.1. Impulsar la protecció del medi ambient, la biodiversitat i la lluita contra el canvi climàtic.	
1.1.2. Promoure l'accés universal a serveis d'energia assequible, renovable i neta.	
1.1.3. Garantir uns mitjans de vida sostenibles, mitjançant la promoció, conservació i ús sostenible dels recursos naturals.	

EIX 2 PERSONES

ESTRATÈGIA 2.1: DRETS ALS BÉNS PÚBLICS GLOBALS (SALUT, EDUCACIÓ, AIGUA I SANEJAMENT)	
Objectiu operatiu	ODS
2.1.1. Promoure el dret als serveis bàsics de salut i enfortir els sistemes públics de sanitat.	
2.1.2. Enfortir els sistemes públics d'Atenció Primària i l'accés als serveis de salut reproductiva i maternoinfantil.	
2.1.3. Enfortir la lluita contra el VIH/SIDA; les malalties transmeses per l'aigua i altres malalties transmissibles.	
2.1.4. Promoure el dret a l'educació inclusiva de qualitat, pública i universal perquè totes les xiquetes i xiquets acaben els cicles de l'ensenyament primari i secundari.	
2.1.5. Augmentar les competències necessàries, en particular tècniques i professionals per a tots els homes i dones, incloent-hi els joves i les persones amb diversitat funcional per a accedir a l'ocupació, el treball decent i l'emprenedoria, amb especial atenció a garantir l'accés de les dones.	
2.1.6. Secundar i enfortir la participació de les comunitats locals en la millora de la gestió de l'aigua, el sanejament bàsic i la gestió de residus.	

ESTRATÈGIA 2.2. DRETS DE LES DONES	
Objectiu operatiu	ODS
2.2.1. Afavorir l'empoderament de la dona en tots els camps i el seu accés a tots els recursos.	
2.2.2. Promoure l'accés i la participació equitativa i els drets de les dones en tots els àmbits del desenvolupament humà.	
2.2.3. Eliminar totes les formes de discriminació i violència contra les dones en els àmbits públic i privat.	
ESTRATÈGIA 2.3. DRETS DE LA INFÀNCIA	
Objectiu operatiu	ODS
2.3.1. Garantir els drets de la infància, en els quatre àmbits fonamentals de supervivència, desenvolupament, protecció i participació, des d'un enfocament d'equitat. Objectiu operatiu	
2.3.2. Posar fi al maltractament, l'explotació, el tràfic d'éssers humans, la tortura i totes les formes de violència contra els xiquets i xiquetes en tots els àmbits, públic i privat, com també contra la població afectada per situacions d'emergència o crisis cròniques.	
ESTRATÈGIA 2.4. CIUTADANIA GLOBAL	
Objectiu operatiu	ODS
2.4.1. Fomentar una ciutadania valenciana crítica, participativa i activa, compromesa amb la construcció d'una societat global solidària, justa i equitativa.	
2.4.2. Donar suport a la formació i investigació en l'àmbit de la cooperació i estudis de desenvolupament sostenible.	
2.4.3. Reforçar l'educació per a la ciutadania global en el sistema educatiu d'acord amb l'Estratègia d'Educació per al Desenvolupament en l'àmbit de la Comunitat Valenciana, i en els àmbits no formal i informal.	
ESTRATÈGIA 2.5. DRETS D'ALTRES COL·LECTIUS EN SITUACIÓ DE VULNERABILITAT	
Objectiu operatiu	ODS
2.5.1. Garantir els drets de la població refugiada, desplaçada i apàtrida.	
2.5.2. Garantir els drets de les persones pertanyents a minories nacionals o ètniques, religioses i lingüístiques.	
2.5.3. Garantir el dret d'autodeterminació de gènere de les persones que manifesten una identitat de gènere o orientació sexual sentida diferent a l'assignada en el moment del naixement.	
2.5.4.: Garantir els drets de les persones majors i de les persones amb diversitat funcional, promovent la seua protecció, integració i millorant la seua qualitat de vida.	

EIX 3 PROSPERITAT

ESTRATÈGIA 3.1: DRET AL DESENVOLUPAMENT	
Objectiu operatiu	ODS
3.1.1. Aconseguir la sobirania alimentària i assegurar la sostenibilitat dels sistemes de producció d'aliments en el sector primari, posant l'accent en els xicotets productors locals i en els pobles indígenes.	
3.1.2. Promoure l'economia social que permeta el desenvolupament dels pobles.	
3.1.3. Impulsar el comerç just i la compra pública ètica com una eina de desenvolupament.	
3.1.4. Enfortir les capacitats productives a fi de fomentar la creació d'ocupació decent i l'emprenedoria.	
3.1.5. Augmentar la urbanització inclusiva i sostenible i la capacitat per a una planificació i gestió participatives, integrades i sostenibles dels assentaments humans i millora dels serveis bàsics en els barris marginals.	

EIX 4 PAU

ESTRATÈGIA 4.1. DRET A LA PARTICIPACIÓ I A LA GOVERNANÇA DEMOCRÀTICA	
Objectiu operatiu	ODS
4.1.1. Enfortir la societat civil en la defensa dels drets humans, la construcció de la cultura de la pau i la justícia.	
4.1.2. Donar suport a la generació de capacitats del personal polític i tècnic de les institucions democràtiques descentralitzades.	
4.1.3. Promoure la governança democràtica i el poder local mitjançant institucions eficaces, responsables i transparents en tots els àmbits.	
4.1.4. Promoure la participació de les organitzacions sindicals en el desenvolupament de les comunitats, de les regions i dels estats a través del diàleg social, com a element bàsic del sistema democràtic; impulsar el desenvolupament sostenible a través del treball decent i la defensa dels drets humans i laborals, i lluitar contra la pobresa i la desigualtat des d'una consciència de ciutadania solidària global i integradora.	

EIX 5 ALIANCES

ESTRATÈGIA 5.1. ALIANCES PER AL DESENVOLUPAMENT SOSTENIBLE	
Objectiu operatiu	ODS
5.1.1. Fomentar aliances per al desenvolupament sostenible amb les entitats locals valencians, ONGD, universitats públiques valencianes, organitzacions sindicals, organismes internacionals i sector privat, per a millorar la cooperació descentralitzada nord sud i la triangular en matèria de ciència, tecnologia i innovació.	
5.1.2. Potenciar accions integrals que trenquen la dicotomia nord sud que incidisquen sobre les causes globals i estructurals que generen pobresa i desigualtat.	
5.1.3. Augmentar la transparència i la rendició de comptes cap a la ciutadania i elaborar indicadors que permeten mesurar progressos aconseguits en matèria de desenvolupament sostenible.	
5.1.4. Fomentar la participació i l'enfortiment de les capacitats tècniques dels agents de la cooperació, mitjançant la formació especialitzada i continuada.	
5.1.5. Fomentar i potenciar la comunicació per al desenvolupament i la millora de la quantitat i qualitat de la informació sobre la cooperació al desenvolupament en els mitjans de comunicació social a la Comunitat Valenciana i les xarxes socials.	

16. ANEXOS

ANEXO I. ESTRATEGIAS Y OBJETIVOS OPERATIVOS DE LOS EJES DE ACTUACIÓN Y ALINEACIÓN CON LOS ODS

EJE 1 PLANETA

ESTRATEGIA 1.1: DERECHOS DE LA TIERRA	
Objetivo operativo	ODS
1.1.1: Impulsar la protección del medio ambiente, la biodiversidad y la lucha contra el cambio climático.	
1.1.2: Promover el acceso universal a servicios de energía asequible, renovable y limpia.	
1.1.3: Garantizar unos medios de vida sostenibles, mediante la promoción, conservación y uso sostenible de los recursos naturales.	

EJE 2 PERSONAS

ESTRATEGIA 2.1: DERECHOS A LOS BIENES PÚBLICOS GLOBALES (SALUD, EDUCACIÓN, AGUA Y SANEAMIENTO)	
Objetivo operativo	ODS
2.1.1: Promover el derecho a los servicios básicos de salud y fortalecer los sistemas públicos de sanidad.	
2.1.2.: Fortalecer los sistemas públicos de atención primaria y el acceso a los servicios de salud reproductiva y materno-infantil.	
2.1.3: Fortalecer la lucha contra el VIH/SIDA; las enfermedades transmitidas por el agua y otras enfermedades transmisibles.	
2.1.4: Promover el derecho a la educación inclusiva de calidad, pública y universal para que todas las niñas y niños terminen los ciclos de la enseñanza primaria y secundaria.	
2.1.5: Aumentar las competencias necesarias, en particular técnicas y profesionales para todos los hombres y mujeres, incluidos las personas jóvenes y las personas con diversidad funcional para acceder al empleo, el trabajo decente y el emprendimiento, con especial atención a garantizar el acceso de las mujeres.	
2.1.6: Apoyar y fortalecer la participación de las comunidades locales en la mejora de la gestión del agua, el saneamiento básico y la gestión de residuos.	

ESTRATEGIA 2.2: DERECHOS DE LAS MUJERES	
Objetivo operativo	ODS
2.2.1: Favorecer el empoderamiento de la mujer en todos los campos y su acceso a todos los recursos.	
2.2.2: Promover el acceso y la participación equitativa y los derechos de las mujeres en todos los ámbitos del desarrollo humano.	
2.2.3: Eliminar todas las formas de discriminación y violencia contra las mujeres en los ámbitos público y privado.	
ESTRATEGIA 2.3: DERECHOS DE LA INFANCIA	
Objetivo operativo	ODS
2.3.1: Garantizar los derechos de la infancia, en sus cuatro ámbitos fundamentales de supervivencia, desarrollo, protección y participación, desde un enfoque de equidad. Objetivo operativo	
2.3.2: Poner fin al maltrato, la explotación, la trata, la tortura y todas las formas de violencia contra los niños y niñas en todos los ámbitos, público y privado, así como contra la población afectada por situaciones de emergencia o crisis crónicas.	
ESTRATEGIA 2.4: CIUDADANÍA GLOBAL	
Objetivo operativo	ODS
2.4.1: Fomentar una ciudadanía valenciana crítica, participativa y activa, comprometida con la construcción de una sociedad global solidaria, justa y equitativa.	
2.4.2: Apoyar la Formación e Investigación en el ámbito de la cooperación y Estudios de Desarrollo Sostenible.	
2.4.3: Reforzar la Educación para la Ciudadanía Global en el sistema educativo de acuerdo con la Estrategia de Educación Para el Desarrollo en el ámbito de la Comunitat Valenciana, y en los ámbitos no formal e informal.	
ESTRATEGIA 2.5: DERECHOS DE OTROS COLECTIVOS EN SITUACIÓN DE VULNERABILIDAD	
Objetivo operativo	ODS
2.5.1. Garantizar los derechos de la población refugiada, desplazada y apátrida.	
2.5.2. Garantizar los derechos de las personas pertenecientes a minorías nacionales o étnicas, religiosas y lingüísticas.	
2.5.3. Garantizar el derecho de autodeterminación género de las personas que manifiesten una identidad de género u orientación sexual sentida diferente a la asignada en el momento del nacimiento.	
2.5.4.: Garantizar los derechos de las personas mayores y de las personas con diversidad funcional, promoviendo su protección, integración y mejorando su calidad de vida.	

EJE 3 PROSPERIDAD

ESTRATEGIA 3.1: DERECHO AL DESARROLLO	
Objetivo operativo	ODS
3.1.1: Lograr la soberanía alimentaria y asegurar la sostenibilidad de los sistemas de producción de alimentos en el sector primario, poniendo el acento en los pequeños productores locales y en los pueblos indígenas.	
3.1.2: Promover la economía social que permita el desarrollo de los pueblos.	
3.1.3: Impulsar el comercio justo y la compra pública ética como una herramienta de desarrollo.	
3.1.4: Fortalecer las capacidades productivas a fin de fomentar la creación de empleo decente y el emprendimiento.	
3.1.5: Aumentar la urbanización inclusiva y sostenible y la capacidad para una planificación y gestión participativas, integradas y sostenibles de los asentamientos humanos y mejora de los servicios básicos en los barrios marginales.	

EJE 4 PAZ

ESTRATEGIA 4.1: DERECHO A LA PARTICIPACIÓN Y A LA GOBERNANZA DEMOCRÁTICA	
Objetivo Operativo	ODS
4.1.1: Fortalecer la sociedad civil en la defensa de los derechos humanos, la construcción de la cultura de la paz y la justicia.	
4.1.2: Apoyar la generación de capacidades del personal político y técnico de las instituciones democráticas descentralizadas.	
4.1.3: Promocionar la gobernanza democrática y el poder local mediante instituciones eficaces, responsables y transparentes a todos los niveles.	
4.1.4: Promover la participación de las organizaciones sindicales en el desarrollo de las comunidades, las regiones, y de los estados a través del diálogo social, como elemento básico del sistema democrático, e impulsando el desarrollo sostenible a través del trabajo decente y la defensa de los derechos humanos y laborales, y luchando contra la pobreza y la desigualdad desde una conciencia de ciudadanía solidaria global e integradora.	

EJE 5 ALIANZAS

ESTRATEGIA 5.1: ALIANZAS PARA EL DESARROLLO SOSTENIBLE

Objetivo Operativo	ODS
5.1.1: Fomentar Alianzas para el Desarrollo Sostenible con las entidades locales valencianas, ONGD Universidades Públicas Valencianas, organizaciones sindicales, organismos internacionales y sector privado para mejorar la cooperación descentralizada Norte-Sur y la triangular en materia de ciencia, tecnología e innovación.	
5.1.2: Potenciar acciones integrales que rompan la dicotomía norte sur que incidan sobre las causas globales y estructurales que generan pobreza y desigualdad.	
5.1.3: Aumentar la transparencia y la rendición de cuentas hacia la ciudadanía y elaborar indicadores que permitan medir progresos logrados en materia de desarrollo sostenible.	
5.1.4: Fomentar la participación y el fortalecimiento de las capacidades técnicas de los agentes de la cooperación, mediante la formación especializada y continuada.	
5.1.5: Fomentar y potenciar la Comunicación para el Desarrollo y la mejora de la cantidad y calidad de la información referida a la cooperación al desarrollo en los medios de comunicación social en la Comunitat Valenciana y las redes sociales.	

ANNEX II. MARC DE RESULTATS

1. ÀMBIT INSTRUMENTAL		
ÀMBIT	OBJECTIU ESPECÍFIC	RESULTATS
Cooperació internacional al desenvolupament	Millorar la contribució de la cooperació internacional valenciana al desenvolupament humà sostenible, en el marc d'una estratègia amb perfil propi coherent amb l'agenda internacional que consolide aliances duradores i facilitadores de processos de canvi.	<ul style="list-style-type: none"> – S'augmenta la contribució de la cooperació valenciana a la prosperitat de les poblacions, regions i territoris més vulnerables, des d'un enfocament basat en drets humans. – La cooperació valenciana augmenta la seua contribució diferencial al desenvolupament sostenible, mitjançant l'avanç en iniciatives que faciliten la identificació de prioritats sectorials estratègiques en territoris concrets, des d'un millor coneixement de les fortaleses i el potencial transformador dels agents valencians de cooperació. – La cooperació valenciana augmenta l'abast i la capacitat d'impulsar canvis, a través del reforç dels instruments de cofinançament plurianual i de la posada en marxa de modalitats de cooperació econòmica en resposta a les necessitats emergents.
Educació per a la ciutadania global i sensibilització	Promoure una ciutadania informada, conscient, crítica i compromesa amb els drets humans i el desenvolupament sostenible a través de la consolidació d'un model d'educació per a la ciutadania global (EpCG) contextualitzat en el territori i vinculat amb la diversitat d'agents educatius i socials.	<ul style="list-style-type: none"> – Les actuacions d'EpCG augmenten la seua capacitat transformadora i impulsen el diàleg i l'acció amb la diversitat d'agents educatius, institucionals i de la societat civil en el marc d'una estratègia d'educació per a la ciutadania global que es construisca des d'una perspectiva oberta, integradora i col·laborativa. – Es facilita l'avanç cap a la descentralització territorial de les actuacions d'EpCG, amb especial atenció al foment d'intervencions en les poblacions rurals i els municipis xicotets, des d'una lògica respectuosa amb la vida col·lectiva dels pobles, la seua cultura i els seus valors. – Es reforça la coordinació amb l'administració educativa i les institucions d'educació superior per a impulsar l'EpCG als centres educatius i en les universitats, a través d'actuacions que faciliten la seua integració en el currículum sota el marc comú de l'educació per al desenvolupament sostenible. – En el marc de l'Estratègia Valenciana de Migracions, es reforcen les actuacions dirigides a la sensibilització de les persones i els col·lectius socials entorn del fenomen migratori, des d'un enfocament d'interculturalitat i de cultura de pau.
Cooperació tècnica	Impulsar la cooperació tècnica en el marc d'una estratègia adaptada a l'agenda internacional de desenvolupament sostenible, que fomenti les capacitats mútues a través de l'impuls d'aliances multiactor i partenariats públics duradors i facilitadors de processos de canvi.	<ul style="list-style-type: none"> – Es potencia la identificació de les capacitats municipals i es reforça el suport a la cooperació tècnica a través de l'impuls de xarxes i instruments d'associació supramunicipal per a la cooperació al desenvolupament. – S'augmenta la coherència de polítiques públiques per al desenvolupament sostenible a través de l'impuls d'iniciatives de cooperació tècnica directa per part de la Generalitat Valenciana en territoris i àmbits estratègics, orientades a la generació de partenariats públics duradors i facilitadors de processos de governança i de transferència de coneixement. – Es millora la identificació, el seguiment i l'avaluació de les actuacions de cooperació tècnica impulsades des de la Comunitat Valenciana per agents diversos, mitjançant l'impuls de mesures que faciliten la coordinació, la formació, l'intercanvi d'informació, el tractament de dades i la rendició de comptes.
Investigació i formació	Facilitar la resposta de la cooperació valenciana als reptes globals del desenvolupament sostenible, a través de la formació, la innovació, la investigació aplicada i el treball en xarxa.	<ul style="list-style-type: none"> – La cooperació valenciana augmenta la seua capacitat per a impulsar nous processos, tecnologies o productes que puguen ser aplicats en els contextos de desenvolupament sostenible, a través de l'impuls d'iniciatives de treball en xarxa entre les universitats valencianes i altres agents de la cooperació, el desenvolupament d'investigacions conjuntes i altres iniciatives que redunden en la millora del model d'investigació. – Es reforça la capacitat i la sensibilització en matèria de cooperació en la formació professional, de grau i de postgrau, a través de l'impuls d'actuacions que promouen la investigació, la formació especialitzada i el voluntariat internacional. – Consolidada l'oferta especialitzada i de qualitat de formació superior i professional en cooperació internacional per al desenvolupament en la Comunitat Valenciana.
Acció humanitària	Enfortir la capacitat de resposta de la cooperació valenciana davant la creixent complexitat de les crisis humanitàries, des d'un enfocament de protecció de drets i prevenció.	<ul style="list-style-type: none"> – S'augmenta la capacitat de resposta i l'eficàcia de l'ajuda humanitària a través de l'alineació amb els compromisos assumits internacionalment (Grand Bargain), la localització i la incorporació efectiva de la perspectiva de triple nexa i dels enfocaments de promoció de la pau i sensibilitat al conflicte en les actuacions en crisis emergents i prolongades. – Es millora la complementaritat dels instruments d'acció humanitària, en el marc d'una estratègia que responga als nous contextos d'intervenció, que incloga resposta a les denominades «crisis oblidades», que facilite la coordinació d'agents i l'aprenentatge i que reforce la resposta a les conseqüències de la pandèmia en els contextos de més vulnerabilitat
Comerç just	Fomentar el comerç just, la gestió i contractació socialment responsable, les finances ètiques i propostes d'economia social i solidària entre els agents institucionals i de la societat civil valenciana.	<ul style="list-style-type: none"> – Foment de les xarxes de comerç just, el consum responsable i les xarxes d'economia solidària, així com la introducció de criteris ètics i mediambientals en la selecció d'ofertes de proveïdors dels projectes. – S'impulsen criteris i mesures de gestió i contractació pública socialment responsable, en el marc de la Llei de la Generalitat per al foment de la responsabilitat social, que incloguen clàusules de compra pública ètica. – Incorporació entre els agents econòmics de mesures de vertadera responsabilitat social que faciliten una major integració dels valors i principis del desenvolupament humà sostenible i de l'enfocament basat en drets humans en l'àmbit de l'empresa.

Eficència i complementarietat dels instruments	Augmentar l'eficàcia de les actuacions desenvolupades, mitjançant l'impuls de mesures que faciliten l'eficiència en la gestió administrativa, la complementarietat dels instruments i la seua capacitat de resposta davant el context de la pandèmia.	<ul style="list-style-type: none"> – Millora de l'eficàcia de l'ajuda al desenvolupament, en el marc de la normativa vigent, a través d'una gestió administrativa més simplificada, adaptada i eficient en la tramitació de les sol·licituds de subvenció i dels processos administratius i tècnics associats al cicle de vida del projecte, i garantir el control de qualitat en tots els procediments. – Es reforcen la coordinació i la complementarietat entre els diferents instruments de cofinançament per a aconseguir impactes més amplis, transformadors i sostenibles. – La cooperació valenciana reforça la seua capacitat de resposta davant les conseqüències de la pandèmia i facilita mesures d'adaptació i flexibilització dels seus instruments i procediments en el marc de l'Estratègia de Resposta Conjunta de la Cooperació Espanyola a la Crisi de la COVID-19. – En el marc conjunt d'instruments, s'amplia l'abast de la línia de protecció de defensors i defensors de drets humans, a través de l'avanç cap al desenvolupament d'un programa en coordinació amb altres administracions públiques i organitzacions de la societat civil valenciana. – Es consolida un catàleg d'instruments més eficaç, més ben adaptat a la realitat dels agents amb presència efectiva a la Comunitat Valenciana i amb majors possibilitats de coordinació i complementarietat.
--	---	--

2. ÀMBIT D'ENFORTIMENT D'AGENTS		
ÀMBIT	OBJECTIU ESPECÍFIC	RESULTATS
Enfortiment de les organitzacions	Contribuir a la consolidació del sistema de cooperació valencià mitjançant accions que impulsen l'enfortiment de les organitzacions amb base social a la Comunitat Valenciana.	<ul style="list-style-type: none"> – Es reforça la participació de les ONGD amb base social a la Comunitat Valenciana, especialment de les organitzacions amb menys mitjans de gestió, a través de l'adopció de mesures que faciliten l'accés als instruments de cofinançament i la desconcentració en l'adjudicació de subvencions. – S'obté un millor coneixement de les fortaleses institucionals, organitzatives i de gestió dels agents de la cooperació valenciana, a través d'una investigació que facilite la identificació de les fortaleses i de les oportunitats. – Les entitats valencianes de cooperació augmenten les seues competències digitals per a desenvolupar la seua labor amb major capacitat d'innovació, incidència, sostenibilitat i abast.
Enfortiment d'agents	Impulsar mesures de formació i enfortiment dels agents valencians de cooperació internacional al desenvolupament i d'aquells altres actors que poden contribuir a la formació d'una ciutadania compromesa amb el desenvolupament sostenible.	<ul style="list-style-type: none"> – Reforçades les competències dels agents de cooperació, fins i tot del personal tècnic adscrit a la direcció general, per a la gestió i la innovació, mitjançant un marc comú que integre actuacions de formació contínua, especialització professional, intercanvi de bones pràctiques, l'elaboració de plans, la transparència i bon govern, la digitalització, i el foment de participació en xarxes, la projecció estatal i internacional i altres espais per a l'aprenentatge col·laboratiu. – Els agents de cooperació augmenten la seua competència per a la incorporació efectiva en les actuacions dels enfocaments transversals de drets de la infància, sostenibilitat ambiental i climàtica, cultura de pau i treball decent, a través del desenvolupament, en col·laboració amb els agents especialitzats, de marcs estratègics o guies especialitzades. – Els agents educatius formals i no formals milloren les seues competències per a la incorporació dels ODS en les seues pràctiques educatives, a través d'accions formatives diverses que faciliten un millor coneixement dels recursos didàctics i metodològics per a promoure una educació per a la ciutadania global. – Agents socials i organitzacions sindicals enforteixen les seues competències per a promoure els drets humans i l'agenda de desenvolupament sostenible als centres de treball.

3. ÀMBIT DE PARTICIPACIÓ		
ÀMBIT	OBJECTIU ESPECÍFIC	RESULTATS
Agents de la cooperació valenciana	Reforçar la participació dels agents de la cooperació valenciana i dels titulars de drets i obligacions en la planificació, seguiment i avaluació de les polítiques públiques de cooperació al desenvolupament de la Generalitat.	<ul style="list-style-type: none"> – Reforçada la participació d'agents en el seguiment i avaluació del Pla director, a través de la consolidació de la ponència tècnica del Consell Valencià de Cooperació per al Seguiment i Avaluació del V Pla director, com un espai multiactor i multiàmbit amb capacitat per a impulsar iniciatives i propostes que faciliten l'assoliment dels objectius, l'adaptació dels instruments al marc de resultats a través de plans anuals. – Reforçada la participació i la implicació d'agents en l'àmbit de l'EpCG i de l'acció humanitària, a través de la consolidació de ponències tècniques i grups de treball específics configurats com un espai multiactor i multiàmbit amb capacitat per a impulsar iniciatives de coordinació i capacitat d'agents, com també de seguiment i avaluació de la planificació sectorial. – Reforçada la participació d'agents amb la creació d'una Ponència Tècnica de Cooperació Internacional al Desenvolupament. – El Consell Valencià de cooperació enforteix el seu paper actiu en el seguiment, control i avaluació de les polítiques públiques de cooperació i com a espai d'articulació d'iniciatives.

Participació ciutadana	Promoure entorns facilitadors per a la participació de la societat civil i la ciutadania valenciana en l'àmbit de la cooperació al desenvolupament.	<ul style="list-style-type: none"> – Augmentada la sensibilització i la formació d'una major consciència crítica entre la ciutadania valenciana, especialment entre la població juvenil, sobre les causes de les desigualtats i la pobresa, a través de l'impuls d'iniciatives de voluntariat que faciliten la participació i el coneixement directe de les realitats en les quals treballa la cooperació valenciana. – Es reforcen en l'àmbit municipal els espais de participació de la societat civil per a la cooperació al desenvolupament i es facilita la participació d'actors diversos amb potencial transformador i multiplicador. – Les organitzacions no governamentals per al desenvolupament amplien la seua base social, com a espai privilegiat per a potenciar la participació i la mobilització ciutadana, i per a reforçar el diàleg amb altres col·lectius i moviments socials.
------------------------	---	--

4. ÀMBIT DE COORDINACIÓ I COHERÈNCIA DE POLÍTIQUES		
ÀMBIT	OBJECTIU ESPECÍFIC	RESULTATS
Coordinació d'agents	Reforçar la col·laboració, la coordinació i la complementarietat entre els agents de cooperació valenciana.	<ul style="list-style-type: none"> – La Generalitat i els ens locals reforcen la seua col·laboració per a l'impuls d'actuacions de cooperació i desenvolupament sostenible, a través de la consolidació d'espais de coordinació, complementarietat i innovació. – Els agents de la cooperació valenciana, fins i tot els titulars de drets i responsabilitats, milloren els instruments de coordinació i impulsen un marc que facilite les associacions, la complementarietat, el treball col·laboratiu, l'aprenentatge horitzontal i l'intercanvi de bones pràctiques sud-sud, nord-sud i sud-nord. – Millorat el coneixement i la col·laboració amb els cooperants valencians en l'exterior, a través d'iniciatives que faciliten la identificació, el seguiment i la protecció davant situacions de crisis. – La cooperació valenciana reforça la complementarietat i la coordinació amb les polítiques públiques de cooperació internacional estatal i de la cooperació descentralitzada autonòmica i municipal.
Coherència de polítiques públiques en matèria de cooperació	Avançar en la coordinació, la coherència i la complementarietat en matèria de cooperació internacional entre els diferents departaments de la Generalitat, i entre aquesta i els òrgans de gestió de la cooperació descentralitzada i estatal.	<ul style="list-style-type: none"> – Millorada la coherència de polítiques públiques en matèria de cooperació i desenvolupament sostenible, a través de la Comissió Interdepartamental per a la Cooperació Internacional al Desenvolupament, com a òrgan de coordinació, alineació i seguiment de les polítiques del Consell en matèria de cooperació al desenvolupament sostenible. – Es reforça el treball conjunt de les administracions públiques valencianes per a la coherència de les polítiques de cooperació al desenvolupament, incloent-hi la vinculació als drets humans en la contractació pública i el reforç del compromís amb el comerç just i les finances ètiques. – La Generalitat Valenciana aprova una Llei per al foment de la pau, amb la finalitat de reforçar, visibilitzar i coordinar el compromís institucional i de la societat valenciana en conjunt a favor de la promoció de la cultura de pau i la defensa dels drets humans.

5. ÀMBIT D'AVALUACIÓ I GESTIÓ DEL CONEIXEMENT		
ÀMBIT	OBJECTIU ESPECÍFIC	RESULTATS
Avaluació	Millorar la qualitat i l'abast de les actuacions de la cooperació valenciana a través del desenvolupament d'un model de seguiment i avaluació que contribuïska a reforçar la seua utilitat en termes formatius i d'aprenentatge.	<ul style="list-style-type: none"> – La cooperació valenciana augmenta la coherència, la complementarietat i l'eficàcia dels diferents instruments de seguiment i avaluació, mitjançant la seua integració en un marc de planificació, consensuat amb el conjunt d'agents, que contribuïska a identificar les metes estratègiques, a definir l'agenda d'aprenentatges i el model de gestió del coneixement. – El conjunt d'agents augmenten el coneixement sobre l'impacte i els canvis generats per la cooperació valenciana, a través de la implementació d'instruments d'avaluació estratègica que reporten informació en àrees geogràfiques, instruments o sectors estratègics concrets. – Els agents de cooperació augmenten l'apropiació i la coordinació en l'ús dels instruments de seguiment i avaluació de projectes, a través de la participació directa en el disseny i en la presa de decisions.
Gestió del coneixement	Potenciar la capacitat d'innovació de la cooperació valenciana, mitjançant el foment d'un model de gestió del coneixement que facilite la identificació, sistematització i transferència de la informació i dels aprenentatges generats pel conjunt d'agents de la cooperació.	<ul style="list-style-type: none"> – La cooperació valenciana millora els instruments d'adquisició, desenvolupament, distribució, ús i retenció del coneixement a través de l'impuls d'instruments digitals i de tractament de dades que faciliten al conjunt dels agents l'accés a informació rellevant per a la innovació i la millora permanent. – La transferència de coneixement, l'intercanvi d'experiències i l'aprenentatge col·laboratiu entre agents es reforça a través de la participació en activitats col·lectives i de la millora dels instruments de socialització de resultats. – Les administracions públiques que promouen les polítiques de cooperació reforcen els instruments de coordinació i complementarietat, i impulsen espais permanents de diàleg que faciliten l'intercanvi d'aprenentatges i la generació d'un marc comú per al seguiment i l'avaluació.

6. ÀMBIT DE COMUNICACIÓ, TRANSPARÈNCIA I RENDICIÓ DE COMPTES		
ÀMBIT	OBJECTIU ESPECÍFIC	RESULTATS
Comunicació	Fomentar l'apropiació i el compromís de la societat valenciana en la lluita contra la pobresa i en la promoció del desenvolupament humà sostenible.	<ul style="list-style-type: none"> – Els agents de la cooperació valenciana augmenten la coordinació i la complementarietat dels instruments de comunicació i incidència social, en el marc d'un Pla de comunicació per al desenvolupament elaborat de manera participativa amb el conjunt d'agents, que concrete la dotació de recursos, com també el foment de mesures orientades cap al canvi social i la mobilització ciutadana amb el desenvolupament humà sostenible. – La bretxa informativa amb la ciutadania es redueix mitjançant la posada en marxa d'iniciatives comunicatives que permeten arribar al conjunt de la població, i incrementen l'abast de les accions realitzades fins ara. – Es millora i s'amplia la informació en el portal de comunicació de la cooperació valenciana amb informació accessible i enfocada a la ciutadania. – La qualitat de la informació i la comunicació en matèria de cooperació augmenta, mitjançant el reforç de les aliances i els espais de diàleg entre els agents de cooperació, els agents socials i els mitjans de comunicació.
Transparència i rendició de comptes	Reforçar la confiança de la societat valenciana en les polítiques públiques de cooperació i facilitar el dret d'accés a la informació enfocada a la ciutadania.	<ul style="list-style-type: none"> – La cooperació valenciana incrementa els nivells de transparència i informació pública a través d'iniciatives que faciliten una millor visibilització i comprensió de les actuacions desenvolupades, de l'ús i destinació dels fons públics i dels resultats aconseguits. – Es milloren els instruments de rendició de comptes a través de la implementació d'un sistema que facilite la recopilació de dades, l'intercanvi d'informació, l'anàlisi comparativa i la informació homogènia sobre l'AOD destinada pel conjunt d'administracions públiques valencianes, incloent-hi els governs locals i les administracions supramunicipals.

* * * * *

ANEXO II.
Marco de resultados

1. ÀMBITO INSTRUMENTAL		
NIVEL	OBJETIVO ESPECÍFICO	RESULTADOS
Cooperación Internacional al Desarrollo	Mejorar la contribución de la cooperación internacional valenciana al desarrollo humano sostenible, en el marco de una estrategia con perfil propio coherente con la agenda internacional que consolide alianzas duraderas y facilitadoras de procesos de cambio	<ul style="list-style-type: none"> – Se aumenta la contribución de la cooperación valenciana a la prosperidad de las poblaciones, regiones y territorios más vulnerables, desde un Enfoque Basado en Derechos Humanos. – La cooperación valenciana aumenta su contribución diferencial al desarrollo sostenible, mediante el avance en iniciativas que faciliten la identificación de prioridades sectoriales estratégicas en territorios concretos, desde un mejor conocimiento de las fortalezas y el potencial transformador de los agentes valencianos de cooperación. – La cooperación valenciana aumenta el alcance y la capacidad de impulsar cambios, a través del refuerzo de los instrumentos de cofinanciación plurianual y de la puesta en marcha de modalidades de cooperación económica en respuesta a las necesidades emergentes.
Educación para la Ciudadanía Global y sensibilización	Promover una ciudadanía informada, consciente, crítica y comprometida con los derechos humanos y el desarrollo sostenible a través de la consolidación de un modelo de Educación para la Ciudadanía Global (EpCG) contextualizado en el territorio y vinculado con la diversidad de agentes educativos y sociales.	<ul style="list-style-type: none"> – Las actuaciones de EpCG aumentan su capacidad transformadora impulsando el diálogo y la acción con la diversidad de agentes educativos, institucionales y de la sociedad civil en el marco de una estrategia de educación para la ciudadanía global que se construya desde una perspectiva abierta, integradora y colaborativa. – Se facilita el avance hacia la descentralización territorial de las actuaciones de EpCG, con especial atención al fomento de intervenciones en las poblaciones rurales y los pequeños municipios, desde una lógica respetuosa con la vida colectiva de los pueblos, su cultura y sus valores propios. – Se refuerza la coordinación con la administración educativa y las instituciones de educación superior para impulsar la EpCG en los centros educativos y en las universidades, a través de actuaciones que faciliten su integración en el currículo bajo el marco común de la educación para el desarrollo sostenible. <p>En el marco de la Estrategia Valenciana de Migraciones, se refuerzan las actuaciones dirigidas a la sensibilización de las personas y los colectivos sociales en torno al fenómeno migratorio, desde un enfoque de interculturalidad y de cultura de paz.</p>

Cooperación Técnica	Impulsar la cooperación técnica en el marco de una estrategia adaptada a la agenda internacional de desarrollo sostenible, que fomente las capacidades mutuas a través del impulso de alianzas multiactor y partenariados públicos duraderos y facilitadores de procesos de cambio.	<ul style="list-style-type: none"> – Se potencia la identificación de las capacidades municipales y se refuerza el apoyo a la cooperación técnica a través del impulso de redes e instrumentos de asociación supramunicipal para la cooperación al desarrollo. – Se aumenta la coherencia de políticas públicas para el desarrollo sostenible a través del impulso de iniciativas de cooperación técnica directa por parte de la Generalitat Valenciana en territorios y ámbitos estratégicos, orientadas a la generación de partenariados públicos duraderos y facilitadores de procesos de gobernanza y de transferencia de conocimiento. – Se mejora la identificación, el seguimiento y la evaluación de las actuaciones de cooperación técnica impulsadas desde la Comunitat Valenciana por agentes diversos, mediante el impulso de medidas que faciliten la coordinación, la formación, el intercambio de información, el tratamiento de datos y la rendición de cuentas.
Investigación y formación	Facilitar la respuesta de la cooperación valenciana a los retos globales del desarrollo sostenible, a través de la formación, la innovación, la investigación aplicada y el trabajo en red.	<ul style="list-style-type: none"> – La cooperación valenciana aumenta su capacidad para impulsar nuevos procesos, tecnologías o productos que puedan ser aplicados en los contextos de desarrollo sostenible, a través del impulso de iniciativas de trabajo en red entre las universidades valencianas y otros agentes de la cooperación, el desarrollo de investigaciones conjuntas y otras iniciativas que redunden en la mejora del modelo de investigación. – Se refuerza la capacitación y la sensibilización en materia de cooperación en la formación profesional, de grado y de postgrado, a través del impulso de actuaciones que promuevan la investigación, la formación especializada y el voluntariado internacional. – Consolidada la oferta especializada y de calidad de formación superior y profesional en cooperación internacional para el desarrollo en la Comunitat Valenciana.
Acción Humanitaria	Fortalecer la capacidad de respuesta de la cooperación valenciana ante la creciente complejidad de las crisis humanitarias, desde un enfoque de protección de derechos y prevención.	<ul style="list-style-type: none"> – Se aumenta la capacidad de respuesta y la eficacia de la ayuda humanitaria a través de la alineación con los compromisos asumidos internacionalmente (Grand Bargain), la localización y la incorporación efectiva de la perspectiva de Triple Nexa y de los enfoques de promoción de la paz y sensibilidad al conflicto en las actuaciones en crisis emergentes y prolongadas. – Se mejora la complementariedad de los instrumentos de acción humanitaria, en el marco de una estrategia que responda a los nuevos contextos de intervención, que incluya respuesta a las denominadas «crisis olvidadas», que facilite la coordinación de agentes y el aprendizaje y que refuerce la respuesta a las consecuencias de la pandemia en los contextos de mayor vulnerabilidad.
Comercio justo	Fomentar el comercio justo, la gestión y contratación socialmente responsable, las finanzas éticas y propuestas de economía social y solidaria entre los agentes institucionales y de la sociedad civil valenciana.	<ul style="list-style-type: none"> – Fomento de las redes de comercio justo, el consumo responsable y las redes de economía solidaria, así como la introducción de criterios éticos y medioambientales en la selección de ofertas de proveedores de los proyectos. – Se impulsan criterios y medidas de gestión y contratación pública socialmente responsable, en el marco de la Ley de la Generalitat para el fomento de la Responsabilidad Social, que incluyan cláusulas de Compra Pública Ética. – Incorporación entre los agentes económicos de medidas de verdadera responsabilidad social que faciliten una mayor integración de los valores y principios del desarrollo humano sostenible y del enfoque basado en derechos humanos en el ámbito de la empresa.
Eficiencia y complementariedad de los instrumentos	Aumentar la eficacia de las actuaciones desarrolladas, mediante el impulso de medidas que faciliten la eficiencia en la gestión administrativa, la complementariedad de los instrumentos y su capacidad de respuesta ante el contexto de la pandemia.	<ul style="list-style-type: none"> – Mejorada la eficacia de la ayuda al desarrollo, en el marco de la normativa vigente, a través de una gestión administrativa más simplificada, adaptada y eficiente en la tramitación de las solicitudes de subvención y de los procesos administrativos y técnicos asociados al ciclo de vida del proyecto, garantizando el control de calidad en todos los procedimientos. – Se refuerzan la coordinación y la complementariedad entre los diferentes instrumentos de cofinanciación para conseguir impactos más amplios, transformadores y sostenibles. – La cooperación valenciana refuerza su capacidad de respuesta ante las consecuencias de la pandemia, facilitando medidas de adaptación y flexibilización de sus instrumentos y procedimientos en el marco de la Estrategia de Respuesta Conjunta de la Cooperación Española a la Crisis del COVID-19. – En el marco conjunto de instrumentos, se amplía el alcance de la línea de protección de defensoras y defensores de derechos humanos, a través del avance hacia el desarrollo de un programa en coordinación con otras administraciones públicas y organizaciones de la sociedad civil valenciana. – Se consolida un catálogo de instrumentos más eficaz, mejor adaptado a la realidad de los agentes con presencia efectiva en la Comunitat Valenciana y con mayores posibilidades de coordinación y complementariedad.

2. ÀMBITO DE FORTALECIMIENTO DE AGENTES		
NIVEL	OBJETIVO ESPECÍFICO	RESULTADOS
Fortalecimiento de las organizaciones	Contribuir a la consolidación del sistema de cooperación valenciano mediante acciones que impulsen el fortalecimiento de las organizaciones con base social en la Comunitat Valenciana.	<ul style="list-style-type: none"> – Se refuerza la participación de las ONGD con base social en la Comunitat Valenciana, en especial de las organizaciones con menos medios de gestión, a través de la adopción de medidas que faciliten el acceso a los instrumentos de cofinanciación y la desconcentración en la adjudicación de subvenciones. – Se obtiene un mejor conocimiento de las fortalezas institucionales, organizativas y de gestión de los agentes de la cooperación valenciana, a través de una investigación que facilite la identificación de las fortalezas y de las oportunidades. – Las entidades valencianas de cooperación aumentan sus competencias digitales para desarrollar su labor con mayor capacidad de innovación, incidencia, sostenibilidad y alcance.
Fortalecimiento de agentes	Impulsar medidas de formación y fortalecimiento de los agentes valencianos de cooperación internacional al desarrollo y de aquellos otros actores que pueden contribuir a la formación de una ciudadanía comprometida con el desarrollo sostenible.	<ul style="list-style-type: none"> – Reforzadas las competencias de los agentes de cooperación, incluso del personal técnico adscrito a la Dirección General, para la gestión y la innovación, mediante un marco común que integre actuaciones de formación continua, especialización profesional, intercambio de buenas prácticas, la elaboración de planes, la transparencia y buen gobierno, la digitalización, y el fomento de participación en redes, la proyección estatal e internacional y otros espacios para el aprendizaje colaborativo. – Los agentes de cooperación aumentan su competencia para la incorporación efectiva en las actuaciones de los enfoques transversales de Derechos de la Infancia, Sostenibilidad Ambiental y Climática, Cultura de Paz y Trabajo Decente, a través del desarrollo, en colaboración con los agentes especializados, de marcos estratégicos o guías especializadas. – Los agentes educativos formales y no formales mejoran sus competencias para la incorporación de los ODS en sus prácticas educativas, a través de acciones formativas diversas que faciliten un mejor conocimiento de los recursos didácticos y metodológicos para promover una educación para la ciudadanía global. – Agentes sociales y organizaciones sindicales fortalecen sus competencias para promover los derechos humanos y la agenda de desarrollo sostenible en los centros de trabajo.

3. ÀMBITO DE PARTICIPACIÓN		
NIVEL	OBJETIVO ESPECÍFICO	RESULTADOS
Agentes de la Cooperación Valenciana	Reforzada la participación de los agentes de la cooperación valenciana y de los titulares de derechos y obligaciones en la planificación, seguimiento y evaluación de las políticas públicas de cooperación al desarrollo de la Generalitat.	<ul style="list-style-type: none"> – Reforzada la participación de agentes en el seguimiento y evaluación del Plan director, a través de la consolidación de la Ponencia Técnica del Consejo Valenciano de Cooperación para el Seguimiento y Evaluación del V Plan director, como un espacio multiactor y multinivel con capacidad para impulsar iniciativas y propuestas que faciliten el logro de los objetivos, la adaptación de los instrumentos al marco de resultados a través de planes anuales. – Reforzada la participación y la implicación de agentes en el ámbito de la EpCG y de la acción humanitaria, a través de la consolidación de ponencias técnicas y grupos de trabajo específicos configurados como un espacio multiactor y multinivel con capacidad para impulsar iniciativas de coordinación y capacitación de agentes, así como de seguimiento y evaluación de la planificación sectorial. – Reforzada la participación de agentes con la creación de una Ponencia Técnica de Cooperación Internacional al Desarrollo. – El Consejo Valenciano de cooperación fortalece su papel activo en el seguimiento, control y evaluación de las políticas públicas de cooperación y como espacio de articulación de iniciativas.
Participación ciudadana	Promover entornos facilitadores para la participación de la sociedad civil y la ciudadanía valenciana en el ámbito de la cooperación al desarrollo.	<ul style="list-style-type: none"> – Aumentada la sensibilización y la formación de una mayor conciencia crítica entre la ciudadanía valenciana, en especial entre la población juvenil, sobre las causas de las desigualdades y la pobreza, a través del impulso de iniciativas de voluntariado que faciliten la participación y el conocimiento directo de las realidades en las que trabaja la cooperación valenciana. – Se refuerzan en el ámbito municipal los espacios de participación de la sociedad civil para la cooperación al desarrollo, facilitando la participación de actores diversos con potencial transformador y multiplicador. – Las Organizaciones No Gubernamentales para el Desarrollo amplían su base social, como espacio privilegiado para potenciar la participación y la movilización ciudadana, y para reforzar el diálogo con otros colectivos y movimientos sociales.

4. ÀMBITO DE COORDINACIÓN Y COHERENCIA DE POLÍTICAS		
NIVEL	OBJETIVO ESPECÍFICO	RESULTADOS
Coordinación de agentes	Reforzar la colaboración, la coordinación y la complementariedad entre los agentes de cooperación valenciana.	<ul style="list-style-type: none"> – La Generalitat y los entes locales refuerzan su colaboración para el impulso de actuaciones de cooperación y desarrollo sostenible, a través de la consolidación de espacios de coordinación, complementariedad e innovación. – Los agentes de la cooperación valenciana, incluso los titulares de derechos y responsabilidades mejoran los instrumentos de coordinación, impulsando un marco que facilite las asociaciones, la complementariedad, el trabajo colaborativo, el aprendizaje horizontal y el intercambio de buenas prácticas Sur-Sur, Norte Sur y Sur Norte. – Mejorado el conocimiento y la colaboración con los cooperantes valencianos en el exterior, a través de iniciativas que faciliten la identificación, el seguimiento y la protección ante situaciones de crisis. – La cooperación valenciana refuerza la complementariedad y la coordinación con las políticas públicas de cooperación internacional estatal y de la cooperación descentralizada autonómica y municipal.
Coherencia de políticas públicas en materia de cooperación	Avanzar en la coordinación, la coherencia y la complementariedad en materia de cooperación internacional entre los diferentes departamentos de la Generalitat, y entre esta y los órganos de gestión de la cooperación descentralizada y estatal.	<ul style="list-style-type: none"> – Mejorada la coherencia de políticas públicas en materia de cooperación y desarrollo sostenible, a través de la Comisión Interdepartamental para la Cooperación Internacional al Desarrollo, como órgano de coordinación alineación y seguimiento de las políticas del Consell en materia de cooperación al desarrollo sostenible. – Se refuerza el trabajo conjunto de las administraciones públicas valencianas para la coherencia de las políticas de cooperación al desarrollo, incluidos la vinculación a los derechos humanos en la contratación pública y el refuerzo del compromiso con el comercio justo y las finanzas éticas. – La Generalitat Valenciana aprueba una Ley para el fomento de la paz, con la finalidad de reforzar, visibilizar y coordinar el compromiso institucional y de la sociedad valenciana en su conjunto a favor de la promoción de la cultura de paz y la defensa de los derechos humanos.

5. ÀMBITO DE EVALUACIÓN Y GESTIÓN DEL CONOCIMIENTO		
NIVEL	OBJETIVO ESPECÍFICO	RESULTADOS
Evaluación	Mejorar la calidad y alcance de las actuaciones de la cooperación valenciana, a través del desarrollo de un modelo de seguimiento y evaluación que contribuya a reforzar su utilidad en términos formativos y de aprendizaje.	<ul style="list-style-type: none"> – La cooperación valenciana aumenta la coherencia, la complementariedad y la eficacia de los diferentes instrumentos de seguimiento y evaluación, mediante su integración en un marco de planificación, consensuado con el conjunto de agentes, que contribuya a identificar las metas estratégicas, a definir la agenda de aprendizajes y el modelo de gestión del conocimiento. – El conjunto de agentes aumentan el conocimiento sobre el impacto y los cambios generados por la cooperación valenciana, a través de la implementación de instrumentos de evaluación estratégica que reporten información en áreas geográficas, instrumentos o sectores estratégicos concretos. – Los agentes de cooperación aumentan la apropiación y la coordinación en el uso de los instrumentos de seguimiento y evaluación de proyectos, a través de la participación directa en su diseño y en la toma de decisiones.
Gestión del conocimiento	Potenciar la capacidad de innovación de la cooperación valenciana, mediante el fomento de un modelo de gestión del conocimiento que facilite la identificación, sistematización y transferencia de la información y de los aprendizajes generados por el conjunto de agentes de la cooperación.	<ul style="list-style-type: none"> – La cooperación valenciana mejora los instrumentos de adquisición, desarrollo, distribución, uso y retención del conocimiento a través del impulso de instrumentos digitales y de tratamiento de datos que faciliten al conjunto de los agentes el acceso a información relevante para la innovación y la mejora permanente. – La transferencia de conocimiento, el intercambio de experiencias y el aprendizaje colaborativo entre agentes se refuerza a través de la participación en actividades colectivas y de la mejora de los instrumentos de socialización de resultados. – Las AAPP que promueven las políticas de cooperación refuerzan los instrumentos de coordinación y complementariedad, impulsando espacios permanentes de diálogo que faciliten el intercambio de aprendizajes y la generación de un marco común para el seguimiento y la evaluación.

6. ÀMBITO DE COMUNICACIÓN, TRANSPARENCIA Y RENDICIÓN DE CUENTAS		
NIVEL	OBJETIVO ESPECÍFICO	RESULTADOS
Comunicación	Fomentar la apropiación y el compromiso de la sociedad valenciana en la lucha contra la pobreza y en la promoción del desarrollo humano sostenible.	<ul style="list-style-type: none"> – Los agentes de la cooperación valenciana aumentan la coordinación y la complementariedad de los instrumentos de comunicación e incidencia social, en el marco de un Plan de Comunicación para el Desarrollo elaborado de manera participativa con el conjunto de agentes, que concrete la dotación de recursos, así como el fomento de medidas orientadas hacia el cambio social y la movilización ciudadana con el desarrollo humano sostenible. – La brecha informativa con la ciudadanía se reduce mediante la puesta en marcha de iniciativas comunicativas que permitan llegar al conjunto de la población, incrementando el alcance de las acciones realizadas hasta ahora. – Se mejora y amplía la información en el portal de comunicación de la cooperación valenciana con información accesible y enfocada a la ciudadanía. – La calidad de la información y la comunicación en materia de cooperación aumenta, mediante el refuerzo de las alianzas y los espacios de diálogo entre los agentes de cooperación, los agentes sociales y los medios de comunicación.

<p>Transparencia y rendición de cuentas</p>	<p>Reforzar la confianza de la sociedad valenciana en las políticas públicas de cooperación, facilitando el derecho de acceso a la información enfocada a la ciudadanía.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – La cooperación valenciana incrementa los niveles de transparencia e información pública a través de iniciativas que faciliten una mejor visibilización y comprensión de las actuaciones desarrolladas, del uso y destino de los fondos públicos y de los resultados alcanzados. – Se mejoran los instrumentos de rendición de cuentas a través de la implementación de un sistema que facilite la recopilación de datos, el intercambio de información, el análisis comparativo y la información homogénea sobre la AOD destinada por el conjunto de administraciones públicas valencianas, incluidos los gobiernos locales y las administraciones supramunicipales.
---	--	--